גם היום מובטחת הצמדה מלאה

על הכספים שתפקיד בתכניות החסכון של בנק הפועלים.

במגוון תכניות החסכון שלנו לא חל כל שינוי. תכניות אלה צמודות גם היום למדד המחירים לצרכן, שומרות על ערך כספך בהתאם לתנאים המפורטים בכל תכנית:

מטמון 4000 + – מענק חינם מיוחד בגובה 10% מסכום החסכון.

מטמון 200 – הכנסה נוספת עד 600 ל״י לחודש (ואולי אף יותר) עם ביטוח-חיים בגובה הסכום שבדעתך לחסוך.

מטמון ברירה – הכנסה שוטפת פטורה ממס.

מטמון לדירה – משכנתא כפולה מסכום החסכון בריבית נמוכה עד ל-20 שנה.

תמורה כפולה – הכפלת סכום החסכון בתוספת ביטוח-חיים.

בנק הפועלים בע״מ

מאת עודד גרנות

מצרים בחודש החמישי למלחמת אוקטובר

סאדאת: בין הבונקר למעון הנופש

אנוואר סאדאת בחברת בנו של גמאל נאצר; בתו של נאצר ובעלה „התפוטרו" מ„אהרם".

הנשיא סאדאת ובנו מתאמנים בקליעה למטרה ברובי צלפים.

לפני שנה העמיד עצמו בראש „ממשלת העימות". הטריח עצמו ממעונו המפואר ועבר להתגורר בבונקר של המטה הכללי. ציווה על האפלה מוחלטת וחזרה על התגוננות עממית. ניסה לשכנע את הכל ברצינות כוונותיו לפתוח באש. אבל איש לא האמין לו. לא רק בישראל אלא במצרים גופא.

כיום, כאשר הוא מזהיר בפרלמנט „לא נגית נשקנו עד אשר נשחרר את כל האדמות הכבושות ונחזיר את הזכויות הלגיטימיות של העם הפלשתיני", נשמעים דבריו בתחושת אמינות — במצרים בוודאי, אולי אף בישראל.

עתה מתרווח סאדאת בווילת־השרד שלו ברובע אלג'יזה המפואר בקאהיר, בחווילת המפוארת במדבר המערבי או במעון החורף שלו באסואן. כל מכריו מעידים בו שהוא חסיד מושבע של חיי נוחות ורווחה ומותרות והישיבה בבונקר לפני שנה בוודאי לא נעמה לו. הוא מרבה לנוח ומקפיד לשמור על בריאותו. משתדל לא ל„שרוף" עצמו יתר על המידה בעבודה מאומצת.

אתמול עמד להקביל את פניו של שר החוץ האמריקני, ד"ר הנרי קיסינג'ר, בביתו במדבר המערבי. בינואר השנה קיבל את פניו במעון החורף שלו באסואן.

בסיוריו הראשונים של קיסינג'ר בקאהיר פתחו לכבודו במיוחד את דלתות המוזיאון הלאומי שהיה סגור מאז המלחמה. כיום פתוח המוזיאון לציבור הרחב. ההאפלה במצרים בוטלה כליל. סרטי ההדבקה הוסרו מעל החלונות ומועדוני הלילה שוקקים כמו לפני המלחמה.

האשימו אותו באין־אונים. בקמפוסים סערו הרוחות. סטודנטים נשאו כרזות: „סאדת! עשה שלום או מלחמה אבל, בשם אללה, עשה משהו"! „שים קץ למצב של לא שלום ולא מלחמה".

התלוצצו עליו ועל ג'יהאן רעייתו. בדיחה שעשתה כנפיים סיפרה, שדווקא בזמן ההאפלה החליטה ג'יהאן לחנוך את ביתה החדש. הזמינו אורחים רבים אבל השומרים שהוצבו בפתח הבית החליטו לא להסתכן. משהופיע הזמר המפורסם עבד אל חלים חאפז בפתח הווילה של הנשיא ולא יכלו לזהותו מחמת החשיכה ציוו עליו לשיר. הוא שר, השומרים השתכנעו והניחו לו להכנס. אחריו באה רקדנית בטן מפורסמת, נגואה פואד. ציוו עליה לרקוד ומשנשתכנעו הניחו לה להכנס.

אחריהם הגיע הנשיא סאדאת בכבודו ובעצמו. „הניחו לי להכנס", תבע.

„קודם הראה מה אתה מסוגל לעשות!"

„אבל אינני יודע לעשות דבר!"

„זה בסדר — אמרו השומרים — אתה יכול להכנס".

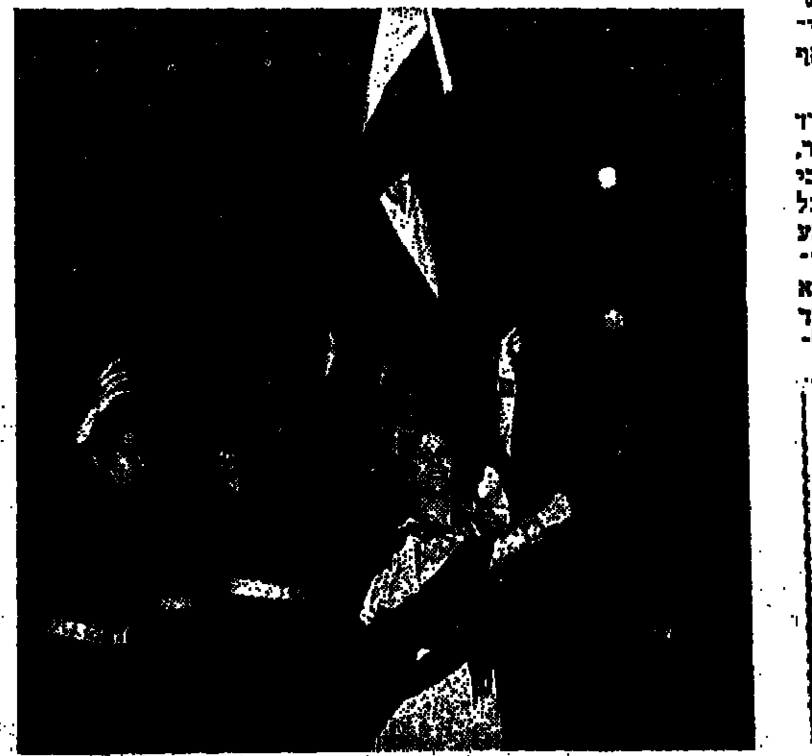

„בלט הצליחה" — להקת הבלט המצרית הממלכתית כבר מעלה „ריקוד נצחון", לציון הנצחון הערבי הראשון מזה 500 שנה"

פולחן האישיות

שכחו לו, לסאדאת, את „שנת הערפל" — שנת ההכרעה שנסתיימה בלא הכרעה. בקמפוסים המצריים הפיצו אחרי המלחמה סטודנטים מתומכי המשטר כרוזים שאמרו: „חטאנו לנשיא סאדאת. כאשר הוא התכונן למערכה באמת ובתמים שיבשנו את תוכניותיו. מאחר שהמלחמה הוכיחה את טעותנו אל לנו לחזור על־אותה שגיאה ביחס לטקטיקות הריאליסטיות שלו".

בחמשת החודשים שחלפו מאז פרוצת המלחמה הוא נישא על גלי הערצת של ההמון: הוא „גיבור ה־6 באוקטובר" ורעייתו ג'יהאן היא „אם כל הפצועים". העתונות המצרית מטפחת את תדמיתו בשקידה.

מה יכול להיות מרגש יותר מאשר התיאור המלודרמטי שמספק כתב שבועון מצרי על חתונת בכורתו של סאדאת, לובנה, שנערכה בחצר ביתו המפואר של הנשיא!

למסיבה הזמינה ג'יהאן חיילים פצועים רבים. סאדאת קיבל את פניהם בחיבוקים. על פי עדותו של כתב השבועון הם פנו אליו במלים נרגשות: „אתה, יא ראיס, אתה הבאת לנו את הנצחון". והוא — מתמשך התאור — משיב להם כשדמעות בעיניו „לא אני, בני, לא אני, אתם אתם הבאתם את הנצחון!"

התלהבות ההמונים הגיעה לשיאה בשבוע שעבר, בחגיגות יום הנצחון. סאדאת חלף ברחובות קאהיר במכונית פתוחה, כדרך מנצח. ההמונים יצאו מכליהם, ניסו להתפרץ אל המכונית וטיפסו על גגות הבתים כדי, להיטיב לראות את שיירת הנשיא ואחריה את שיירת המכוניות הנושאות אנשי צבא שהצטיינו במלחמה.

בפרלמנט, לפני קהל משולהב, מבשר סאדאת על „שחר חדש לאדם הערבי אחרי חשיכה מוחלטת, שחר שאין בו עוול או מעשי המדנות. שחר שבו כל אזרח מרים ראשו בגאווה. זה הנצחון הראשון של מצרים — הדגיש סאדאת — זה מאות בשנים".

„הסוציאליזם הביא את ישראל לתעלה"

אין צורך להתאמץ, כדי להבחין ש„החשכה" והלילה הארוך הם כל מה שאיפיין את התקופה שקדמה לסאדאת. נצחונו של סאדאת הוא הנצחון הראשון של מצרים והתבוסות הקודמות — תבוסות קודמיו.

המלחמה נתנה תנופה מחודשת לתהליך הדה־נאצריזציה במצרים. שש שנים הלכו המצרים כפופי־ראש בשל תבוסת יוני 1967, עכשיו, אחרי המלחמה, יותר ויותר מתקשרת אותה תבוסה בשמו של נאצר.

תמונתו של נאצר עדיין תלויה במקומות ציבוריים בצד תמונתו של סאדאת ופסליו מוצבים באכסדראות של המלונות הגדולים, אבל שתי הערים על גדות התעלה, פורט־פואד ופורט־תאופיק בדרום, נאבקות על החלפת שמותיהן ל„פורט־סאדאת".

פרבר חדש העומד להיבנות בקאהיר במסגרת תוכניות הבינוי החדשות, ייקרא אף הוא על שמו של סאדאת.

סיסמאות הנאצריזם נעלמות במהירות. סוציאליזם היא מלה שאין מרבים להשמיעה בקאהיר. שבועון לבנוני ציטט פקיד מצרי בכיר שאמר לו, כי „מדיניות הסוציאליזם וההלאמות של נאצר לא הביאו לנו כל ברכה ורק המיטו עלינו שואה".

„נדמה היה לנו, שהסוציאליזם הוא המרפא שלנו נגד העוני וכי המרכסיזם הוא המירשם שלנו נגד הסיגור", אומר הפקיד המצרי הבכיר. „משום כך נקטנו בסוציאליזם המדעי, קבענו את עקרונותיו באמנה שלנו והלעטנו עצמנו בעקרונות אלו בתור פתרונות לבעיות המדיניות, הכלכליות והחברתיות. היינו מחלוצי המטיפים לסוציאליזם בעולם הערבי כולו. אבל מה היתה התוצאה?

„במישור הפוליטי נכשלו כל נסיונותינו לפתור את בעיותינו המדיניות, כולל בעיית פלשתין, באמצעותו של המזרח הקומוניסטי.

„במישור הבינערבי נתפצלו שורותינו.

„במישור הפנים התמוטטה תעשייתנו, הושבתו מפעלינו. נתמעטה תוצרתנו. נראה היה כי הסוציאליזם הוא המזימה הגדולה ביותר שנרקמה נגד עמנו".

הפקיד המצרי הבכיר נזהר לא להאשים את נאצר במפורש, אבל הוסיף: „כיצד זה קרה ומי האחראי לזאת, נשאיר להיסטוריה. אך ביכולתי להביא ראיות כי הסוציאליזם או המישטר הסוציאליסטי שיושם במצרים הוא הוא שהביא את הכוחות הישראליים במלחמת אוקטובר אל ממערב לתעלת סואץ.

שחרור אסירי נאצר

במצרים מרבים לדבר היום על „פתיחות בתחום הכלכלה", על עידוד משקיעים ערביים וזרים להשקיע במצרים תמורת קבלת ערבויות נגד הלאמה והחרמה. יש תוכניות להקים

(סוף בעמוד 46)

חתונת־פאר ערך סאדאת לבתו לובנה (מימין). החגיגה נערכה מיד לאחר חתימת הסכם להפרדת הכוחות. בו ביום הכריז על אירוסי בתו נאהי — (משמאל)

„בול הנצחון" עם דיוקן סאדאת מעל המלים „ניצוץ השחרור" הוטבע מיד אחר המלחמה שבה הוכתר נשיא מצרים, אנואר סאדאת, כ„גיבור ה־6 באוקטובר"

תמונת השער

הפרדת הכוחות בין צה"ל לבין הצבא הסורי שימשה השבוע נושא למסעותיו של ד"ר הנרי קיסינג'ר, שר החוץ האמריקני בין דמשק, ירושלים וקאהיר.

בתמונה למעלה: קיסינג'ר עם דיין.

בשורה האמצעית: המוצב המזרחי ביותר של צה"ל ברמת הגולן, (בדרך לדמשק) וקיסינג'ר עם אנדריי גרומיקו שר החוץ הסובייטי.

למטה: קיסינג'ר עם חאפז אסאד, שליט סוריה.

הפריצה: „לא הרגשתי שום הרגשה היסטורית בלילה כשצלחנו את התעלה. תפקידי המוגדר היה לפרוץ גדרות. היינו שבעה בסירה שהגיעה לגדה המערבית"

ראשון נכנס

מאת א. בנגל

ברחוב מקור חיים מספר 40 בירושלים, בבית ישן ונקי, בתוך ארון התלוי על הקיר, מונח מקופל וארוז דגל ישראל ועליו חתימות בכל הצבעים של חיילי פלוגת הצנחנים שצלחה ראשונה את התעלה ועברה לגדה המערבית. את הדגל ההיסטורי, שהורד לפני שבוע בטקס פינוי אפריקה מחיילי צה"ל, נטל עימו סגן אלי כהן, מפקד המחלקה שהיה החייל הישראלי הראשון שדרך על אדמת ארץ גושן במבצע הפריצה הגדול.

יום אחרי שנתכבד בהורדת הדגל, שוחרר סגן אלי כהן משרות מילואים שהחל כמה ימים לפני יום הכיפורים. אלי כהן נקרא לשרות מילואים ביום ד', יומיים לפני יום הכיפורים, אבל שוחרר על־ידי הועדה לתיאום שרות מילואים בשל הבחינות של סוף שנה ב' בפיסיקה ובמתמטיקה. הבחינות אמורות היו להערך ביום ב', יומיים אחרי יום הכיפורים אבל אלי כהן כבר לא ניגש אליהן. בשבת אחר הצהריים שמע בבית הכנסת על המלחמה ועל הגיוס ומיד רץ ליחידתו שחנתה אז ליד ירושלים.

שבעה בסירה אחת

לפני שבוע בדיוק שוחרר אחרי כמעט חמישה חודשים באפריקה ומיד כיוון פעמיו לאוניברסיטה להיוודע על מועד הבחינות המיוחד — אחת באלקטרוניקה ואחת בחשמל עיוני. אלא שחמשת חדשי השרות והמלחמה השכיחו ממנו את החומר הנלמד ועתה עליו לחזור ולשנן נוסחאות משנה ראשונה ושניה כדי לטעון עצמו מחדש בחומר שנשכח.

השבוע נדהם האורח אלי כהן מפניות כלי התקשורת אליו אחרי שהובטח שמו בהיסטוריה של מלחמת יום הכיפורים כמי שעבר ראשון מאסיה לאפריקה. דבריו היו פכחים ופרוזאיים. הוא המעיט בערך חלקו במבצע והתייחס בשמץ לגלגנות לפאתוס שליווה את עזיבת צה"ל את הגדה המערבית של הסואץ. תשובותיו הקצרות והכנות על השאלות מובאות כאן כמונולוג מפיו.

„לא הרגשתי שום הרגשה היסטורית בלילה כשצלחנו את התעלה. באמת לא היה בכך משהו מיוחד. תפקידי המוגדר היה לפרוץ גדרות ולפתוח ציר. יצאנו שתי סירות במקביל לשתי פריצות, האחת פנתה באמצע ימינה ואנו, שבעה בסירה אחת (השמיני נפצע קל ופונה מיד), הגענו ראשונים לגדה השניה. שוחחנו לאחר־מכן לברר מי באמת היה הראשון שהגיע לאדמת מצרים והסתבר שבסירה השניה הגיעו סגן איתן וחייל ששמו אותיות, כמה דקות אחרינו. אבל זה באמת לא חשוב. גם עכשיו אני מוכן כי מישהו אחר יתכבד בזכות הזו.

„תפקידנו היה לאבטח את הגשר ולכוון את התנועה. לא היתה עלינו כל הפגזה או הפצצה במשך הלילה והיום למחרת. מטוסי „סוחוי" עפו מעלינו ולא עשו דבר. אפילו ישבנו ודגנו דגים בצד המערבי באותו יום. אחר כך חזרנו לגדה המזרחית וכן עברנו מגדה לגדה במסגרת משימת אבטחה. רק כעבור יום או יום וחצי התחלנו להרגיש התגובה המצרית על הפריצה הזאת.

אלי כהן — במצרים: „חשבתי שאתגעגע אל הנופים היפים, אך עזבתי בלי צער"

מתמטיקה, פיסיקה — וגם קאראטה

„כל המלחמה היינו פאסיביים. ירדנו לסיני חמישה או שישה ימים אחרי שפרצה המלחמה והתרוצצנו בין רפידים ולמיתלה וטסה. לא לחמנו רק התחפרנו. גם כשצלחנו את התעלה אמנם ירינו, אבל רק לרתק כוחות בלי ליצור מגע עם האויב. נדמה לי, שאם עברתי חוויות קרב — זה היה כשהייתי מפקד מוצב במלחמת ההתשה וכשהשתתפתי במירדפים בבקעה. בתעלה חשנו אז מה זה הפגזות וחשבנו בירי ישיר ועקיף ובבקעה יצרנו מגע עם האויב. איני יכול לומר שצליחת התעלה ראשון היא חווית קרב היסטורית אצלי. לא בעת מעשה וגם לא עכשיו.

„משרות סדיר שוחררתי באוגוסט 1970, ממש ערב הפסקת האש. שנה אחת הסתובבתי בטל ליהנות מן החיים וגם יצאתי לטיול באירופה. אחר־כך התחלתי ללמוד באוניברסיטה פיסיקה ומתמטיקה. לב.א. יש לי עוד שנה ואני מקווה שלא אפסיד אותה. במצב הנוכחי אוכל להשלים את החסר, אם כי אני רחוק רחוק מן הלימודים ומההתרכזות בהם. אבל זה יחזור מהר. למדתי בתיכון לדוגמא במגמה ריאלית והייתי עצלן גדול. העדפתי לעסוק בספורט. גם עכשיו אני עוסק הרבה בספורט: אני מדריך בקראטה, משחק טניס ורוכב על סוסים. בינתיים אני לומד פיסיקה ומתמטיקה להנאתי. אני יודע שצריך להתחיל לחשוב על מקצוע. אז או שאמשיך למ.א. או שאעבור לטכניון ללמוד הנדסה, בהשלמה של שנה וחצי למי שכבר יש תואר ב.א. אני בן 25 ומתקרב לגיל שצריך „לתפוס" איזה מקצוע מעשי.

„לא חשבתי שאני מוריד את דגל הנסיגה"

„שוחחנו הרבה בינינו באפריקה בענין הורדת הדגל. סגן המ"פ שלנו, עמנואל, הוא בחור ציני והוא העלה ספקות אם צריך לערוך טקס כזה של הורדת הדגל. לפני זמן קצר ראינו את הסרט „יהודית". שם יש סצינה המראה כיצד היהודים צוהלים כאשר האנגלים מורידים את הדגל הבריטי בנמל חיפה. עמנואל חשש שכך זה עלול להיראות גם אצלנו — ושהפעם המצרים הם שיהיו הצוהלים. עשינו זאת (את סיום הפינוי) לא בהרגשה של כניעה וגם לא בהרגשה של חגיגה גדולה. היתה אוירה של קרניבל, אוירה נעימה. הכל היה לא רשמי. היתה הדרת כבוד לדגל שלנו אבל העזיבה עצמה נעשתה בטקס ספונטני, טבעי, הכל „נשטף". גם אני כפטריוט לא חשבתי שאני מוריד את דגל הנסיגה של ישראל מאפריקה, אלא של התקוה לשלום.

הפרידה: „את הרעיון כי אני אוריד את הדגל הגה החובש שלנו... לא חשבתי שאני מוריד את דגל הנסיגה אלא את דגל התקוה לשלום"

אחרון יצא

אלי כהן — בבית: „אני לומד פיסיקה ומתימטיקה להנאתי וגם עוסק בספורט"

„היו ששאלו: מה פתאום לעזוב אם נלחמנו על זה? אבל כולנו הבנו שאפילו נגיע עד קאהיר — אז מה. הערבים ימשיכו לשנוא אותנו ולא יחול שום מיפנה. צריך להתחיל באיזה שהוא שלב של הסדר שיקדם משהו כמו שלום, אולי הקווים החדשים, יש בהם יתרון גדול. אי אפשר ליצור שם התשה כי ההפרדה רחוקה, האו"ם בתווך — אלא אם כן יסתלק משם כפי שכבר קרה — אינך רואה את האויב והירי הישיר הוא בלתי אפשרי. אולי יחליט האויב לתקוף בטילים ארוכי טווח, אבל לא בהתקפה מסיבית פוגעת בקווים שלנו.

„חשבתי כי לאחר שאשתחרר אתגעגע לנופים היפים בגושן, שלהם התרגלתי במשך ארבעה וחצי חודשים, אבל בשום פנים לא הצטערתי שעזבתי את המקום היפה ההוא. את השחרור קיבלתי כדבר מובן מאליו.

הרעיון היה של החובש

„הורי עלו מטוניס ב־1948 ואני נולדתי כעבור שנה בירושלים. אבי מנהל את המדור או המחלקה — איני יודע מה בדיוק ההגדרה — של המלחמה נגד מלריה במחלקת התברואה של עירית ירושלים. אמי עקרת בית. אנו חמישה אחים ואחות. אני הבכור והאח הקטן הוא בן שנתיים וחודשיים. הורי דתיים, אבל אני עזבתי דרך זו, האמונה נשארה, אך איני שומר מצוות.

„את הרעיון כי אני אוריד את הדגל בטקס הסיום הגה החובש שלנו אילן כפיר ומפקד החטיבה „קנה" אותו. לקראת הטקס השיגו כומתות אדומות שהביאו מהארץ במיוחד להזדמנות. זו מפני שהמילואים אינם חובשים בדרך כלל כומתות אדומות. אבל רצו שיידעו שאלה הם הצנחנים. עשרים דקות לפני הטקס מסר לי סגן מפקד החטיבה את ההוראות למיסדר ההצדעה והורדת הדגל. הורדתי את הדגל, קיפלתי אותו ואחרי שכל החברה חתמו עליו למזכרת קיפלתי אותו ושמתי אותו בתיק".

זה טנק רוסי שלנו – או רוסי-רוסי?

המפקד

טאנק ישראלי מתוצרת רוסית

כתבה וצילמה עפרה אליגון

בשדה התעופה חיכה לו הנהג שלו בתוך „כר-מל" ישנה. „המפקד — אמר הנהג-הנער — המפקד, אשתך אמרה לי לא לספר לך, אבל הקטנה שלך חולה, יש לה 40 חום".

המפקד דחק את גופו, שהוסיף זר-בה בזמן האחרון, לתוך המכונית הקט-נה, ולא מצא לעצמו מקום בה. מחוץ לטנק הוא מרגיש לא נוח, לא בטוח. כאילו בלי לבוש. אפשר לנסוע בג'יפ.

מרקל מאפיקים — סייר

בחור מחיפה, בעל בי"ס לנהגות מתעתד ללמוד בטכניון

נוגעים בברזל והג'יפ שולט בחולות ו-הוא מלך באותם חולות נודדים, כש-ההגה בידיו והברזל חורק. ב„כרמל" הפלסטית הוא מרגיש כמו במיכל נייר, כמו איזה מוצר בעטיפה. ו„אוים מלך".

הוא לא חקר את הנהג למחלת היל-דה. הוא כעס על אשתו, שלא סיפרה, כאשר צילצל לה, כמדי ערב בערבו. „יואל, הכל בסדר, אין מה לדאוג. הכל בסדר — אמרה — מתי תבוא הביתה?"

ארזה אינה רוצה להדאיג אותו, אף כי עכשיו, יכלה להעמיס עליו קצת יו-תר מדאגות הבית. כבר אין מלחמה, ובחודשים האלה שהוא יושב בקו, עוסקים בשיגרה הבאה אחרי קרב. ב-ניירת, ישיבות, תרגילים שונים. מפקדיו וחייליו רובם ככולם אנשי מי-לואים, עם דאגות פרנסה אחרות מא-שר יש לו. מביאים אליו שאלות ו-משאלות של חיילים אנשי מילואים, שנתנו ונותנים את מיטבם, אף כי הם נהרסים ממש מבחינה כלכלית, מבחינה חברתית, ועתים אף מבחינה משפחתית.

זוהי יחידה של טנקים רוסיים שנפלו שלל במלחמת ששת הימים ומאז הותאמו לצרכי צה"ל והיו ליחידה עצמאית. כוח טנקים שלנו שפרצופם כפרצופו של האוייב. לך ודע אם ה-טנק הוא רוסי-רוסי או רוסי שלנו.

אתה מצוי בשדה עם הכוח שלך, ו-יורד הלילה, וצבעי צה"ל אינם מה-ווים עוד גורם. הצללית שלך היא ב-דיוק כצללית של טנק האוייב וזה ה-קובע. אמת, ניתן לבצע בטנק הזה

הסייר — בן משק גבעת חיים — דן לברון

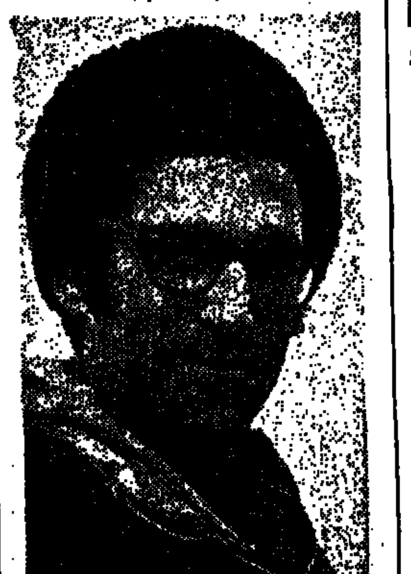

מורה לגאוגרפיה מגבע — עוסק בחינוך גם כאן

משימות שונות אבל באותו זמן אתה בעצמך עלול לפגוע ולהיפגע על ידי טנקים שלנו.

לא פעם שמע בקשר שמפקד טנק אומר לו: „אני חושב שאני רואה רוסי-רוסי..." ויואל משיב לו: „בחוד, הרי זה אני..." וההוא אומר: „אני לא חושב שזה אתה..." ויואל אומר „אני אזדהה". והוא מזדהה לפי המוסכם ו-המקובל והשני אומר לו: „זה לא אתה. אני חושב..."

אומר לו יואל: „אתה יודע מה, תרביץ פגז מת כבר יכול להיות." ומתכונן לקבל את המכה...

זה היה „רוסי-רוסי" לא רוסי-שלנו. ואותו טנק חוסל. ...רות זאת אמר הקצין הסר לפקודתו: „המפקד, פעם

שנית צריך להיזהר יותר... סליחה ש-אני אומר זאת..."

צחק יואל: „אל תדאג. אני נזהר. יש לי שתי בנות בבית".

יש לו שתי בנות קטנות בבית ו-עוד בת — היא אשתו. והשלוש יושבות ומחכות לאבא, לא רק בזמן מלחמה. תמיד! רגילות כבר. אבל הוא, למען האמת, טרם התרגל. וה-חיים שלו התפצלו לשניים. אלה ש-בשדה, עם הבחורים — ואלה שבבית, עם הבנות. אחת לחודש, ועתה מדי שבועיים, הוא בא ורואה איך גדלו, איך היו לעלמות. יתכן שלו היה עמהן בבית כל הזמן, לא היה מבחין באותה צמיחה. אבל כיוון שמנותק הוא ממשפחתו — כל מה שנשאר מן ה-ימים והלילות של חיים בצוותא הוא הסנטימטרים, שהוא רושם על משקוף הדלת. את שמחות החיים המשותפים, את הבעיות של גידול והתפתחות, את הילדות של בנותיו — הוא מאבד. וזהו הפסד שאי-אפשר להחזירו. ולפי המצב של היום, שריח אבק השריפה עולה באפו של המפקד המנוסה — הוא חרד מאוד, שכאשר ישוב לביתו שיבה מלאה — תהיינה בנותיו עלמות.

ועלמתו, היא אשתו, תהיה אשה ש-שיבה זרקה בשערותיה.

„הוא כזה מצחיק, הבעל שלי" — אומרת הרעיה. ויש בהערה שלה התר-פנקות והתחנחנות של חיילת הגאה במפקדה, היודעת שהאחרון כלל אינו מצחיק. „תתארי לך שהמפקד הזה, איש צבא קבע מגיל שבע-עשרה (הכירה אותו בצבא, היא היתה חיילת והוא המפקד...), או הבחור הזה מסוגל לצל-צל לי באמצע הלילה ולשאול אם הדס מכוסה".

„בחייך, בשביל זה אתה מעיר אותי...".

„לא — הוא אומר — היא אינה מכוסה והיא משתעלת".

לו ידעה רע-יתו של המפקד, לו ראתה כיצד מתבצעת אותה שיחת טל-פון של דאגה אבהית, היתה יודעת

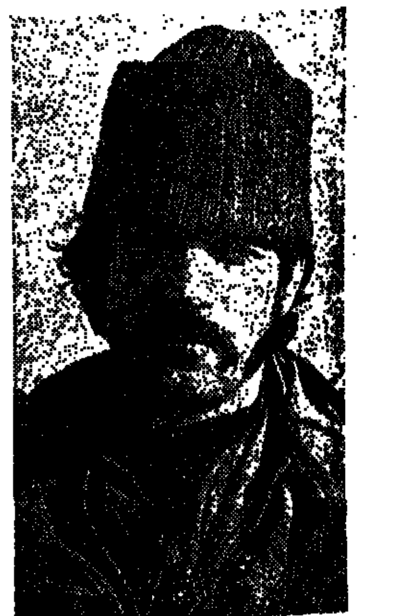

לפעמים הרוח גונבת לו גבעה...

להעריך עוד יותר את „מצחיקותו". אבל היא אף פעם לא ביקרה במחנה. זוים ממנה. ושדה זרוע מוקשים, ודיו-נות חול נודד, וגבעות מסומנות באתים הפוכים וכובעי פלדה מנופצים. וכש-באה רוח ומעתיקה גבעה ממקומה, אף לא פעם אחת. האשה היא מחוץ לתחום במחנה שלו.

קו ראשון מול הארמיה השנית. חו-לות וגדר, שנמתחת סוף סוף ועכשיו נשארים שלדי אדם, חללי צבא מצרים, שהיחידה דאגה לקבור בכבוד. ונערים וגברים מבוגרים שוכבים בשוחות, ב-שפניות, במחפורות. בעמדות התצפית העין פקוחה תמיד אל שטח ההפ-קר ואל העמדה שמשמול והאצבע על ההדק. הפסקת האש לא הפסיקה את האש כאן...

אנדרטות פלדה, עבודת יד המלחמה, מספרות על הקרבות שהתחוללו כאן. ואלה שהלכו בקרב, מהלכים כאן עדיין. ובשטח המת, שבין כוחותינו לכוחות המצריים — טנקים שרופים שלנו ובהם אלה שבלמו את המצרים עד צאת נשמתם. ואי-אפשר היה לגשת אליהם ולחלץ את גופותיהם, אבל הל-כו אליהם. חילצו אותם בלילות ב-סיכון עליון. החזירו את הבנים, אחד אחד, כל אותם חודשי ההמתנה, מאז המלחמה ועד עתה.

יואל נכנס ללא אחד מן הטנקים הללו. פיקד על חילוץ טנק לא אחד, והבאתו אל גבולותינו. להחזיר בנים לגבולם... בלי רעש, בלי שום פרסום. אפילו לא הרשה לעצמו להודיע להו-רים הכאובים...

היחידה של הטנקים הרוסיים ידעה מלחמות בלי סוף. היתה כוח סיוע ל-יחידות אחרות. היו נפגעים ליחידה, גם הרוגים, אך היא פגעה באויב קשות.

אשת המפקד לבושה במכנסים ארוכים וסוודר מעשה ידיה. יש לה הרבה פנאי לסרוג, לה ולבנותיה ולבעלה. היא מעלה על השולחן חמי-שה מיני עוגות, שאפתה לכבוד הבעל.

נמאס כבר להביט בדיונות!...

שירגיש רגש בית. חלק יאכל כאן, חלק יקח עמו בחזרה אל המחנה, כדי ש-יהיה במה לכבד בקרון. הקרון שממנו הוא מצלצל את הטלפונים הליליים לביתו, כדי להיות סתם בעל ואב.

את מקצוע ה„קונדיטור" רכשה לה ארזה בת עין-חרוד — לא בבית אמה. זהו פרי מלחמת יום הכיפורים. כולם דאגו לה מאוד, באותם ימים נוראים של מלחמת הימים הנוראים. הטלפון בביתה לא חדל מלצלצל. תחילה שאלו קרובים וידידים, אם יש חדשות מיואל. אחרי כן התחילו טלפונים מחברות לגורל, נשות מפקדים אחרים, ואותן שיחות היו מתחילות או מסתיימות בעצה מעבירת צמרמורת: „ארזה, תהיי חזקה", ומהחיזוקים האלה רעד עליה עורה.

גם חברתה, הגרה אתה באותו בנין, היתה באותו מצב: החברה כתבה ספר לבישול. ארזה הדפיסה אותו. ואת כל דאגתה וחרדתה פרקה על מכונת ה-כתיבה ועל המתכונים. אחרי כן הת-חילו השתיים לבצע את מה שכתבו בספר המוצע. מטבחי שתי נשות ה-מפקדים מלאו בעוגות, עוגיות, טור-טים ותופינים. וריח המאפה הטרי מי-לא את כל הבית, הילך בחדר המדר-גות, הגיע אפילו אל הרחוב. חלק מן העוגות הטובות הללו שלחו בחבילות שי. חלק לא התאימו למשלוח, עם הקרמים והשוקולדים והפירות, ולא ידעו מה לעשות בהן. בבוא הימים דמה הבית לבית תה גדול לנשים ויל-דים שאבותיהם בחזית.

ובכן, אנו יושבים עכשיו בביתם הצנוע ברחובות וטועמים את הפתיו-נות הקולינאריים מחסלי הגיזרה, ש-בזמנם נתנו כוח ליושבים בגיזרה האחרת, שעם הגבול הבוער.

ובאה גם מחברת ספר המתכונים ויושבת עמנו ומספרת, שהוצאה לאור קנתה את הספר ובקרוב בקרוב ניתנה בשמחות ובימים טובים, ממטעמים ש-בישלו בימים הנוראים. ושתי הנשים הצעירות צוחקות עד דמע מהסיפור המו-זר הזה, שמולידות מלחמות ישראל.

הוא נולד בירושלים — במאה שע-רים. את ילדותו עשה בחדר, את נערותו בישיבה — וייתכן שהיום היה רב בישראל, או מלמד דרדקים, או אולי אחד מאלה, שהדת היא אצלם מקצוע ומשגעים את המדינה בסוגיה הבוערת, שחייבת למצוא את פתרו-נה במהרה בימינו, אחרת לא נוכל לעמוד מול צבאות אויבינו הערביים ו„ידידנו" האמריקני, אחרת לא תוכל לבוא האחרות, במערבולת הזו שלנו — סוגיית הסוגיות הבוערת: מיהו יהודי...

אבל יש לו אח. ואותו אח הוא מפ-קד. ועוד אח — קצין. ואם בגלל האח הבכור, איש צבא קבע מפורסם — ואולי בא לו הדבר בתורשה מאביו, שבערוב ימיו נשא אשה צעירה והו-ליד בנים ובנות, כי כוחו היה במתניו

מפקד מהגוורדיה הישנה — איש מילואים — מהנדס מבאר-שבע

— הלכו כל הגברים במשפחה לעשות את עתידם בצבא הגנה לישראל.

יואל לא ליקק דבש בצבא. יואל, ידוע כמפקד מוכשר, אמיץ, בעל מח-שבה רעננה, קפדן, והקצינים והחיי-לים מספרים, שבשדה הוא גדול...

יואל עלה בסולם הדרגות במהי-רות. אבל צל אחיו רדף אחריו. היו אומרים: בוודאי. אחיו של... או — הוא טוב — אבל אינו מגיע לאחיו. יצא לו לשרת תחת פיקודם של מתנג-די אחיו, ויצא לו לשרת גם תחת פיקודו של האח. היחסים בין השניים, יש לשער, היו מעורבים מאוד.

הוא לא אמר לי, אבל אני משערת, שאך טבעי היה, שיואל יכאב את הק-שר המשפחתי הזה. אדם רוצה להוכיח את יכולתו הוא, בייחוד מפקד, ולא להיות חומר להשוואה תמידית.

שלושה אחים בצה"ל ושלושתם מפקדים ושלושתם משרתים בצבא קבע — זה עסק ביש. על כן עשה הרבה, כדי לשים קו מבדיל ביניהם בכל הנו-גע לענייני מקצוע — צבא, קידום, קשרים — ולהיות רק אחים, אוהבים.

הגעתי למחנה הטנקים הרוסיים-שלנו במקרה, מיד אחרי הפסקת האש, שלא נפסקה בגיזרה הזו, למ-רות ההחלטה הרשמית, ונטיית האוהל בקילומטר ה-101, ומסעותיו של הנרי קיסינג'ר.

הגעתי עם קבוצת אנשים טובים מ„קרן-אור", בראשותו של מבלה עו-לם אחד ושמו ספקטור, איש ה„פיי-רקס" ושאר כלים בסיטונות ותכשירי רפואה, גם הם בסיטונות, ואותו רב ספרדי ששמו לופז, הדובר גם אידיש והלבוש נוסח רבני אשכנז, עם קפו-טה וכל השאר. אותו רב, שפיקוח נפש אינו דוחה אצלו שבת, כשהוא בין חיילים מקהלו. היינו בדרכנו לארץ גושן, לחלק שם מתנות צרפתיות לחיי-לים בחזית. לכולם בער אז להגיע

בסיירת — כולם שווים

לעבר התעלה. כאילו רק שם נטו את אהליהם גיבורי ומגיני ישראל.

במחנה נתקבלנו על-ידי המפקד, גבר מוצק, גא ראש ותקיף פ:ז, שחיוך וחומרה משמשים אצלו בער-בוביה. חשבתי לי אז, שלא הייתי רו-צה להיות פיקודה שלו. לידו עמד בעלה של ידידתי, עקיבא, איש כפר יחזקאל, מפקד ותיק, שהיה כבר קצין כאשר מפקדו היה עדיין טירון. נערכה סעודה, כיד המלך, ממנות קרב, בחדרו של המפקד, והשיחה נתמשכה וקלחה, וכאשר יצאו הכוכבים וביקשנו ליטול פרידה — אמרו לנו „לאו!" באל"ף רבתי. אורחים נהיה להם. וזהו.

(סוף בעמוד 43)

עוזר לטייח: בהגיעו לארץ עבר חיים צדוק כפועל בנין בתל-אביב, עירבב את הטיט והגישו לטייח על הפיגומים (ראשון מימין).

סרג'נט חיים: כשהיה במשטרת הישובים העברים הגיע הנוטר חיים צדוק לדרגת סמל. בצה"ל הוא רב-סרן (מיל)

מאת אלי אייל

„סליחה", אמר לפתע שרגא נצר, „בוס ה-מינויים" של מפא"י בשנות החמישים ב-ישיבת מרכז המפלגה, כאשר לקראת הבחירות לכנסת השניה (1951) הוצב חיים צדוק במקום ה-33 (הריאלי) של רשימת ה-מועמדים. „סליחה חברים, אבל מי זה חיים צדוק?"

חיים צדוק היה אז פקיד בכיר ב-משרד המשפטים שהכיר את שרי הממשלה באמצעות עבודת החקיקה ושלושה חברי ועדת המינויים של מפא"י — דוד בן גוריון, משה שרת ופנחס לבון — ביקשו לצרפו לר-שימה כמשפטן.

בעקבות יעקב שמשון שפירא

משה שרת טרח להסביר מי הוא חיים צדוק ומה תהיה תרומתו לרשימה ולסיעה בכנסת, אבל כנראה שדוד בן-גוריון הירהר לעצמו כי איש ששרגא נצר ממפא"י אינו יודע מיהו, אינו ראוי להיות מועמד לכנסת (גם חיים צדוק לא ידע אז מיהו שרגא נצר, פקיד מחלקת התברואה של עיריית ת"א ששנים רבות משך בחוטים מאחורי הקלעים של „הגוש" התל-אביבי במפא"י). מכל מקום עובדה היא כי שמו של חיים צדוק הוצא אז מן הרשימה ובמקומו הציבו את יעקב שמשון שפירא כמשפטן ה-מפא"יניק. לימים — ימינו אלה — יתפנה מקומו של שפירא בממשלה כשר משפטים ובמקומו יוצב חיים צדוק.

אפשר לומר כי בשאלתו-תמיהתו שינה שרגא נצר את כל מהלך ה-קריירה של חיים צדוק עד שצדוק עצמו מודה בסתר ליבו לנצר ולגלגל המזלות, שבראשית ה-50 לא נכנס לחיים הפוליטיים והפרלמנטריים. ש-אם היה עושה כן לא היה היום איש עשיר, מצמרת עורכי הדין המשגשגים בישראל, וייתכן גם כי היה עומד היום — במקום על סף כניסה מכו-בדת לממשלה במעמד איתן ומיוחד — על סף סילוק מן הממשלה בשל הרצון לרענן את רוחה וליפות את פניה. וכך, בהיותו עתה בן שישים, מרשה לעצמו חיים יוסף צדוק, לש-עבר פועל בנין וסמל נוטרים במש-טרת הישובים העבריים, לחסל את חלקו באחד מחמשת משרדי עורכי-הדין הגדולים בארץ, ולהיות בכל ממשלה שתקום בשנים הקרובות ב-ראשות המערך, מה שהיה יעקב שמ-שון שפירא בממשלות של לוי אש-כול וגולדה מאיר. זהו מעמד המש-פטן, היועץ החכם, הנקרא למצוא נוסחות גואלות למוצא ממשבר.

אף-על-פי-כן צדוק אינו שפירא. ראשית אין הוא בדיוק יקירת-חביבה של גולדה מאיר ומקובלת בסיעת ה-מערך ההגדרה כי „ראש הממשלה אינה אוהבת אותו אך יכולה לסבול אותו". ההוכחה, כי הוא יורשו הטבעי של יעקב שמשון שפירא כשר ה-משפטים, ניתנה כאשר ביקשה בזמנו גולדה מאיר להחזיר את שפירא ה-מתפטר לממשלה. אף שלא היה לו מעמד מפלגתי וסיעתי המחייב הת-ייעצות עמו. קראה אליה ראש הממ-שלה את צדוק להסביר לו כי היא מתכוונת להחזיר את שפירא לממשלה הואיל והיא מאמינה כי נעשה לו עוול והואיל והיא „מיושנת" ולדידה שיקולי חברות חשובים מאד ולא היתה רוצה שכך יסיים את הקריי-רה הציבורית שלו. כך — כמתפטר בלחץ דעת קהל בעקבות פרשת שכר הטירחה ו„נתיבי נפט" כשחברי סיעתו גם הם מאמינים כי עליו ללכת. (ראש הממשלה לא יכלה לחזות אז כי בסופו של דבר יסיים שפירא את הקריירה המיניסטריאלית שלו על רקע תביעתו, אחרי מלחמת יום ה-כיפורים, להתפטרות שר הבטחון משה דיין ואפילו של גולדה מאיר). עובדה היא כי מצאה אז לנכון לספר לצדוק על החלטתה ושיקוליה, שכן הוא היה כבר אז „הבא אחריו".

אך יש עוד תו בחיים צדוק ש-מבדיל אותו מקודמו בתפקיד. את הפשרה עם המחנה הדתי חיפש יעקב שמשון שפירא לא רק כתחבולה ל-קיום משטר קואליציוני אלא גם ב-אמונה שזו צריכה להיות דרכה ה-רעיונית של ישראל היהודית. לכן לפשרת מיהו יהודי אחרי פסק הדין של ביהמ"ש העליון בענין בנימין שליט, דבק הכינוי „שפירא את שפי-רא" (שפירא השני הוא משה חיים שפירא שר הפנים המפד"לי המנוח). לא כן חיים צדוק, המחפש אמנם את הפשרה עם המפלגות הדתיות, אבל בלי הלהט האידיאולוגי. הוא עצמו מוכן היה למחוק את הפרטים לאום ודת ממירשם התושבים ובכך לחסל מחלוקת („המירשם הוא ענין של סטטיסטיקה ולא ענין שבקדושה") אבל כפוליטיקאי הרוצה בשותפות עם המפד"ל ובקיום יחדיו חילוני-דתי מוכן גם לוותר למפלגות הדתיות. „האם נמחק את הרישום יהודי ב-מדינה שלנו?", קראה גולדה מאיר הנותנת לחסדרי הפשרה עם הדתיים את התנמקה האידיאולוגית. צדוק, ש-על שמו קרוייה נוסחת הפשרה ב-סערת „מיהו יהודי", מודה כי לדידו חיפוש הפשרה הזאת נובע מגישה ציבורית פוליטית פרגמאטית ולא מ-שרשי נשמתו היהודית. לכן גם הוא מהימן על הדתיים ככן בחתירה ל-פשרה, אבל בינו לבין בורג-חזני-רפאל-ורהפטיג אין מקשרת אותה זיקה-הבנה-אחווה שהיתה בין שפירא לשפירא. הפרגמטיסט צדוק המציא נוסחה בעלת משמעות פוליטית שנת-כוונה לאפשר גם למפד"ל וגם ל-ל"ע לחיות עימה. הליכה של המערך עם ל"ע בלבד פירושה, לדידו, סכנה של דחיפתה לזרועות הליכוד והעמקת תהליך הרדיקליזציה הדתית והמדי-נית בתוכה. הליכה עם מפד"ל בלי ובלי ל"ע, פירושה לדידו, הרעת היחסים עם מפ"ם וקשיים פנימיים במערך.

כוחו של צדוק בממשלה הבאה יהיה, איפוא, בדרכו האמצעית הב-תרת שאלות לפי מצבים נתונים — דרכו של חורם המרכזי במפא"י ה-היסטורית.

צדוק כשר המסחר והתעשיה

אבל מעמדו המיוחד יוקנה לו ב-ממשלה הבאה (ובממשלות הבאות) בהיותו שר המשפטים. שכן צדוק כבר היה שר בממשלה והחזיק קרוב ל-שנתיים בתיק החשוב של מסחר ו-תעשיה ובכל זאת פרישתו מהממשלה ב-1966 לא הניעה את אמות הסיפים של הממשלה ושל המפלגה. פנחס ספיר פינה ב-1965 את משרד המסחר והתעשיה (נוסף על היותו שר האו-צר) וראש הממשלה לוי אשכול מינה את צדוק לתפקיד זה. אחרי ספיר — עליו נאמר כי הכיר אינטימית כל מפעל ומאזנו, לעתים אף יותר מבעל המפעל — שנהג (ונוהג) לסחור בד-יות בדרך אינדיבידואלית ניסה צדוק להשליט מדיניות של קריטריונים אחידים המיושמים לכל. אבל כאשר משרד האוצר הוא מיניסטריון של ר' שר האוצר עצמו הוא מי שהיה שר מסחר ותעשיה עד אתמול, נשללה מצדוק מידת העצמאות שרצה ליטול לעצמו כשר המסחר והתעשיה. היום כאשר יחסיו עם ספיר נשתפרו — אם כי לא היו לאהבה בוערת — מסכם צדוק את המחלוקת של אז עם ספיר במין תיקו: „זו היתה תחילת המיתון, ובמבט לאחור, היה זה הזמן של כיבוי שריפות שהוא הזמן הפחות מתאים למיטבה משיטה אינדיווידואלית לשיטה של קריטריונים אובייקטיבים אחידים".

מכל מקום, כשר משפטים נכנס צדוק לתחום בו אינו מתנגש בסמ-כויות עם שר אחר ובו הוא חש כבבית שהוא מכיר את כל מבואותיו מימים ימימה, שהרי הגיע בו, ב-שנות המדינה הראשונות, לתפקיד של משנה ליועץ המשפטי לענייני חקי-קה. בטחונו העצמי רב ודומה כי הוא מאמין — ורבים מאשרים זאת — שמבחינה מקצועית אינו נופל מאף שר משפטים לפניו, אם לא למעלה מזה.

יו"ר ועדת חוץ ובטחון: חיים צדוק (שני מימין) בעת סיור חברי ועדת חוץ ובטחון ברצועת עזה בהדרכתו של אריק שרון (במרכז), אז אלוף פיקוד הדרום. מימין לשמאל: חברי הועדה יצחק רפאל, צדוק, אהרון בקר, יצחק בן-אהרון.

נוטר במושבה כינרת

יש הרבה מתעתועיו המשעשעים של הגורל במינויו של צדוק לשר משפ-טים. לא רק שהוא יורש את האיש (שפירא) שבא במקומו ברשימה ל-כנסת ב-1951 אלא הוא גם מתמנה לתפקיד אותו מילא „הבוס" הראשון שלו כעורך דין, הד"ר דב יוסף.

ב-1942 סיים חיים צדוק, אז סר-ג'נט חיים וילקנפלד (או „סרג'נט חיים") מן הנוטרים, את לימודי ה-משפטים שלו בבית ספר הערב המנ-דטורי למשפטים. עוד בהיותו נוטר במושבת כינרת בשנות ה-30 למד הצעיר, שעלה מפולין, אנגלית לפי ספר לימוד עצמי (פולני-אנגלי) כדי לעמוד בבחינות הכניסה למשפטים. לפרנסתו חזר להיות פועל בנין ב-ירושלים, מקצוע בו עסק עם הגיעו לארץ ב-1935 בתל-אביב (אז היה עוזר לטייח, מערבב את הטיט ומ-גישו לטייח שעל הפיגומים).

בסיימו את לימודיו ביקש להתקבל כמתמחה במשרד עורכי הדין של ברנרד ג'וזף (דב יוסף) שהיה גם היועץ המשפטי של הסוכנות וחבר הנהלתה. שותפו של ג'וזף, עו"ד צבי שוורץ, סיכם עימו על תנאי התמחותו אבל השאיר את ההכרעה הסופית ל-ג'וזף עצמו. צדוק נזכר היום איך נכנס על בהונות רגליו בחרדה ל-משרדו של דב יוסף כשהוא (צדוק) חובש כובע אוסטרלי רחב תיתורה של הנוטרים. הפטריוטיזם הישובי אז מנע, כנראה, מד"ר יוסף לשוחח ב-אנגלית עם המועמד לסטאז' אם כי ניסה, בעברית, לתהות על מידת ידי-עתו של וילקנפלד-צדוק באנגלית. אחרי הראיון הודיע צבי שוורץ ל-מועמד כי הם מצטערים אך הוא לא נתקבל. סרג'נט הנוטרים חשד כי הוא נידחה מפאת מסקנתו של דב יוסף שלא ייתכן כי יליד פולין שעבד ב-בנין ושירת בנוטרות, יידע אנגלית עד כדי ניסוח תזכיר בשפה זו. לכן נתיישב לו הצעיר וכתב לדב יוסף מכתב באנגלית. יוסף קרא אליו שוב את צדוק, שאלו אם הוא כתב ב-עצמו את המכתב — ואז קיבלו כמת-מחה. באותו משרד עורכי דין המ-שיך צדוק לעבוד כעו"ד שכיר עד קום המדינה.

בצה"ל עבד בלשכת התובע הכללי הצבאי והושאל למשרד המשפטים ל-סייע בניסוח חוק השיפוט הצבאי. היועץ המשפטי אז היה יעקב שמשון שפירא שביקשו להצטרף למשרד ה-משפטים עם שחרורו מצה"ל (תפקידו בשרות מילואים, עד להיבחרו ל-כנסת ב-1958, היה שופט בביה"ד ה-צבאי לערעורים בדרגת רב-סרן).

זו היתה אחת התקופות המעניינות בחייו של צדוק שנימנה עם חבורת המשפטנים אשר התלהבה מן המשי-מה של הנחת יסודות לחקיקה הישר-אלית. כאן נתעצבה לראשונה ה-שפה העברית המשפטית המודרנית בראשותו של רב הנסחים מאיר שלי. במסיבה שנערכה לפני כמה שנים במלאות שמונים שנה למאיר שלי, סיפר פנחס רוזן, מי שהיה שר ה-משפטים הראשון, כי כאשר ביקש צדוק לעזוב את משרד המשפטים ב-1952, ניסה לשכנעו בדרך המקובלת של הערכת עבודתו וחיוניותו.

„אני מכיר רק איש אחד שהליכתו מן המשרד תותיר אחריו חלל", ה-שיב הפקיד צדוק לשר רוזן.

השר היה בטוח (כפי שסיפר רוזן עצמו) כי צדוק מתכוון אליו ומתוך בטחון לשמוע מחמאה שאל: „מיהו האיש הזה?"

„מאיר שלי", השיב צדוק לרוזן המופתע, שהזכיר שיחה זו בהומור האופייני לו.

צדוק פרש ממשרד המשפטים (בין היתר ניסח את חוק הבתים המשות-פים שיצר לראשונה אפשרות חוקית לרשום בעלות על דירה מסוימת). שר החוץ אז משה שרת הציע לו להיות מספר 2 בשגרירות בלונדון ו-כמעט נטה להתפתות „לצאת לעולם הגדול". ככלות הכל, רק באחת מ-שליחויות משרד המשפטים, נזדמן צדוק להיות בפעם הראשונה בחייו מערבה לנהר הויסלה. אבל אשתו, אסתר, שיכנעה אותו לעשות את דרכו בחיים כעורך-דין. צדוק היה אז בן 39 ועצת אשתו היתה ברורה: „עכשיו אתה מחליט על דרכך בעתיד — אם תהיה עורך דין או לא תהיה עורך דין.

בן-גוריון ו...אופנהיימר

וכך עשה צדוק את הצעד הראשון לקראת היותו בצמרת עורכי הדין של ישראל. הוא הצטרף לפירמה של צבי שוורץ, מיכה כספי וארנולד שפאר (שנתפצלה לשוורץ-שפאר-תוסיה כהן בירושלים וכספי-צדוק בתל-אביב) וב-1958 נפרד מן השותפות עם כספי ופתח משרד צדוק ושות'.

מלכתחילה פנה צדוק למשפט ה-מסחרי ונעשה עו"ד של חברות ש-ענייניו רישום חברות, חוזים, מסים, זהו התחום בו מצטבר שכר טירחה שמן, בעוד בתחום הפלילי מצטבר מוניטין ופרסום.

כל אותו זמן לא זנח לחלוטין את העסקנות הציבורית אם כי עיקר מעייניו היו בעריכת-דין. בבחירות 1955 נקרא על ידי מפא"י להיות פעיל בקרב האקדמאים והוצב במקום ה-48 של הרשימה לכנסת, מקום בלתי ריאלי (מפא"י קיבלה 46 מנד-טים בכנסת הראשונה, 45 בכנסת ה-שניה ו-40 בכנסת השלישית). אלא שנפל דבר בסיעת מפא"י בכנסת, בשל איסור מילוי תפקידים כפולים התפטרו כמה מחבריה (אהרן רמז, אהוד אבריאל, סנטה יוספטל). כמה מחבריה נפטרו ורק עם מותו של יוסף שפרינצק ז"ל מצא עצמו חיים צדוק בפברואר 1959 חבר כנסת, מאז נבחר לכל הכנסות.

כמשפטן צורף לועדת חוקה, חוק ומשפט וחיכה חודשיים עד שנשא ב-מליאה את נאום הבתולים שלו (על תקציב משרד המשפטים). „מאז", אמר השבוע חיים צדוק, „אני משיא עצה לכל ח"כ צעיר לא לחפוז ול-דבר מיד עם כניסתו לכנסת אלא לחכות ולטעום את טעם אוירת המ-קום". צדוק סירב לומר לאיזה ח"כ צעיר של היום הוא מתכוון, אבל הסכים כי לדברים יש משמעות אק-טואלית (שאילתותיו העוינות של ח"כ יוסי שריד למשה דיין כשר הבטחון).

בהגיע ימי פרשת לבון על שני סיבוביה (1960 ו-1963) נקט חיים צדוק בעמדה אמצעית. כמי שהיה בנערותו חניך תנועת גורדוניה ב-פולין בהנהגתו של פנחס לבון הצ-ביע נגד הדחת לבון ובענין זה הת-נגד לבן-גוריון. אבל כמשפטן הצטרף לדעתו של בן-גוריון כי עבודת ועדת השבעה (שטיהרה את פנחס לבון מ-מתן ההוראה ל„עסק הביש") היתה פגומה, שכן ועדת שרים אינה הפורום להרשיע או לנקות מישהו. בסיבוב השני של הפרשה שוב התיצב בין בן-גוריון לאשכול אם כי נטה לצד אשכול כראש הממשלה: הוא חזר על ביקורתו על ועדת השבעה והתנגד לתביעת ב.ג. לכינון ועדת חקירה ל-פרשה, בנימוק שאין מקימים ועדת חקירה למחקר היסטורי אלא לענין

(הסוף בעמוד 19)

„יורדים" בחוצות ניו־יורק

מאת
לוי יצחק
הירושלמי (ניו־יורק)

הלשון העברית נשמעת בחוצות ניו־יורק, על רבעיה השונים, הרבה יותר משפת יידיש. היא מתחרה אפילו בספרדית ובאיטלקית. בלכתך בדרך, בנסיעתך בתחתית ובמונית, בשבתך במסעדה, בבואך לבית מסחר ובביקורך במרפאה ובבית חולים, מגיעים לאוזניך צלילי שפת ארצנו בהיגוי ישראלי מובהק לעיתים כה תכופות, עד כי נדמה לך, שהלשון העברית כובשת את המטרופולין.

בהיותך מחוץ לגבולות הארץ — כל מה שיש בו מרוחק, ולא כל שכן מנשמת (ולשון כמות כנשמה) מדליק בך זיק ומחדיר חום לתוך עצמותיך. אבל אני חשתי מין צמרמורת בגופי לשמע העברית בסלנג הצברי — באשר נתברר לי, כי רבים מאותם דוברים הינם „יורדים".

בכל הזמנים היו „יורדים". גם בתקופה החלוצית היו ארצישראלים מאוכזבים ומרי־נפש שנשבר להם וירדו לחפש אושרם בארצות ניכר — ולא במקום אחרון, בארצות־הברית. אני מכיר אנשים, בנים ובני בנים לדור המייסדים של הישוב הישן ושל הישוב החדש, אשר לפני שנים עזבו את הארץ והקימו בתיהם בניו־יורק, או בשיקאגו, או בפילדלפיה או במקום אחר. אלא שהללו היו יוצאי דופן ומספרם מועט שבמועט, ואף חימשו מאה תירוצים ותירוץ להסביר את צעדם. בשנים האחרונות — בעשור או בשני העשורים האחרונים — גדל מספר ה„יורדים" לארה"ב בשיעור ניכר.

מאה אלף יורדים

איש אינו יודע מה מספרם המדוייק. עד היום לא נעשה נסיון רציני לברר את העניין באופן מוסמך ולהגיע לנתונים מדוייקים פחות או יותר. פה ושם נערכו תחקירים חלקיים מאוד על־ידי גורמים שונים, ביניהם ישראלים וציוניים, אבל תמונה מושלמת — אין. יש רק הערכה כללית; והיא — שבניו־יורק רבתי מתגוררים כיום לא פחות ממאה אלף „יורדים" ואם הם בטלים בששים בתוך אוכלוסיית הכרך בת המיליונים — לא זו בלבד שאינם נטמעים, אלא אף מתבלטים אולי שלא ברצונם.

לרוב, מתגוררים „יורדים" ברבעים יהודיים מובהקים. יש מהם המקיימים קשרים ביניהם — כמו, למשל, יוצאי העדה התימנית שנולדו בארץ או ישבו בה שנים לא מעטות. בטרם היגרו לארה"ב (כאן המקום לציין, כי בניו־יורק מתגוררים כשלושת אלפים בני העדה הזאת) — ויש שאינם מקיימים כל מגע ואינם נפגשים כלל. לפעמים נוצר קשר באמצעות גורם שלישי: ישראלים־לשעבר נפגשים באירוע הנערך על־ידי ארגון של „לאנדסמאנשאפטים" (ארגון יוצאי לודז' או בוקובינה, או בריסק, או בודפסט וכו' וכו').

מחפשות חתן

לא מעטים מהיורדים — אנשים צעירים. מהם רווקות ורווקים, מהם

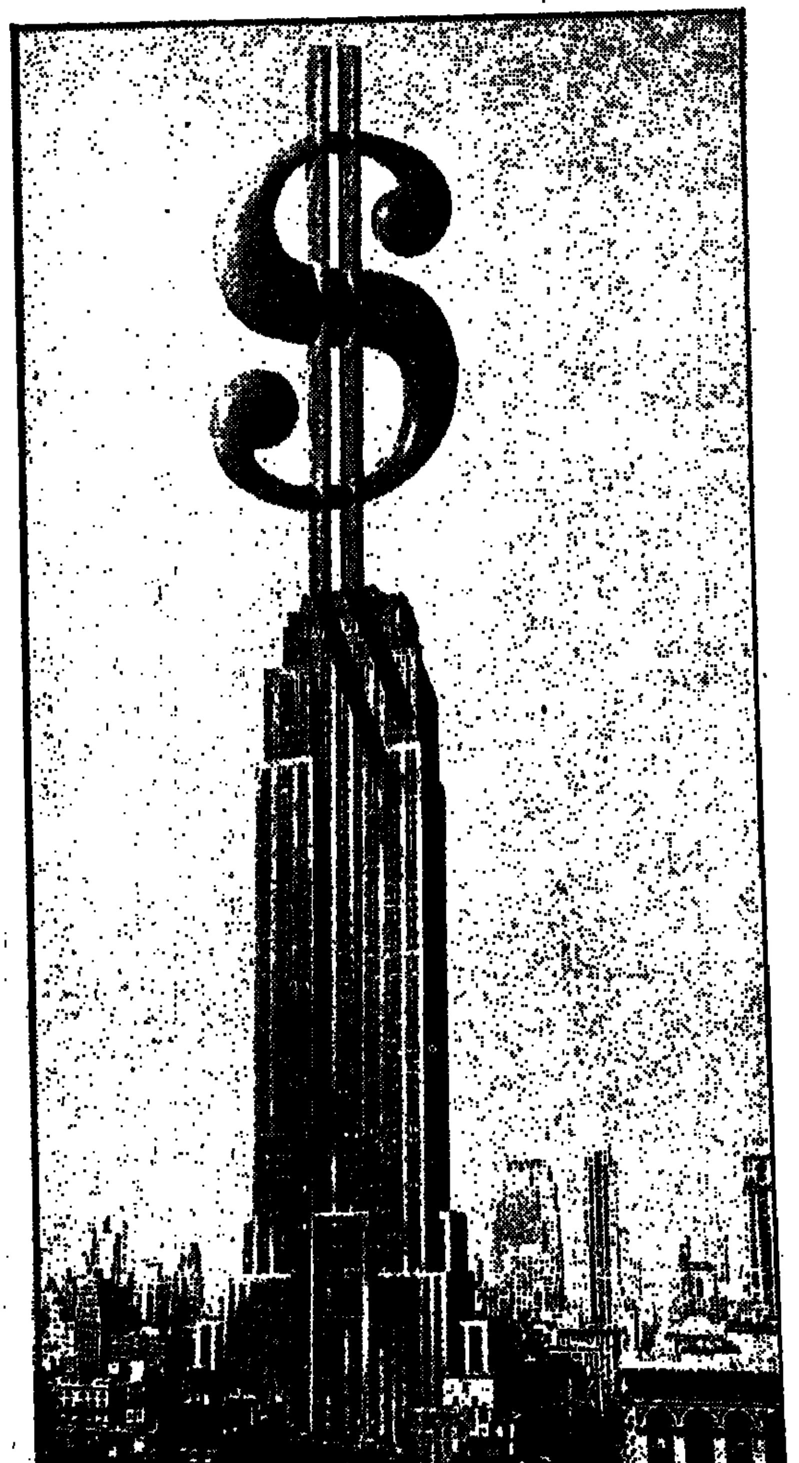

הקשר האחרון — מנה של [illegible]

זוגות צעירים, מהם אנשים בשנות הארבעים שהביאו עמם את כל בני ביתם. כל אחד — מניעי הירידה של[illegible] ומטרת בואו שונים. רווקות, לפחות [illegible] אומרות בגלוי, ולא בלי מידת [illegible] ש„חסרים גברים בארץ". יש המספרות בעצב: „המחסור גדל עוד יותר עכשיו, לאחר שנפלו קרבנות [illegible] רבים". כל מבוקשן — למצוא גברים ולהינשא. אילו עלה בידן להקים משפחות בארץ — היו מוכנות [illegible] מנות לחזור במטוס הראשון, כך [illegible] אומרות. אך לא תמיד מבטאות [illegible] זו את הרצון האמיתי, שהרי יש [illegible] הן היושבות כבר כמה שנים [illegible] בניו־יורק ולא השיגו את מבוקשן [illegible] הן התרגלו לאורח החיים ומצאו [illegible] עצמן בנוח, אם כי לא מאושרות [illegible] תר. כאשר אתה מגלגל עמן שיחה ורוכש יותר את אמונן — הן [illegible] שאין להן חשק לשוב ארצה.

יש מן היורדים שעודם מספרים [illegible] את הפזמון הישן על אודות [illegible] הבלתי נוח בארץ — פזמון [illegible] עם הרוח הקרה (בימות החורף) [illegible] חמסינית (בימות הקיץ) של [illegible] הניו־יורקי. עתה נשמע תירוץ [illegible] „קשה לעבור עוד מלחמה". אך [illegible] כי לא את השקט לעצמם הם [illegible] ולא את הבטחון לבניהם ולבנותיהם הם דורשים, אלא את הנוחיות [illegible] צונית. בניו־יורק השיגו אולי [illegible] יותר מרווח (שלא תמיד הוא [illegible] הפרטי), מכונית גדולה, אביזרי [illegible] משוכללים ותנאים אחרים נוחים [illegible] יתכן מאוד, שאילו בארץ עבדו שעות רבות כל כך בכל יום, ובאינטנסיביות רבה כל כך — גם כאן היו מגיעים להישגים גדולים. אבל דבר־אחד [illegible] הוא יקר מכל ושלמענו כביכול [illegible] את ארה"ב על פני ישראל — [illegible] מעבר להישג ידם. בטחון — [illegible] עצמם מספרים אגב אורחא, [illegible] חוש בכך כלל — הוא [illegible] בלילות הם כלואים, ואולי הם כולאים עצמם, בבתיהם „משום שלא [illegible] או מפני שהם סבורים שלא [illegible] בטוח להלך בחוצות עיר בשעת [illegible] כאשר הבת מתמהמהת לשוב [illegible] — ההורים דואגים ומתוחים. ואם [illegible] די בכך — מקננת בליבותיהם [illegible] נוספת, שמא תפגוש הבת בן [illegible] שלא בבני ברית. איפה הבטחון [illegible] זי והלאומי? התשובה שקיבלתי, [illegible] רוב המקרים, מגומגמת מאוד [illegible] לשמור"...

שוב אין מתביישים

יש עובדות המעידות על [illegible] ניכר במספר ה„יורדים", הבולטות [illegible] בהן — אין אתה צריך לחזור אחריהן ולחפשם. אתה נתקל בהם בכל [illegible] שאתה פונה, ברצונך או שלא ברצונך. תופס מונית בנמל התעופה — [illegible] ישראלי. נכנס לחנות קטנה [illegible] — בעליה שני אחים, יוצאי [illegible] שישבו למעלה מ־20 שנה בארץ. [illegible]

לחנות כל־בו ב„ווסט" — הזובנית ישראלית לשעבר, אם לשלושה בנים צעירים ובריאים. נכנס לבית מרקחת ב„קווינס" — האיש שאתה ניצב בפניו אינו אלא צבר. מביא כביסה למכבסה — האיש אשר על הכביסה והאיש אשר על מכונת התפירה (ברוב המכבסות מצוי חייט המבצע תיקונים בבגדי נשים וגברים) — ישראלים לשעבר. אתה לוגם כוס קפה בבית קפה, או מוזמן לסעודת ערבית במסעדת יוקרה — המלצר, או הממונה על המלצרים והמנהל, כולם ישראלים לשעבר. אתה מבקר בבית כנסת — ללא הבדל זרם ועדה — מי הם „כלי הקודש" אם לא „יורדים"?

יש „יורדים" המדברים בחום על ישראל, אינם מסתירים געגועיהם לארץ

נהגים וזבנים

יש גם סימנים מובהקים המעידים על השוני שחל בשנים האחרונות באופיים של „יורדים" ובמהותם. בכל אחד מביקורי בארצות גולה — באירופה, באמריקה הדרומית ובארה"ב — נפגשתי, בין השאר, עם „יורדים". כל פגישה כזאת — יש בה מן המעציב. אבל תמיד יש רצון למצוא משהו, נקודה אחת לפחות, לכף זכות. במקרים רבים מצאתי אחיזה כלשהי בדבריהם של ה„יורדים" עצמם. כדי להקדים תשובה לשאלה היה ה„יורד" אומר: „אני ישראלי... אני שומר על האזרחות הישראלית. לא קיבלתי אזרחות אחרת ואין בדעתי לבקשה". לעיתים היה מתברר, כי אותו איש, שישב כבר שנים אחדות בארה"ב, כבר החזיק בכיסו „כרטיס ירוק" — שלב מוקדם לקראת התאזרחות — או אף נשא בילקוטו דרכון אמריקני. אבל הוא הסתיר זאת משום שהתבייש. התבייש מפני הזולת, וגם מפני עצמו. הבושה הזאת — אינה קיימת עוד. היא נעלמה. ה„יורד" אומר לך בגלוי: „כן, אני אורח אמריקני". או: „בקרוב אקבל אזרחות אמריקנית". יש אפילו המשתחצים מעט ומנסים לדבר אליך, הישראלי, מלמעלה למטה. דוגמת אותו אמן שפגשתי בניו־יורק, צבר שעשה חיל בארה"ב, אשר אמר לי בתשובה לשאלה: „מה אשחק יותר? אני אורח אמריקני, וזהו זה. או מה יש?"

לא כל ה„יורדים" שעמהם נפגשתי עושים חיל כאותו אמן. רבים מהם — מצבם הכלכלי בניו־יורק גרוע ומעמדם החברתי ירוד לעומת מצבם ומעמדם בתל־אביב, או ברמת־גן. כמה צעירים בישראל, בוגרי תיכון (לא סטודנטים) מוכנים לעבוד כמלצרים ושוטפי כלים במסעדות בשכר ירוד? בניו־יורק תמצאו כאלה מבין ה„יורדים" הצעירים. בישראל שוב אין לנו מכירים קצינים בכירים — סגני־אלופים (מיל.) למשל, ומהנדסים, או בעלי השכלה אקדמאית אחרת, העובדים כנהגי מוניות וכזבנים. אבל בניו יורק יש סגן אלוף (מיל.), שירד לפני שנים לא מעטות ועובד כזבן ומצויים מהנדסים היושבים ליד הגה מונית — מחוסר ברירה. היו ימים שנראה היה להם, כי ההצלחה מאירה להם פנים. אך בהמשך הדרך מעדו ונפלו. מהם שהיו חוזרים ארצה אך מתביישים...

רחוב ב„פורסט הילז": ברובע זה מתגוררים ישראלים רבים. אומדים את מספר ה„יורדים" בניו־יורק במאה אלף ויש מקום ל„הסתערות" ישראלית לפחות על בניהם

בא „לראות עולם"

יש „יורדים" המדברים בחום רב על הארץ, ואין באפשרותם להסתיר געגועיהם הכמוסים. אך נתקלתי גם במקרים מבישים של אדישות ואף התנכרות כלפי ישראל אצל צברים „יורדים" בגיל העשרים. הללו לא הרגישו חובה ולא חשו צורך לבוא לישראל בימים הקשים שעברו עליה במלחמת יום הכיפורים. אחד מהם, בוגר תיכון בתל־אביב העובד כמלצר בבית קפה קטן ומשתכר 100 דולאר לשבוע, בא לארצות הברית לפני שלוש שנים בתום שירותו בצה"ל, לא היתה לו כוונה להשתקע, אלא „לראות עולם ולעשות חיים", אבל אורח החיים האמריקני קסם לו והחליט להאריך את שהותו. עתה הוא מחזיק בכיסו „כרטיס ירוק" ומצהיר בגלוי על אי רצונו לחזור לארץ. הוא עובד הרבה וקשה, משתכר מעט, ובכל זאת ממאן לשוב. שאלתי אותו, כיצד יכול היה לשבת בשקט בניו־יורק בימי המלחמה. הצעיר, בן להורים מבוססים בצפון־תל־אביב השיב בגסות: „אני כבר נתתי את שלי. עכשיו שיתנו אחרים", אף על פי שלא זכה עדיין בדרכון אמריקני („הוא בדרך, אמר לי במהירות, תודות לחברה שלי, שהיא אמריקנית") — הוא כבר נוקט בלשון „אנחנו" ו„אתם".

ישראלים נפגשים עם ישראלים, אך רבים שוב אינם בושים להודות שהמירו את דרכונם בדרכון אמריקני.

החייט מרחוב 72

והוא איננו היחיד המדבר כך. גם החייט „שלי", — אותו הכרתי לראשונה לפני כעשר שנים, — נוקט באותו סגנון, אם כי ללא שחצנות. חייט זה, ניצול השואה, עלה ארצה בשנת 1946. באירופה איבד את כל משפחתו. בישראל הקים בית ועבד במקצועו — „בשביל אחת הפירמות הגדולות" כדבריו. במרוצת הזמן רכש לעצמו שיכון בגבעתיים, שילם את כל החובות. הוא חי ברמה סבירה, ללא מותרות. לפני 11 שנים „ירד" עם משפחתו (אשה ושני בנים) לארה"ב. שידלת אותו למעשה זה אחותו. בעת ביקור שערכה בישראל דיברה על ליבו שיבוא לארה"ב, כי שם יש לו סיכויים טובים להצליח יותר בחיים תוך זמן קצר. חודשים אחדים רדף אחרי „הסיכויים להצלחה". התוצאה: הסיכויים לא נתגלו — ההצלחה היתה מעבר לאופק. גם מעט הכסף שהביא עמו (מכר את דירתו בארץ) אזל כמעט. עתה לא היתה לו ברירה אלא לחזור אל מכונת התפירה, בלא תנאים. כך הפך לחייט שכיר אצל יהודי בעל מכבסה ברחוב 72. כאשר נתוודעתי אליו ושוחחתי עמו על חוסר הטעם בהמשך ישיבתו בארה"ב (ואני מודה: עשיתי זאת יותר למען שני בניו מאשר למענו) — אמר לי בשברון לב: „אני יודע שהיתה זו טעות גדולה מצידי לעזוב את ישראל, אבל טעות לעולם חוזרת. אעבוד כאן שנה שנתיים, אחסוך מעט כסף ואשוב". אמרתי לו: „אם, וכאשר, תשוב ארצה — תתקשר איתי". הוא לא התקשר. כאשר ביקרתי בניו־יורק כעבור חמש שנים הלכתי לראות אותו. אך האיש לא נמצא במכבסה שברחוב 72. לרגע חשבתי: האיש הבטיח — וקיים. בוודאי חזר לארץ. אך בעל המכבסה (יהודי יוצא הונגריה) אמר לי, כי החייט כבר עבר את טבילת האזרחות האמריקנית ועקר למקום אחר, במרחק של כמה בלוקים. הגעתי אליו. האיש, שהשיבה זרקה בשערותיו והרכיב משקפיים ישב רכון על מכונת התפירה. לחצנו ידיים כידידים ותיקים, העמיד פנים מחייכות ושמחות אך המסכה לא כיסתה על העיניים הליאות והעצובות. דבריו היו מלווים באנחות רבות: „ככה זה — אמר. — עיניך הרואות, שנשארתי אותו חייט. פעם חייט — תמיד חייט. יש, ברוך השם, פרנסה. גם מכונית יש לי. מודל חדש. אבל זה לא בשבילי. אני רוצה לחזור. האשה לא רוצה. הבנים לא רוצים. הם עשו אותי אמריקני". עכשיו — בביקורי הנוכחי — נוכחתי לדעת שהוא עצמו כבר אמריקני לכל דבר. שוב החליף מקום עבודה והשגתי אותו גם שם. הוא קידם את פני בצהלה: „מה נשמע אצלכם?" ידעתי: הוא לא יחזור לישראל. בנו הבכור כבר נשא אשה — והוא מצא צורך להדגיש לא בלי גאוה: „היא אמריקנית, דור שלישי", והבן כבר „אינו מתעניין במיוחד בישראל" (שבה נולד, גדל ולמד כמה שנים).

יש „יורדים" גם מסוג אחר, השומרים קשר עם ישראל ועם ישראלים; מתכתבים עם קרובי משפחה ועם

(סוף בעמוד 80)

هكذا من الأصل

אלברט מסיקו

מאת מנחם תלמי

חבר שיינמן, דחיל־רבאק, תפסיק כבר עם המלים של בית־המרקחת. אתה עושה לי כאב בטן עם המלים האלה. רמת־מישכל? אף פעם בחיים שלי לא שמעתי. רמת־אשכול שמעתי, הרמת־משקל, שמעתי. איך אמרת? רמת־מישכל? בחייך. מאיפה לקחת את המלה הזה? כל יום ממציאים במדינה הזאת מלים חדשות בשביל לבלבל את הבנאדם. חבר שיינמן, תעזוב אותי עם המלים היפות, תשים את הבן שלי בעבודה אצלכם. זה כל מה שאני רוצה. אתה יודע שאני יכול לסדר לו עבודה בכל מיני מקומות. אבל אני רוצה שיעבוד אצלכם בשביל הכבוד של המשפחה.

אין לו מספיק כישורים? לא יודע מה זה כישורים. לא חשוב. אני כבר אשיג לך כישורים בשבילו. תגיד לי רק איפה משיגים את זה וכמה צריך. אם חסר לכם קצת כישורים בשביל המשרד, שיהיה במלאי, נשיג לכם גם כן. און־דה־האוז, אין דבר. אתה יודע, הכל במדינה הזאת אלברט מסיקו משיג. תסמוך על הקשרים שלי. אז תוריד מהשולחן את הענין של הכישורים.

הוא צריך ללכת פסיכוטכני בשביל לקבל אצלכם עבודה? מה הוא משוגע הבן שלי? בחייך חבר שיינמן, אתה עושה עלי צחוק. כל רגע ממציא מלים חדשות. העיקר שלא תצטרך לתת עבודה לבן של אלברט מסיקו במשרד שלכם. באמת, למה שתתן. בכלל לא מגיע שתתנו עבודה לבן שלי. איך שוכחים הכל. מי זה אלברט מסיקו בכלל? לא מכירים אותו כבר במפלגה. למה שיכירו. אף פעם לא עשה כלום בשביל המפלגה. חס ושלום. בכלל לא ראו אותו. גם בשביל ההסתדרות לא שם אצבע במים הקרים. הכל בא לכם מאלוהים. בירושה קיבלתם את הקולות בבחירות. וכשהתחילו הצרות בנמל, בכלל לא באתם אצל אלברט מסיקו. וכשתפסו את המנהל ההוא על חם ופחדתם שיפול מזה סרחון על כל המדינה, בכלל לא באתם לאלברט מסיקו שיסדר כמה ענינים, שיתן שיפשוף קטן שכל העסק ימות בשקט. זה שחיימו אלדוזה סגר את הפה וזה שרפאל בקילה לקח את המזוודה שלו ויותר לא ראו אותו פה, זה מקרה בכלל. אלברט מסיקו לא עשה כלום בנידון.

יפה מאוד חבר שיינמן. באמת יפה מאוד. אחרי כל זה, שאני בא לבקש שתתנו עבודה לבן שלי במשרד שלכם, בשביל הכבוד של המשפחה, מתחילים להוציא לי את המלים של בית־המרקחת. לא היו לו מספיק כישורים? מישהו אמר לנו שצריך להביא כישורים? הוא בכלל יודע מה זה כישורים? אמרו לו בסוף הכל תבוא לראיון אצל מנהל כוח אדם. בא. עכשיו אתה אומר לי לא הביא מספיק כישורים. נגיד היתה אי הבנה. מחר נביא לך כישורים. תכתוב לי רק פה מה זה ואיפה משיגים.

זה אי אפשר לקנות כישורים? בראוו! אמרתי לך נקנה? אמרתי לך נשיג. אתה יודע בעצמך, אין דבר שאנחנו לא משיגים. מבחן פסיכוטכני? יורד מהחשבון! אתם לא תעשו לי אותו פסיכי. הילד נורמאלי מאה אחוז. איך אתה אומר? התאמה אין לו? מי אמר לך שאין לו? אולי יש לו, רק לא הביא? לא אמרו לו להביא, לא הביא. אל תדאג חבר שיינמן, נביא לך את זה יחד עם הכישורים.

דחיל־רבאק שיינמן! מספיק להסתובב מסביב להומוס נכניס את הפיתה ונגמור. יתחיל לעבוד בראשון לחודש. על משכורת, השתתפות רכב, ספרות מקצועית גלובאלי וכל התנטריש האחר נדבר אחר־כך. קודם כל שיתחיל לעבוד. אתה יודע שלירה פה, לירה שם לא משחק אצלנו נסתדר כבר.

אתה מפחד מבעיות? מה פתאום מבקר־המדינה? תיקח את האח של אשתי, יעקב, סידרנו לו עבודה בעיריה. דרגה ארבע. קיבל ישר סגן מנהל התיקיה. תאמין לי, בחיים שלו לא ראה תיק. שמעת ציפצוף ממבקר־המדינה? או למה שיתן ציפצוף דווקא אצלכם? יש איזה חוק במדינה שאסור לתת עבודה לבן של אלברטו מסיקו?

מה זה? הוצאת מלה חדשה מבית־המרקחת שלך? פוטנציאל נמוך יש לו? בטח שאני יודע מה זה פוטנציאל. זה מלה לא כל כך יפה. באידיש אני חושב. וכשאתה מתחיל אתי באידיש זה כבר בכלל לא טוב. ואני אגיד לך שבכלל אני לא מבין מה שייך הפוטנציאל שלו לעבודה אצלכם. הוא הולך להצטלם אצלכם ערום שאתם צריכים פוטנציאל גבוה? הפעם הראשונה בחיים שלי שאני שומע שמישהו הולך לבקש עבודה ומסתכלים לו על הפוטנציאל, גבוה, לא גבוה, קטן, גדול. מה זה אצלכם פה, ברדאק או מוסד ציבורי?

אם זה בדיחה מה שאמרת, ניקח את זה בדיחה. עכשיו בוא נגמור את הענין. אני מביא לכם השבוע רמת־מישכל, כישורים, כל מה שצריך. רק תכתוב לי את זה על פיתקה. והענין הזה עם הפוטנציאל שלו ניקח שזה היה בדיחה בין שני גברים. גמרנו עסק, חבר שיינמן?

חידוש מהפכני בצילום הצבעוני בארץ!

ברשותנו ציוד חדיש ומשוכלל, הבלעדי בישראל, בעזרתו תוכל לקבל את תמונותיך הצבעוניות בו־ביום.

מסור למעבדתנו את הפילם לפיתוח עד שעה 9.00 בבקר ותקבל תמונות משעה 6 בערב!!

בעזרת הציוד המודרני והעדכני ביותר — וצוות בעלי מקצוע מעולים שלנו, תקבל אצלנו את השרות הטוב ביותר במהירות וביעילות מדהימים ובמחירים סבירים!

מולטיקולור בת־ים רח' רוטשילד 30 טל. 874808

אם אתה רוצה במכונית טובה יש 6 אפשרויות שבאות בחשבון.

גור האריה החדש של פיג'ו - המכונית בעלת 4 הדלתות הקצרה ביותר באירופה מנוע 4 צילינדרים, 954 סמ"ק עם יחידת הנעה חדשה וקומפקטית. חסכונית, קלה לתמרון ונוחה ויחד עם זאת יציבה נוחה ומהודרת.

PEUGEOT

ללא מיסים: 10,550 ל"י
מחיר מלא: 27,700 ל"י

קומפקטית. נוחה וחסכונית. 1130 סמ"ק. 60 כח-סוס. הנעה קדמית. מנוע משוכלל ושקט. צריכת דלק נמוכה. אחזקה זולה. עיצוב חדיש וגימור מושלם. דגמי נוסעים וסטיישן.

PEUGEOT

ללא מיסים: 11,510 ל"י
מחיר מלא: 30,330 ל"י

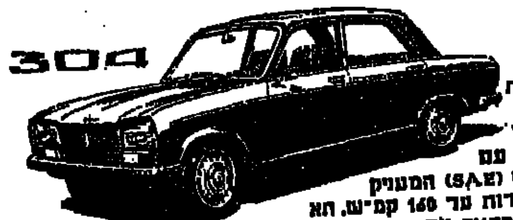

מרווחת ומהודרת. 1288 סמ"ק. הנעה קדמית עם מנוע 70 כח-סוס. או דגם "סופר" עם מנוע 80 כ"ס (SAE) המעניק תאוצה ומהירות עד 160 קמ"ש. תא מטען גדול ומרווח לרשותך מבחר דגמים: נוסעים סטיישן וספורט.

PEUGEOT

ללא מיסים: 12,450 ל"י
מחיר מלא: 32,620 ל"י

הדגם הפופולארי. הצועד בראשו מזה 14 שנה. 1618 סמ"ק, 73 כוח-סוס. נוחה, מרווחת, יציבה ובטוחה. עם תיבת-הילוכים רגילה או אוטומטית. דגמי נוסעים, מסחריות וטנדרים.

PEUGEOT

ללא מיסים: 13,420 ל"י
מחיר מלא: 36,215 ל"י

דגם היוקרה 1971 סמ"ק. 98 כוח-סוס עם תיבת הילוכים רגילה או אוטומטית. אפשרות מערכת הזרקה INJECTION, מצמיות בנוחות. אלגנטיות. בטיחות, תמרון וביצועים מעולים. בדגמי נוסעים, סטיישן וספורט.

PEUGEOT

ללא מיסים: 15,760 ל"י
מחיר מלא: 45,290 ל"י

זהה בצורתו החיצונית ל- 504 "גרנד לוקס" ובעל נפח מנוע 1796 סמ"ק המפתח 87.5 כ"ס. אפשרות להשיג דגם מיוחד זה עם תיבת הילוכים אוטומטית וגם עם מושב קדמי בנוי ביחידה אחת. חסכוני בקניה. באחזקה ובצריכת דלק.

PEUGEOT

ללא מיסים: 14,655 ל"י
מחיר מלא: 39,470 ל"י

בפיג'ו - אתה יכול לבחור.

PEUGEOT
פיג'ו
האריה שבחבורה

המחירים כפופים לשינויים בשער המטבע והמיסוי

דמויות מן החבורה: נחצ'ה, אריה, ארווין, פרי ואחרים (למעלה). מתכנסים לפני היציאה מאפריקה (למטה)

שיחות ליד המדורה

מאת **אלי לנדאו**

עצרנו רכבנו במרכז הגשר. מימיה של תעלת סואץ זרמו להם בנחת. בגבנו, באפריקה, הוסיפו מדורות להאיר את המדבר. מדי פעם החריד מפץ את הדומיה.

על הגשר בצד דרך האספלט, בין שברי האבן, עסוקים היו כמה לוחמים סביב מיחם קטן. במקום בו חשנו זה מקרוב סדרי בראשית, בגשר המחבר שתי יבשות, ישבו צפופים זה לזה והיו משיחים במחר המרחיק אותם מן היבשת האפריקנית ומקרב אותם הביתה.

גשר הדוברות כבר קופל. גשר העץ חוזק, המצולק, כבר פורק. על גשר האבן חלפו שיירות בדרכן צפונה. מדי פעם עצר כלי־רכב וחיילים היו יורדים להציץ בדממה על סביבתם. מי שהיה כאן בימי הסערה הנוראה אינו יכול לחלוף בשוויון נפש על־פני רצועת המים. המראות מן הימים ההם חולפים כמו בסרט נע.

ג. מוליך את חלקי הגשר הרתומים לטנקים הישר דרך החולות. כמו היה אביר חגור שריון מימי הביניים. הטנקים נאבקים בתוך האש כמו חיות מיוסרות. חלקי הגשר מובלים בתוך ענני עשן כמו לפולחן. ממעל מגיחים מטוסים כמו עופות טורפים ועמודי אש נורים מטווחים קצרים, מעופפים בגבהים מעוררי חרדה מעל לראשים.

הגשר חייב להגיע אל גדת המים בכל מחיר, אל תוך „חצר המוות". אותה חצר מוגנת בתלי עפר רדודים, חצר של אנשים אמיצים בעמדות נ"מ חשופות ותאי מתכת דקיקים על הגשרים בתוך ים ברזל מצווח. בתוך ים המוות. תלוליות העפר מתמלאות מרגע לרגע בשורות של אלונקות הנישאות מכל עבר.

בדמדומים, על הגשר בין היבשות, צצים ועולים השמות והדמויות באפודי המגן, וסרבלי הקרב, בעיניים דלוקות מעשן, עייפות וחרדה נוראה. שורה ארוכה של החיים שהמוות פסח עליהם בהימור הנורא של התבקעות הפגזים. יוסי ועמוס, ושמחה, ואילן, וגדי, ו... המתים. עשרות לרוב, שהובאו מכאן צפונה בשיירות הפנסים הדלוקים.

„או אז גורו לכם"

כאן, עתה, בימי אפריקה האחרונים, ניצבו האנשים על הגשר לרגע קט בדרכם מן המדבר הביתה. מציצים בערפל וכרונותיהם בתוך המבוכה, לשאול מה אירע, מה נשתנה בנוף ובלבם פנימה.

בספרו „הצנטוריונים" מקדים הסופר הצרפתי ז'אן לאטרגי, ציטטה ממכתבו של מרכוס פאווליאנוס, צנטוריון מן המחנה השני של הלגיון הרומי אוגוסטה. המפקד הרומי, ששירת הרחק מביתו, מתאר לפני דודנו את השמועות שהגיעו מן העורף.

„אומרים לנו — כתב — כי לרומא באים בזה אחר זה קשרים ותככים. יש רבים מאתנו המטים אוזן לפיתויים של „פריקת העול ומשבשים את פעולתנו... איני יכול להאמין כי אכן אמת הדבר. עשה עמדי חסד ואמור לי כי אחינו האזרחים מבינים ללבנו".

ועוד מוסיף הצנטוריון הממורמר ממרחקים: „אם בהכרח אחרים יהיו פני הדברים, אם אמנם יהיה עלינו להשאיר את עצמותינו היבשות בדרכי המדבר, או אז גורו לכם מפני זעם הלגיונות".

ז'אן לאטרגי ניסה לבטא במכתב זה את הרגשת הלוחמים הצרפתים שעשו במלחמותיה של המעצמה השוקעת. הם חשו בהרגשת נתק בין מעשיהם ובין המעשים שנעשו בשמם בצרפת. זעם החיילים הצרפתים הוליד את מרד הגנרלים.

המכתב הזה צוטט באחת הפינות שבהן ישבו יחידות צה"ל באפריקה. ההרגשה כי בבית נעשים דברים שאינם כשורה היתה גם נחלתם של הלוחמים. אך בניגוד לאיום של הלגיונות הרומיים או לזעמם של הגייסות הצרפתיים, שונים היו פני הדברים בתכלית. ההרגשה שמשהו איננו כשורה הולידה רק שיחות אינספור. שיחות „הסתכלות" איש בפני אחיו ואיש בפני עצמו. שיחות למציאת דרך למחר.

חשבון נפש

צעירים וקשישים שעשו את מלחמות ישראל בעשרים השנים האחרונות, בחמש מלחמות, בארבע מלחמות, או שזו היתה להם מלחמה ראשונה, מצאו שעה נוחה בקווים הרחוקים לעשיית חשבון נפש נוקב, חשבון עם הכלל ועם הפרט.

אלפי אנשים ישבו לילה לילה סביב מדורות קטנות והשיחו לילות ארוכים אלה עם אלה. ניתחו מה אירע ומה עתיד להתחולל בשעה שיפשטו מדיהם. באחד הלילות האלה ישבנו בחברת מפקדי יחידות נבחרות של צנחנים ושריונאים, בווילה עמוסת כורסאות קטיפה ווילאות כבדים. היתה שעת לילה מאוחרת. בחוץ היו המחנות הארעיים ארוזים על גבי ארגזי הרכב שעתידים היו להוליכם מזרחה. על פי התכנית נתכנסו לערוך כירה, מעין מסיבת־סיום.

„שאו ציונה נס ודגל", שרו בהתלהבות נעורים מזככת את שירי ארץ־ישראל, וכך, כמו מאליה החלה קולחת השיחה.

מי שנתגלגלה לו זכות לשמוע אותם בשיחתם חש כמה מרוחק סגנון מכתבו של הצנטוריון הרומי מדרך מחשבתם. „רומא" אינה צריכה לחשוש מפני זעם הלגיונות, שכן אלה הם עובדי אדמה, בני קיבוצים, עירוניים, אשר נשארו כפי שהיו — חלק בלתי־נפרד של העורף.

לתת כתף

הכאב, התקוות, הרצון לשנות את פני הדברים, שהינו חלק של המאוויים של העורף, אשר בשליחותו פעלו כאן, הוא כאבם, תקוותם ורצונם. הם שבים הביתה „לתת כתף", כפי שהתבטא אחד הצנחנים.

„אל נשאל בבואנו הביתה מה המדינה יכולה לתת לנו. זוהי שעתנו לשאול מה אנו יכולים עוד להוסיף ולתת לה", אמר צנחן בפשטות, בחזרו על דברי קנדי.

אחרי מלחמת ששת הימים נתכנסה אותה חבורה, או אולי חבורה דומה לה, להשיח את לבה. אז קובצו הדברים יחדיו ל„שיח לוחמים". „לא חזרנו חלומי נצחון", נאמר שם בפתח דבר. „יתרה מזאת, מתוך הזעזוע הבראשיתי נבקע מעין של תהיות, הרהורים וביקורת נוקבת בנוסח של שאל בן־אדם ונתיבות עולם, שאל אי הדרך, אי ?"

מעין התהיות של אז הפך עתה לשטפון עז. גם בששת הימים היתה המלחמה נקודת־מוצא בלבד. הם יודעים, כי מילאו את משימתם עד תום. גם בתנאים „הבלתי אפשריים" צלחו את התעלה, כיתרו את צבא מצרים שעמד על סף מפלתו. אבל „מה עשינו אנחנו למנוע את רעש האדמה ?" שאל אחד מהם. „האם אני, אתה, עשינו כפי שיכולנו לעשות כדי לשנות את מהלך

המשך בעמ' 39

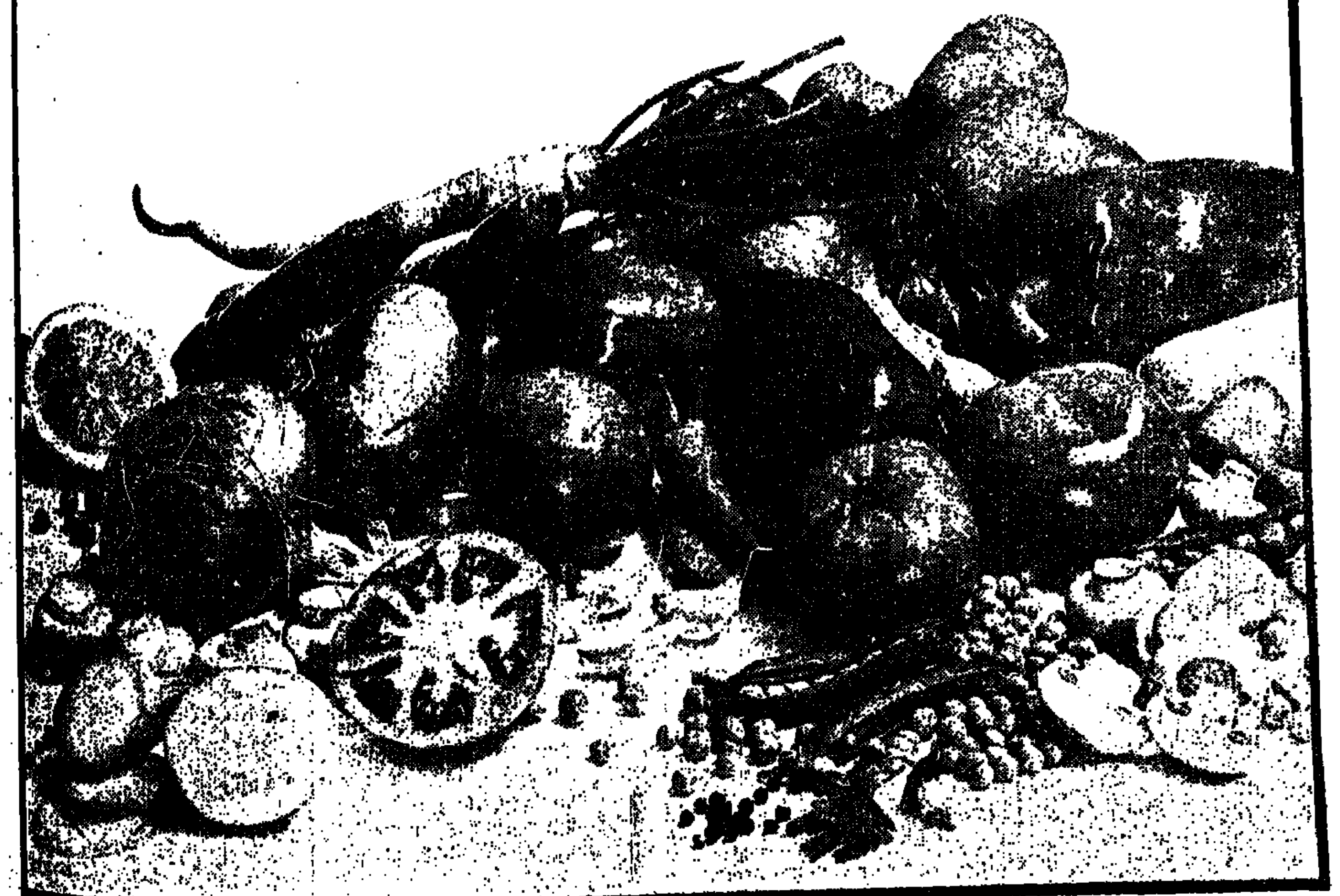

סוף סוף מרק אמיתי בין־רגע

חברת "מטע" גאה להציג את החידוש האחרון במטבח - מרקי אינסטנט בשפע טעמים, המוכנים בין־רגע. חמשה מרקים, מוכנים על פי ידע בינלאומי בטעם משובח וניחוח מעולה. לראשונה יכולה גם עקרת הבית הישראלית להנות ממרק אמיתי, המופק מירקות טבעיים - טריים ומכיל אותם בתוכו. שפכי את תוכן שקית המרק לתוך קערית או ספל. הוסיפי מים רותחים. בחשי והגישי לכל אחד מבני ביתך את המרק האהוב עליו מתוך מבחר המרקים: פטריות, בצל, ירקות, אפונה ותפוחי־אדמה. הגישי עוד היום לבני ביתך ואורחיך את המרקים החדשים של "מטע" וזכי להנאה משולשת - מרק משובח, שפע מחמאות וכל זאת ללא טרחה.

מטע

ה„שאבאשניקים" עושים חיים

מאת דוד מרקיש

ה„סמסטר השלישי" הוא המצאה סובייטית שנועדה להעסיק את הסטודנטים ברחבי רוסיה בעבודה יצרנית בעונת הקיץ. הסטודנטים, בחורים ובחורות, נשלחים קבוצות קבוצות למקומות עבודה מרוחקים ובראשם מנהלים — „קומיסרים" — הנבחרים מביניהם.

לפי הרעיון המקורי צריך „הסמסטר השלישי" להקיף מיליון סטודנטים ולחנכם על ברכי הבניה הסוציאליסטית, אלא שנשתבשו הדברים והרעיון החינוכי הגדול עשה פרי באושים בדמות ה„שאבאתניקים" — סטודנטים בעלי יוזמה היוצאים למקומות העבודה המרוחקים, שבהם קיים מחסור בעובדים טובים, אך לא בהתנדבות אלא בשכר מלא.

כאשר יחפרו אי־פעם ארכיאולוגים באדמות העיר הארקטית נורילסק הם יגיעו לשתי שכבות — שכבת עצמות אדם ושכבת שברי־זכוכית. משמעות השכבה הראשונה תהיה ברורה. נורילסק קמה על עצמות אסירים. אולם השכבה השניה, שכבת הזכוכית, ודאי תעורר תמיהה ומחלוקת בחוגים מדעיים.

יהיו מי שיחשבו, כי נורילסק היא העיר היחידה בברית המועצות שבה, משום מה, לא קנו החנויות בחזרה בקבוקים ריקים של משקאות חריפים, אולם מסתבר שאזור המכרות של נורילסק קשור עד היום עם העולם החיצון רק בדרך האוויר ומשום כך אין כל כדאיות בהחזרת בקבוקים ריקים משם לבתי החרושת במערב המדינה. תושב נורילסק מעיף איפוא כל בקבוק וודקה ריק בעד החלון החוצה, ואין כל סיכוי למנהג זה שישתנה בעתיד הקרוב, שכן הנחת מסילת הברזל מקרסנויארסק לנורילסק נפסקה בשנת 1954, כאשר מאות אלפי האסירים שהועסקו במלאכה זו שוחררו.

שדה התעופה של נורילסק שבו נחתי על סף הקיץ הארקטי היה דחוס וגדוש סטודנטים שהובאו הנה „למילוי חובת הכבוד וחובת הרגש", כ־כתוב בסיסמאות. הסירוב להתנדב ל„סמסטר השלישי" כרוך באי־נעימויות רבות, עד כדי גרוש מן האוניברסיטה.

המתנדבים והמתנדבות, היושבים על תרמיליהם, שרו שירים פאטריוטיים בניצוחו של הקומיסר שלהם, אשר ניגן באקורדיון. ובפינה, ממול, ישבה חבורת צעירים רחבי־כתפיים ומזוקנים, שהתנהגו בחופשיות יתרה ושרו את שיריו האסורים של ויסוצקי.

הקומיסר־האקורדיוניסט נעץ בהם פעם בטעם מבטי שנאה.

את המצב הסביר לי סבל צעיר בשדה התעופה, בחור שהתמצא היטב במהלך הדברים. הוא הפציר בי לעשות חליפין ולתת לו בקבוק וודקה תמורת זוג קרני איל ענקיות שנשא בידיו, אך אני נתתי לו את חפצו חינם והשיחה בינינו קלחה ללא מעצור.

„אלה הם סטודנטים — אמר לי והצביע על החבורה בפיקודו של הקומיסר־האקורדיוניסט — ואלה „שאבאשניקים"".

השאבאשניקים היו גם הם סטודנטים, אך כמובן ללא מפקד או קומיסר. הם באו לאזור הקוטב פשוט כדי להרוויח כסף והציעו את שריריהם לכל דורש, ואכן, כעובדים בשביל תמורה הם מבוקשים מאד שכן פריונם ניכר. ומנהלי מפעלים מעסיקים אותם ברצון רב תוך שהם מעווים פרצוף למראה הסטודנטים המתנדבים. מצב זה מרגיז עד מאד לא רק את הקומיסרים של הסטודנטים המתנדבים, אלא גם את הסטודנטים עצמם, שכן השאבאשניקים, המרוויחים כסף, יכולים לפנק את הבנות במזון ובמשקה והן מרבות לבקר בצריפיהם, דבר שאסור על „לוחמי הבניה הסוציאליסטית" המתנדבים.

בהגיעי לנורילסק, הבנויה על אדמה קפואה לנצח, ביקשתי לעמוד על תופעת „הקומיסרים" של שנות השבעים". באחד מהם נתקלתי במיכרות לא הרחק מן העיר. שמו היה סרגיי והוא היה סטודנט השנה השלישית בטכניון מוסקואי. קבוצתו מנתה שלושים איש והיא הניחה גג על תחנת חשמל. סרגיי הפגין כושר מנהיגות והדבר סייע לו לעלות במהירות במידרג הקומסומול.

„החיים הם כארדאק!" פסק סרגיי בשבתו מולי על שולחנו בקרון הקומיסרים. „היום אף אחד לא מתרשם מסיסמאות. האנשים רוצים כסף. הנה, ערכנו מישאל בקבוצה שלנו ושאלנו כל אחד מדוע בא לצפון. שמונה ענו „נשלחנו", שנים־עשר „כדי להרוויח כסף", ורק אחד ענה „למלא את חובתנו הקומסומולית למולדת"".

„ובכן, בכל זאת היה אחד"... אמרתי.

„זה כל העניין" — הצטעק סרגיי — היחיד הזה ידוע בכל הפקולטה שלנו כספסר ונוכל. כל הדרך הנה אמרו לנו: ,במלחמת האזרחים פקדו בחורים כמותכם על דיוויזיות. הגיעה השעה שתנתקו את עצמכם מהסיסמות של אמותיכם ותפגינו יוזמה', אבל איך אפשר להפגין יוזמה כאשר איש אינו רוצה לעבוד? כאשר הכל נעשה רק למראית־עין וכל אחד רוצה להצטרף לשאבשניקים המקבלים שכר כפול מהתשלום הניתן למתנדבים?

„כינסתי את אנשי ואמרתי להם: חבריא, צריך להוכיח לשאבאשניקים שאנחנו יודעים לעבוד. המפלגה נותנת בנו אמון, וכו' וכו'. אבל הבחורים צחקו לי בפנים ואמרו לי שאזמר את זמירותי באזני אחרים. סיפרתי להם על מלחמת האזרחים, והם השיבו לי בציון מחירי מקלטי הטלוויזיה. דיברתי על הגשמת הקומוניזם, ואילו הם שאלו אותי מדוע לא מוכרים מכנסי ג'ינס אמריקניים בחנויות.

„ומה תעשה אחרי שתסיים את הלימודים?" שאלתי את סרגיי.

„מציעים לי להתקדם במנגנון הקומסומול. תחילה באזור ואחר־כך במחוז".

„אתה חושב שישם מתנהלים הענינים אחרת מאשר פה. במכרות?"

„הכל אותו דבר בכל מקום. אתה בעצמך יודע".

„אם כך, לא כדאי לך יותר לעבוד במקצוע שלך, כמהנדס?"

„לא — ענה סרגיי — אני אעבוד בקומסומול. מה אני, טיפש שאזיע כל חיי על תוכניות בנייה? כבעל עמדה בקומסומול אוכל לצאת לנופש לבית הבראה חדיש ואפילו לצאת לשליחות לחו"ל".

„בעצם אתה יכול להגיע לוועד המרכזי של הקומסומול..."

„כמובן! — השיב סרגיי וחיוך של נצחון עלה על פניו — הביוגרפיה שלי נקיה לגמרי. סוף סוף, אצלנו יש דמוקרטיה!" והוא הביט עלי במבט ערמומי, שכן לא רצה לחרוג בשיחתנו אל תחום הבלתי־רצוי.

„אתה מכיר את אנשיך — אמרתי בכנות — אתה מכיר את הנוער שלנו. מה דעתך? מתי יוגשם הקומוניזם עם אנשים כאלה?"

„קומוניזם? — הוא הירהר קמעה ואחר־כך קרב אלי מעט ואמר בהנמיכו את קולו — שמעת את הבדיחה על זה ששאל אם אפשר להגשים את הקומוניזם בעולם כולו? ,למה לא', ענו לו, ,אפשר בהחלט, אבל את קנדה מוטב להשאיר בחוץ. אם נקים גם שם את הקומוניזם, איפה נקנה חיטה?'" מרוצה מגילוי התעוזה שלו פרץ בצחוק קולני.

חזרתי לנורילסק במשאית מזדמנת. איתי, על רצפת הארגז, ישבו ארבעת שאבאשניקים, סטודנטים לפילולוגיה באוניברסיטת קייב. כדי להתגבר על טלטולי הדרך לחצו את רגליהם אל צידי הארגז תוך שלגמו וודקה מפי בקבוק אחד וכיבדו גם אותי. לא סרבתי.

האווירה נתחממה ואני שאלתי: „נו, איך היתה העבודה?"

„אין בעיות! אמר אחד — כל אחד מאתנו עשה אלף רובל במשך הקיץ הזה ועכשיו אנחנו נוסעים לים השחור. לסוצ'י. ישיר. יין, ששליק, בנות! כמו במיאמי. רק טיפ־טיפה יותר גרוע..."

„ומה בנוגע לפיתוח אזור הקוטב למען האנושות כולה?" שאלתי בקול ליצני.

„שטויות!" אמר איש שיחי. „הנה, בשנה שעברה הייתי פה קומיסר של מתנדבים. עבדתי למען כל האידיאלים הנעלים. אבל אחר־כך נמאס לי הכל. נעשיתי שאבאשניק וכמעט גירשו אותי מהאוניברסיטה. והכל מפני שהפסקתי לנענע בלשון ולקשקש סיסמאות..."

עור יפה יותר
תוספת חיים ממשית לעורך (בעזרת סדרת תכשירי הטפוח Skin Life של הלנה רובינשטיין)

סקין לייף חודר לעומק ונספג אל תוך שכבות העור העמוקות, נלחם בהזדקנות העור. תרכיזיו הביוגניים המאוזנים היטב שומרים ומעודדים את פעולתם התקינה והדינמית של תאי העור. סקין לייף מזין את העור ביסודות עשירים המחדשים ומזרזים היווצרות תאים חדשים, מוסיף חיות לתאים העייפים ומחייה את העור מחדש. סקין לייף מחזיר לעור פניך את מראה נעוריו.

סדרת תכשירי סקין לייף כוללת:

Skin Life Emulsion
תחליב ביולוגי מחייה, לשמוש בשעות היום, מזין ומגן על העור גם מתחת לאיפור.

Skin Life Cream
קרם לילה מיוחד העוזר וממריץ את חידוש תאי העור הודות לתרכיביו הביולוגיים.

Skin Life Extrait
תמצית מרוכזת מזינה ומחדשת את נעורי עור הפנים והצואר, מביאה לחידוש דרמטי של העור ולזוהר נעורים.

Skin Life Cleanser
תכשיר ביולוגי לנקוי וריכוך העור.

Skin Life Honey Tonic
טוניק ממריץ ומרענן.

Skin Life Eye Cream
קרם מחדש נגד קמטים לאזור העדין שסביב העיניים.

Skin Life Body Treatment
תמיסה ביולוגית לגוף, מחיה, מעדנת ומחליקה.

Skin Life Mask
מסכת יופי ביולוגית בלתי נראית.

Skin Life Throat Firming Treatment
תכשיר טיפוח מיוחד לצואר, מזין, מייצב ומחזק.

הלנה רובינשטיין - היופי בפעולה

יעוץ קוסמטי ניתן חינם במרכז ההדרכה של הלנה רובינשטיין, שדרות קק"ל 94, תל־אביב, בימים ב' וד' בשבוע, בין השעות 3.30—6.00 אחה"צ. לבנות הנעורים גם ביום ג' בשבוע, בין השעות 3.30—6.00 אחה"צ.

ח"כ טירון: חיים צדוק (במרכז) בישיבת ועדת חוקה, חוק ומשפט בכנסת השלישית. מימינו משה סנה המנוח ולשמאלו משה אונא. במצודד למצלמה: יוסף שופטן.

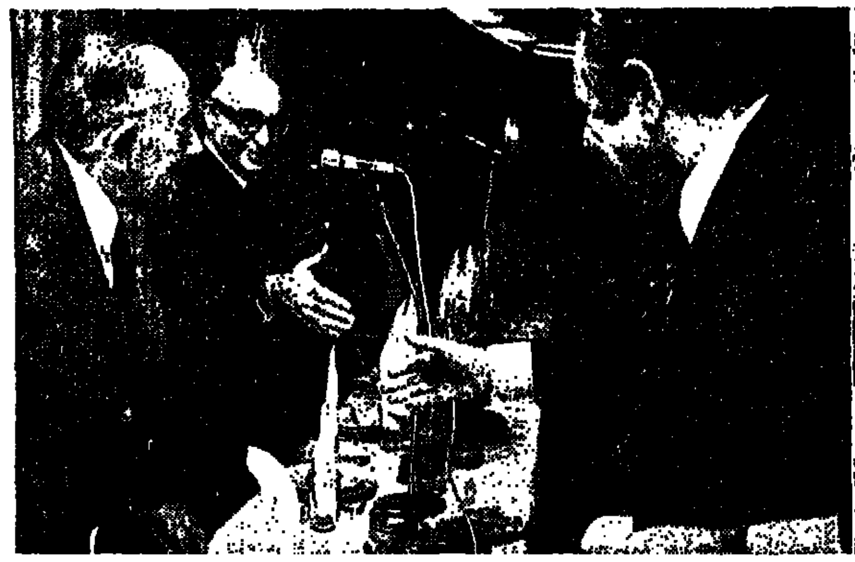

מפא"יניק אבל לא מן ה„גוש": חיים צדוק (מימין) לוחץ ידו של יהושע רבינוביץ, כשלידו שרגא נצר, שבגללו הוצא שמו מרשימת המועמדים לכנסת השניה.

חיים צדוק חוזר למשרד המשפטים

(המשך מעמוד 9)

אקטואלי מידי בעל חשיבות ציבורית חיונית.

היותו נאמן ללוי אשכול (שמינהו אח"כ לשר) לא מנעה מצדוק להמשיך להעריך את דמותו ומנהיגותו המיוחדת של בן־גוריון בו מצא „שלמות של מישהו שמוביל, יודע לאן הוא מוביל ומה נדרש כדי ללכת בכיוון הזה. שלמות כזו איננה בנמצא מאז ירד מן הבמה הפוליטית".

אכן לצדוק היתה הזדמנות להתרשם מכוחו של ב.ג. להתוות דרך, לחדש. מיד אחרי מלחמת העצמאות נילווה ליעקב שמשון שפירא להתייעצות עם ב.ג. בעניין מעמד השטחים המוחזקים אז (שנכבשו על ידי צה"ל והיו מחוץ לתכנית החלוקה של האו"ם). בן־גוריון היה תקיף בדעתו שהחוק הישראלי חל גם על שטחים אלה ואילו שפירא וצדוק העירו כי „זה בניגוד למשפט הבינלאומי" ואף הראו את הפסוקים מספרו של המשפטן אופנהיימר הקובעים כי על שטח כיבוש חל המשפט של השלטון הקודם.

„יונה, אבל לא משתוללת"

„או במהדורה הבאה של אופנהיימר", השיב מיד ב.ג., „תהיה הערה קטנה: ישראל נהגה אחרת".

יש הרואים, איפוא, בצדוק את המפא"יניק המקובל ביותר על רפ"י. ייתכן כי מעמד זה קנה בזכות נקיטת עמדות זהות בנושאים שונים יחד עם חברי כנסת שהתפלגו אחר כך לרפ"י. צדוק התנגד לפילוג, אבל לא זוהה כאנטי־רפ"יסט, כנאמנים אחרים של אשכול. גם בדעותיו המדיניות־בטחוניות הוא רואה עצמו „יונה, אבל לא משתוללת".

כלומר, אין הוא „נץ" כגולדה מאיר, כמשה דיין וכישראל גלילי, אך גם אין הוא „יונה" כפנחס ספיר ולובה אליאב. דומני שצדוק היה מקבל את מיקומו במפת היונים־ניצים אי־שם בין פנחס ספיר ליצחק רבין. בקיצור: הוא יונה לפי כל הלכסיקונים המדיניים, שותף לספיר בהערכת הסכנות בגישה ניצית קיצונית, אבל נפרד ממנו בריצה המהירה להסדרים. „אני מחשיב את הסדרי הבטחון יותר מאשר מיקום הקוים", הסביר צדוק את השקפתו על הסכם הפרדת הכוחות עם מצרים ועל הסדרים מוצעים אחרים בעתיד. „לא מספר הקילומטרים מטריד אותי אלא השאלה באיזה מצב בטחוני אנו נהיה אם הערבים יפרו את ההסכם. בעניין זה אני מן המחמירים".

בכל זאת גם בנושא הגיאוגרפי צדוק הוא יונה עם סטיות ניציות קלות. על רמת הגולן ושארם א־שייח אין הוא רואה אפשרות לוותר והסדר על יהודה ושומרון פירושו, לדידו, ויתור על חלקים אלה „אבל לא עד כדי כך שתותחים בינוניים יוכלו לאיים על נתניה".

עמדתו המדינית־בטחונית של צדוק נעשתה לעניין ציבורי מאז נבחר לפני ארבע שנים ליו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת, שהוא מן התפקידים החשובים של סיעת הרוב הפרלמנטרית. המשפטן השיטתי, המגדיר, המדייק, נטל לידיו ועדה חשובה שנהגה לדון בעניינים שעל הפרק. צדוק, ללא רקע מדיני־דיפלומטי (כקודמו דוד הכהן) וללא רקע צבאי־בטחוני, נתן לועדה צביון מסודר. הוא סיכם עם ראש הממשלה, עם שר הבטחון ועם שר החוץ על הופעות קבועות ותדירות שלהם לפני הועדה ושל האנשים הבכירים הכפופים להם: הרמטכ"ל, ראש אמ"ן, מתאם הפעולה בשטחים, מנכ"ל משרד החוץ, שגרירים. אבל הוא דאג להבחין בבירור בין ישיבה עם הדרג התת־מיניסטריאלי שאותו רק שואלים וממנו רק שואבים אינפורמציה לבין ישיבה עם הדרג הפוליטי־מיניסטריאלי שעימו דנים ואף מתווכחים.

אך צדוק יודע שעד היום לוקה ועדת החוץ והבטחון בחוסר כלים בלתי תלויים לגיבוש עמדה והחלטה. ככלות הכל, זו הועדה שמאשרת את תקציב הבטחון (בעוד יותר התקציבים מאושרים בגלוי ובפומבי במליאת הכנסת) ואת המידע וההערכות היא נאלצת לקבל ארוזים יחדיו מן הזרועות של הרשות המבצעת. ליורשו כיו"ר ועדת החוץ והבטחון, ממליץ צדוק לא לחפש סמכויות ו„שיניים" אלא כלים שיספקו אלטרנטיבות להתווכח עליהן וכך יעניקו לוועדה כושר התמודדות עם הממשלה. אמנם הצטרפותם של יצחק רבין, אהרן יריב, אריק שרון ואברהם יפה לועדת החוץ והבטחון תעמיד מול המופיעים לפניה בעלי ידע צבאי בטחוני ואף מדיני (רבין) אבל עובדה היא שזהו גוף של פוליטיקאים ולא של מומחים וגם „עידכונם" של אלופים לשעבר אינו נצחי. לקראת פרסום דו"ח ועדת אגרנט (על מחדלי יום הכיפורים) ראוי לזכור כי הועדה נתכוננה על ידי הממשלה באישור ועדת החוץ והבטחון (כדי לעשותה לועדה בדלתיים סגורות) ויהיה לה חלק בפיקוח על הסקת המסקנות ולמידת הלקחים מן הדו"ח (כולל גם ביקורת על אי־הסקת מסקנות מהדו"ח או על מסקנות בלתי מספיקות או בלתי־נכונות). אגב, היה זה היו"ר חיים צדוק שהתנגד להצעה כי ועדת החוץ והבטחון, או ועדת משנה שלה, תחקור את ארועי ערב יום הכיפורים עד לשלב הבלימה. „זהו גוף פוליטי ולא מכשיר יעיל לחקירה ולקביעת עובדות", אמר.

נגד התפטרות מן הכנסת

חיים צדוק מחשיב את פעילותו הפרלמנטרית (את שמו גם נושאת ועדה לרפורמה במס הכנסה, הוא ראש המשלחת הישראלית לפרלמנט האירופי בשטרסבורג והוא גם ראש המשלחת לועידה הבינפרלמנטרית) כנבחר. לכן יתכן כי יבקש לשמור על מקומו בכנסת גם אם יתבקש לוותר עליו לטובת חבר כנסת שיוכל להיות פעיל במליאה ובועדות, ובמיוחד כאשר ממשלת מיעוט תהיה בדריכות מתמדת לגיוס קולות בכנסת. כאשר מונה לשר המסחר והתעשיה ב־1965 נתבקש גם אז להתפטר מן הכנסת ומה שהשיב אז נשמע אקטואלי גם היום: „אני מתנגד לכך מטעמים עקרוניים. כל זמן שלא משתנה אופי המשטר הפרלמנטרי והוא דומה, פחות או יותר, לאנגלי הרי אמנם יכולים חברי ממשלה לחיות גם כאלה שאינם ח"כים, אבל צרוף כזה רצוי שיהיה היוצא מן הכלל. כלומר, שראש ממשלה לא יהיה מוגבל בבחירת שרים שהם חברי כנסת, אבל התחבולה לקחת מישהו מן הכנסת ולהוציאו ממנה כשהוא מתמנה לחבר ממשלה, כדי לפנות מקום, נוגדת את רוח המשטר".

„נניח שבעוד שנתיים אריב עם ספיר", אמר אז לאשכול, „אני רוצה להיות במצב של חופש פעולה להתפטר מן הממשלה ולהישאר בזירה הפרלמנטרית". כעבור פחות משנתיים אכן עמד צדוק לפני מצב כזה.

מבחינה מסוימת צדוק הוא קצת נטע זר בגלריה של עסקני תנועת העבודה — ולא רק בשל היותו איש עשיר. על אף פעילותו בימי נעוריו ב„גורדוניה" שאנשיה היו אחר כך לחברי „הפועל הצעיר", הוא עצמו לא שייך היה לקבוצה מסויימת או לכת פוליטית. כיליד נובה רוסקה שבמזרח גליציה אפשר לומר כי אכן הוא ההיפך מחסיד. מבקריו מדגישים את העדר חום־הלב בגישתו לאנשים ולבעיות. אפילו אחותו אידה לב (גיבורת ספרו של מאיר לוין „אוהו" על נדודיה מפולין לארץ וימיה במחנה המעפילים בקפריסין) המנהלת את משרד עורכי הדין שלו נזכרת כי תמיד היה נדיב אבל קר. „כשבא לבקר את המשפחה בימי חופשתו מלימודיו באוניברסיטה בוורשה (שם למד מדעי היהדות ופילוסופיה) הביא אמנם מתנות לכל בני המשפחה — תלת אופנים לאחיו הצעיר, כינור לאידה וספרים לאחות הבכירה טוניה, אבל סרב בתוקף לעזור לאחיו הצעירים בהכנת שעורים, שכן עליהם היה להכינם בכוחות עצמם".

גם בחיים הפוליטיים גישתו יותר עקרונית מאנושית ובמפלגה בה היה חשוב בזמנו אלמנט החברות והנאמנות האישית, ניצב חיים צדוק בודד, כשאינו נימנה עם נאמניו של פלוני או אלמוני.

שמו הוזכר בשיחות בלתי־מחייבות כאחד המועמדים, „בבוא היום", לראשות ממשלה. אמנם צדוק חסר כאריזמה, אבל חוסר תכונה זו מנו בזמנו גם בלוי אשכול, שהיום מתרפקים רבים בחיבה ובגעגועים על חכמתו, היסוסיו ופשרנותו, שהביאו להכרעות מדיניות שהוכחו כנכונות כעבור שנים. צדוק הוא, כמובן, מגזע אחר מזה של הגווארדיה הותיקה בתנועת העבודה והוא עצמו אמר לפני כמה זמן ברגע של התגלות כי לא קורץ מן החומר של ראשי ממשלה. אלה המסכימים עם גירסה זו מדגישים כי יש איזה ניגוד בין משפטן מובהק למנהיג של תנועה לאומית. אלה הדוחים גירסה זו טוענים כי החומר לקריצת ראשי ממשלה משתנה עם הזמנים, הנסיבות והצרכים. יש תקופה בה יש צורך בפאתוס ובאמונה לוהטת ויש תקופה בה יש צורך בנוסח מדוד ובהגיון קר.

מאת יגאל לב

עזרא עוזי גמר את המלחמות שלו. די. מספיק. כשהבן־אדם מגיע לגיל 44 ויש מאחוריו שלוש מלחמות ועוד התשה, שירות בקווים וישיבה בעזה, הוא יכול בשקט גמור לקום, ללחוץ את ידי הבחורים, להגיד שלום וללכת.

עזרא עוזי, קצב בעל מימדי ענק („אני שוקל איזה 100 קילו") משוק הכרמל, גמר את המלחמות שלו. הוא הולך הביתה. עכשיו, כשהגדוד עומד להשתחרר, עזרא לוחץ יד לכל החבר'ה, מאמץ אותם אל כרסו הענקית. כי עזרא הוא הותיק בגדוד. 20 שנה אינן הולכות ברגל. בדיוק בפברואר 1954 בא לגדוד. בחור רזה, רחב כתפיים, בעל רעמת שיער שחורה. עיניים כהות צוחקות. עשרים השנים נתנו אותותיהן בבחור. אף על פי כן לא פגמו בצחוקו הרועם, באותה לבביות ספונטאנית שלו, בה הוא מגלגל את המלים, מספר בדיחות, מנסה ליישר את ההדורים כאשר נופלת מריבה בין שני בחורים והקדרות רובצת ביניהם ומעכירה את האווירה.

ועזרא הרי איננו חייל מקצועי. יש לו חנות בשר בשוק. כשאתה רואה אותו שם, הוא נראה כמו אדם שקוע כולו במלאכתו, שם אין לו זמן. שם צריך לעבוד, לעשות כסף. לדאוג ללקוחות. הצבא לגביו זוהי אותה הפוגה בה יש לו זמן לעצמו. בה יש לו זמן להתידד ולשמור נאמנות לחבריו, להעלות זכרונות. עשרים שנה משרת עזרא בגדוד, מתוכן חמש שנים בהתנדבות.

„כמו בשנה שעברה"

שנים ארוכות היה בסיירת. עתה הוא נהג המפקד, לא, אין הוא נהג טנק („בן־אדם, עם הגוף שלי אפשר להיכנס לצריח? ראית פעם את הפתח של הצריח? איפה אפשר להכניס את הבטן?").

„אפשר להכניס אותו לטנק עם כף נעל, אבל להוציא? אף פעם לא", אומר סעדיה כהן, גם הוא עובד איטליז בשוק הכרמל וגם הוא חייל ביחידה שלנו.

ביחידה קרבית משתחררים חיילים שהגיעו לגיל 39, אלא אם כן הם חותמים כי הם משרתים בהתנדבות. זה חמש שנים חותם כבר עזרא, הוא לא עושה זאת בפועל ממש, פשוט מרים טלפון ליחידה ואומר לשליש: „תעשה כמו בשנה שעברה", וזה כבר בסדר, אין בעיות.

עכשיו עזרא נפרד. אחרי המלחמה הזאת הוא הולך הביתה. הפרידה קשה עליו. לך תסביר לצוציקים האלה, הבחורים שבאו זה מקרוב מה זה עשרים שנה בגדוד. ולא סתם. אלא סייר. שש־עשרה שנה שימש כסייר בגדוד. עוד בימים ההם, שבהם הסיירים הלכו ברגל ולא ישבו ככה על הג'יפים, והג'יפ מביא אותם לא רק אל המוצבים, אלא אפילו עד בית השימוש הם נוסעים, לא נאה להם ללכת ברגל.

והוא מסביר: „באמת רציתי להחתם הלאה, אבל מה אני אגיד לך: זו המלחמה האחרונה שלי. מספיק. המלחמה היתה יותר מדי קשה, ואם כבר נשארתי, אז מספיק. אני, שמיל ודמתי הכי ותיקים בגדוד. אולי אפרים קנון, אבל הוא עכשיו לא נמצא כאן".

מיומנו של קצין קרבי

בני הארבעים נפרדים מן המלחמה

סטייק של חצי קילו

מה נשאר להם לותיקים, אם לא הגאווה, אם לא הזכרונות? עכשיו צריך לקום וללכת. עכשיו, כאשר עברנו את הגשר היבשתי ממצרים לסיני, עכשיו כשהגדוד מתחיל להתפזר, כשבאוויר כבר עומד ריח של בית, כשכולם מתחילים להיות קצרי רוח, כאשר התור שליד האפסנאות מתארך והולך, כשהכל מסביב נהיה ארעי כל כך ואתה יודע שלא כדאי להכין את הקיטבג או לסדר את החגור, משום שעוד מעט צריך להחזיר אותו למחסן, עכשיו כאשר אנו מדברים על המלחמה ועל מצרים כאנשים המספרים סיפור רחוק, עכשיו הם קמים והולכים. הותיקים.

„קשה לי להיפרד מהחבר'ה. אפילו עכשיו. בעצם אני לא יודע. אולי אם יהיו עוד מלחמות, עוד אחזור. אם הם יקבלו זקן כמוני".

לאחר הירהור: „מה אני אעשה בחג"א, מה אני אעשה בין הקשישים האלה? כאן אני מרגיש הרבה יותר נעים. נעים להיות עם אנשים שאתה עובר איתם כל כך הרבה שנים. עובר איתם את החוויות של המלחמה. החבר'ה שלי מהסיור, הם כמו משפחה. גם בחיים האזרחיים אנחנו נפגשים תמיד".

ישבנו באוהל. שולחן תפס את מחציתו של אוהל הבד. מדפים עמוסי כל־טוב. פרימוס. פתיליה. קופסאות קפה, תבלינים, משהו מתבשל, משהו הנושא אל חטמך ריח מגרה. זהו האוהל בו גרים עזרא וחבריו הותיקים, כולם בחורי שוק הכרמל. אינם חוזרים מן החופש, מבלי להביא נו, נגיד חתיכת פרה, שוק, לא חשוב מה, העיקר שלחבר'ה יהיה מה לאכול. מביאים גם תבלינים, ואז, בערב, כשאתה יושב ישיבה מזרחית באוהל, אתה מקבל סטייק ענק בן חצי קילו, סטייק פריך וטעים. הותיקים יודעים שהחייל צועד על קיבתו. ובכל מקום, במצרים או במקום החדש בו אנו נמצאים, טוב לו לאדם כשיש לו איזה סטייק עסיסי לנעוץ בו את שיניו. בכלל, „אחרי שאתה אוכל סטייק בריא, החיים נראים לא רע", אומר עזרא.

חלק מן הגדוד

בני הארבעים עוזבים את היחידות הקרביות. לא נעים, אבל צריך ללכת. עוזבים שמואל דמתי (44), גם הוא קצב משוק הכרמל, עוזב שמואל בנקלר (45), חבר „אגד" ששירת עוד בגדוד 89, גדוד השריון של צה"ל במלחמת השחרור. עוזב ד"ר אריה, מנהל יחידה בבית־החולים „הדסה", לאחר שסיים מסלול של קצין סיירים, מפקד מחלקה ורופא. החבר'ה שזוהי היתה להם המלחמה האחרונה.

איך אומר עזרא: „עשרים שנה? מה אני אגיד לכם, היום אני מרגיש את עצמי הרבה יותר כבד. הרגליים זה לא מה שהיה פעם. פעם היה תענוג לעשות איזה סיור בריא, אבל מאז שישמתי את הישבן על הג'יפ, הכושר הלך".

יש המון זכרונות. לפעמים נדמה לך שהזכרונות הם לא רק מפלט אלא הם גם שריון. עוד מעט הם יצטרכו להתכנס בתוך עצמם ולספר לצעירים „טוב, פעם, כשאני הייתי"... עוד מעט. הם היו חלק מהגדוד, חלק מהותיים בגדוד. חלק מאיתנו. מעולם לא ראו את הדברים מהצד, ואילו היום הם יוצאים. בני שנות הארבעים.

פעם הסבנו באוהל מפקד החטיבה. החבר'ה מהמודיעין בנו תנור. ארובה משתרבבת החוצה. ובערבים היינו מעלים אש בתנור ומחממים את הידיים והשיחה היתה קולחת לקול נפץ העצים המתפצחים. מישהו היה מכין קפה, פותחים איזו קופסה. פתאום מתחילות השעות הקטנות לבצבץ ואתה לא חש כלל איך שהזמן עבר.

„דור הביניים"

שוחחנו על בני הארבעים במלחמה. המח"ט, מלאו לו ארבעים בדיוק, במלחמה. ד"ר אריה גם הוא חגג את הארבעים שלו בין הקרבות. „אנחנו דור מוזר", אמר שמחה. „למרות שהשתתפנו בשלוש מלחמות, לא יכולנו לשאת בתהילה ולהיכנס למועדון השייך ל'פלמחניקים בלבד', פשוט אנחנו דור הביניים. דור הפלמ"ח נטל את תהילת מלחמת השחרור, את הספרים, את הסיפורים, את האגדות. דור הפלמ"ח נטל יותר מזאת. דור הפלמ"ח נטל גם את כל התפקידים הבכירים. נטל כמובן מאליו כיוון שמגיע לו, כיוון שהוא הדור שהקים את המדינה. לחם עליה. אנחנו היינו אז בני 13, 14, 15. כשהתגייסנו, היתה המדינה בת שלוש. אחר כך הלכנו למלחמת סיני, למלחמת ששת הימים, למלחמת ההתשה, אבל תמיד אמרו לנו: 'טוב, מה זה לעומת מלחמת השחרור?' צל של מלחמה זו העיב עלינו תמיד. בינתיים קמו צעירים שלא זכרו את דור הפלמ"ח כמונו. שלא שמעו את סיפורי הפלמ"ח. שלא התחנכו עליהם. לגביהם הדור הזה הוא דור רחוק ונשכח, כמו אנשי העליה השניה לגבי דור הפלמ"ח. ואנחנו נשארנו תקועים באמצע. דור ביניים ארור. ואז באה מלחמת יום הכיפור, מלחמה ששינתה את כל חיינו, את כל מערכת המושגים שלנו. אבל מלחמה זו שייכת כבר לדור הצעיר. לסדירים. ושוב פעם נשארנו דור ביניים".

על מה אתם מדברים?

אמנון בא והצטרף לאוהל. זאת היתה שעת ערב מאוחרת. היינו כבר בעיצומה של השיחה. כוסות הקפה שעל השולחן העידו על ויכוחים מרים, על סיגריות שאוכלו. בתנור כבר נותרו רק גחלים לוחשות. אמנון אשכול מעין־המפרץ (40), רחב כתפיים, ממוצע קומה, פנים כהות, הביא איתו את אחד המג"דים הצעירים שלנו, גידי (30), בן קיבוץ חולדה. ישבו, שתו קפה וכך השתלהבה השיחה והגיעה אל הימים של הראשית. אל תקופת הבילויים, תקופת השומר, אלכסנדר זייד, אהרונסון מניל"י. גידי ישב ושתק. לבסוף אמר בקולו השקט, קול של מפקד שנתפס ברגע של מבוכה: „חבר'ה, אתם יודעים שאני בכלל לא מבין על מה שאתם מדברים? אף פעם לא למדתי את זה, באיזה ספרי לימוד קראתם את זה?"

ד"ר יחיה: „כל אחד יודע את זה, מדברים על זה, שומעים את זה".

חגי: „אבל איפה זה כתוב, איפה מלמדים את כל הדברים האלה? לימדו אותי על המהפכה הצרפתית, בחנו אותי על זה, אבל על התקופה של טרם הקמת המדינה אני לא יודע כלום. ואני בן קיבוץ".

לאחר רגע של שתיקה: „מילא אני, אבל החיילים שלי. החבר'ה בני ה־20, 22. את זה הם לא יודעים?! מה הם כן יודעים?! הם לא יודעים אפילו את ההסטוריה של מלחמת השחרור".

המח"ט: „באחד הימים אספתי חבר'ה מאחת הפלוגות. הם היו חיילים סדירים בחטיבת טנקים שפיקדתי עליה. זה היה שנה אחרי שהסתיימה מלחמת ההתשה. שאלתי אותם מה הם יודעים על הקמת המדינה. היה שקט. מבצע קדש? — מישהו זכר עוד שזה היה מזמן. באמת מזמן. יותר לא. אפילו מלחמת ששת הימים הצטיירה בדמיונם כמשהו שנתרחש לפני שנות אור. מה אני אומר ששת הימים, ההתשה, שהשיחה התקיימה שנה לאחריה, גם היא כבר היתה איזה זכרון קלוש".

חגי סיפר: „החבר'ה שלי שואלים שאלות שאני לא יודע להשיב עליהן. שואלים על ההסטוריה של עם ישראל, שואלים המון דברים על השורשים שלנו, עכשיו כשגמרנו את המלחמה, אנחנו מוכרחים לגלות את השורשים שלנו. ואני, מג"ד טנקים בן שלושים, לא יודע מה להשיב לבחורים שלי".

סיירת שוק הכרמל

הם הולכים, בני הארבעים. עוזבים את היחידה הקרבית שלנו. חשים קצת לא נוח. אומר עזרא עוזי: „אני אגיד לך, מבחינה כלכלית אין בעיות, יש לי חנות לבשר תרנגולי הודו בשוק הכרמל, אבל להישאר בחנות אני מרגיש לא בנוח. כולם יושבים כאן ואני שם. יש כאן חברת שמצבם הכלכלי הרבה יותר גרוע משלי. אצלי העסק הולך ברוך השם".

ישבו כל החבר'ה משוק הכרמל. ישב שמואל דמתי. ישב בועז עוזרי (36), בעל משאית המובילה את ההודיים החיים לשוק. ישב סעדיה כהן (30), עובד איטליז בשוק. ישבו וסיכמו את שירותם של עזרא ושל שמואל דמתי. על הפרימוס התבשל הבשר, על הפתילית הטגן הכבד. ריח תבלינים עמד באוהל. ריח קינמון, פלפל שחור, חואיאז (תבלין למרק), ריח ההל שמוסיפים לקפה, גרעינים, בוטנים, שקדים. משקאות חריפים, „רק ויסקי — קוניאק לא שותים". איך אמר דמתי: „אנחנו דואגים שלא יחסר כאן כלום. עם התבלינים שלנו אפשר אפילו ממנות הקרב לעשות תבשיל".

אומר עזרא: „כשאנחנו באים לחופש, מתייחסים אלינו בשוק כאל דפוקים. הם כולם שם משתחררים ואנחנו 'פרייירים'".

שמואל דמתי: „אבל מה, אין מה להתבייש בזה שאתה חייל".

עזרא: „אצלי, אני אוהב את חיי הצבא. אצלי קודם הצבא אחר כך השוק".

בועז עוזרי: „אני חושב שאיזה 70 אחוז מהחבר'ה בשוק לא משרתים".

שמואל דמתי: „יותר, יותר".

פגישה עם הבן

לא תמיד החבר'ה בשוק רוצים שהבן ילך בעקבותיהם. לאבא יש חנות בשר, אז הבן צריך ללכת ללמוד, מה הוא צריך להיות קצב כמו האבא? אבל לפעמים כשהבן הולך בעקבות האב, אתה חש בגאות ובחרדה המציפים את האב. כך היה עם שמואל דמתי. הבן שלו משרת כסייר בחטיבת טנקים סמוכה. הם עברו יחד את המלחמה בשתי יחידות

הסוף בעמוד 35

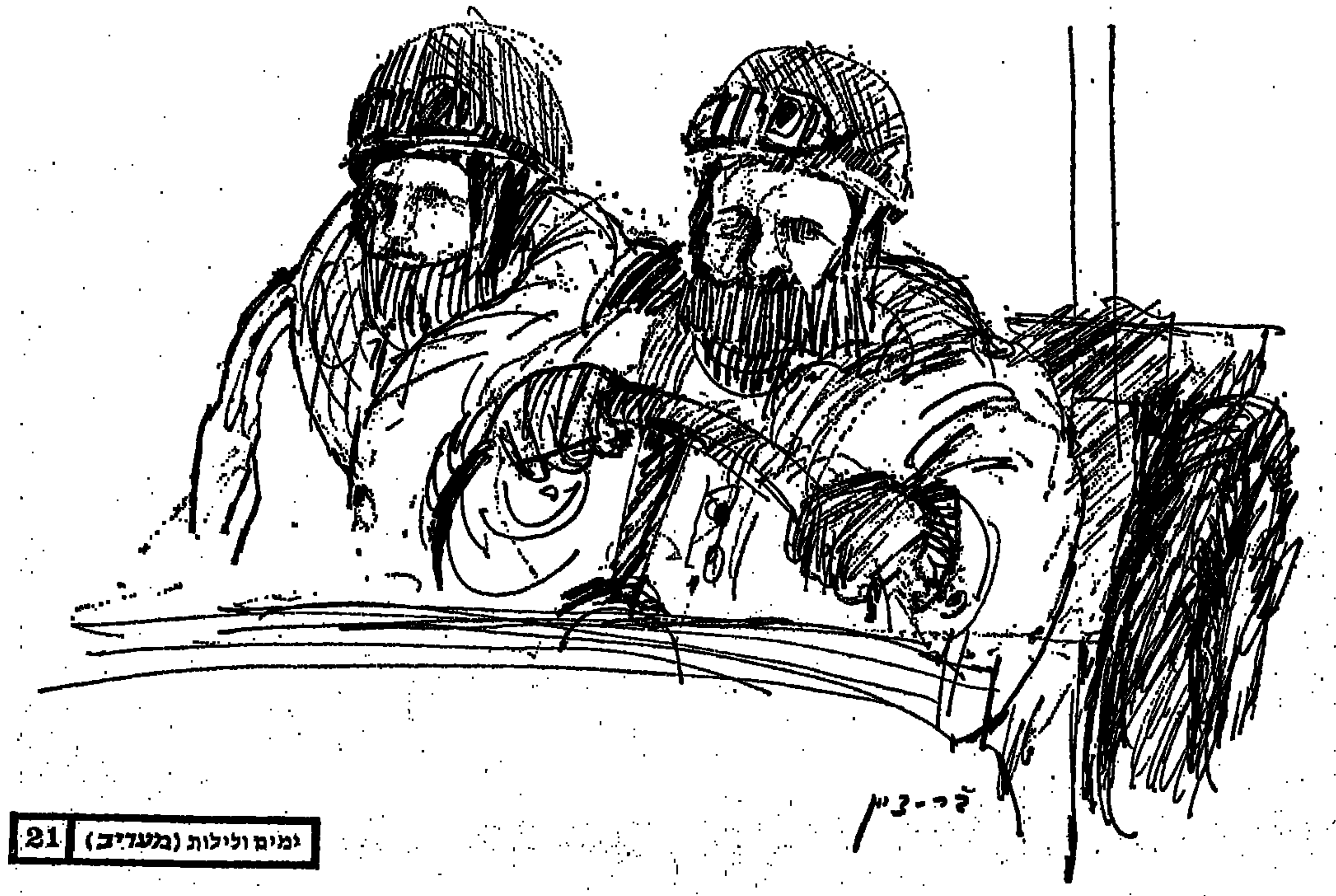

הסינמטק כמלון אורחים במדבר

מאת משה נתן

בצנעה, ללא תתופים ו־החצוצרות של כתבי הבידור של העתונות, הנוהגים לשבר קולמו־סים ולשפוך שפע דיו על כל דבר פעוט שבפעוטים, התממשה ו־היתה לעובדה קיימת התופעה המרנינה ביותר בחיי התרבות בתל־אביב.

אני מתכוון ל„סינמטק הישראלי". ביתה של אמנות הקולנוע ומשכנם של הסינומאנים (שלא לומר סינומאניאקים).

תאמרו: תופעה שולית — וניכר בכם שלא התקרבתם לבית הנאות שבו שוכן הסינמטק, המסתתר באחד הקפלים הצדדיים של תל־אביב. בעוד בתי הקולנוע, בתי התיאטרון, המוזיאונים ואולמי הקונצרטים ריקים למחצה בימים אלה, החל ביתו של הסינמטק להתמלא כמעט עד אפס מקום ימים ספורים לאחר תום המלחמה.

כשמוצג בו סרט כ„ז'ול וג'ים" של טריפו, או „8½" של פליני, או „הלילה העירום" של אינגמר ברגמן, מתפתל ליד קופותיו תור ארוך. תמצא בתור זה את הקרם־דה־לה־קרם של הנוער — תלמידי תיכון, סטודנטים ואף חיילים במדים ש־באו לחופשה קצרה (לא תמצא בו כמעט אף פעם מבקר קולנוע או במאי מקומי. אלה, מסתבר, לא מבזבזים זמנם לריק במקום שבו מוקרנות יצירות המופת של הקולנוע).

חשיבות קיומו של הסינמטק גדולה ב־ימים אלה יותר מתמיד. דווקא בשל ה־משבר הפוקד את ענף הקולנוע. המל־חמה, כידוע, שיתקה ענף זה כמעט ל־חלוטין. הרבה ראשי־משפחה עדיין מ־גויסים ומי שנשאר בבית מעדיף להרוג את סוף היום באחד מסרטי המתח המוק־רנים, סדרות סדרות, בטלוויזיה, או באחד הסימפוזיונים הטלוויזיוניים האין־סופיים על בעיות הזמן והמלחמה.

היות והקהל לא בא בהמוניו לבתי־הקולנוע, גנזו המפיצים את הסרטים ה־טובים שבאמתחתם והוציאו את הזיבו־רית — סרטי מלחמה סוג ד', סרטי קא־ראטה, סרטי מתח וסרטי זימה. מאחר שבתי הקולנוע התמלאו כאורוות אגיאוס בכל סוגי הפסולת, האשפה והשיריים שיכלו המפיצים לגרד במחסניהם — הדיר מהם רגליו גם מי שהיה מעוניין לבוא לראות סרט טוב. נוצר מעגל קס־מים והוא יחריף ויילך ככל שיאחרו המפיצים להבין כי הדרך היחידה להח־זיר את הצופים לבתי־הקולנוע היא להציג להם את המיטב.

מעגל קסמים זה נפרץ לפי שעה בסינמטק. בעוד בתי הקולנוע מת־רוקנים והולכים, מציע הסינמטק מדי שבוע מבחר סרטים מעולה ומגוון משל יוצרים כגון סטנלי קובריק, ויסקונטי, אנטוניוני, אלן רנה ואחרים. והצעירים, כאמור, ממלאים את האולם בנאמנות ה־יכולה להרחיב לבו של כל אוהד קולנוע.

יש הרגשה, שתוך זמן קצר יצור לו הסינמטק הישראלי קהל קבוע משלו, כמו זה שיש לתזמורת הפילהרמונית, למשל. קהל זה, שממנו יקומו אולי ה־יוצרים של העתיד, יהיה ההישג הוודאי ביותר של מוסד זה.

התכנית השבועית של הסינמטק מגוונת, בדרך כלל. מאוזנת במרכיביה ומעניינת. היא מאפשרת לצופה המעוניין להכיר את יצירתם של כמה מגדולי הקולנוע בהת־פתחותה, בפיתוליה ובשינוי המהלכים שחלו בה. היא מאפשרת לחזות בסרטים טובים וישנים שראינו לפני שנים ו־אהבנו — ולא היתה לנו הזדמנות לראו־תם מאז.

רבים מכירים את סטנלי קובריק של „התפוז המיכני". אך מי זוכר את „לוליטה" שלו? רבים ראו את „מוות ב־ונציה" של ויסקונטי, אבל מי זוכר את „בליסימה" שלו? ואיך אפשר לאמוד את כברת הדרך שעברו שני יוצרים אלה, אלמלא נתנה לנו ההזדמנות החד־פעמית לראות בסינמטק רטרוספקציה של סר־טיהם?

הסינמטק הוא המקום שאליו באים הצעירים, כדי לראות את הסרטים שהח־מיצו בשל גילם, כשם שהוא המקום ש־אליו באים המבוגרים יותר — בעקבות הזמן האבוד — להריח מחדש ניחוח ישן. סרט טוב, אולי יותר מספר, מחזה או תמונה, הוא מכונה של זמן, שיש לאל ידה להחזיר אל מחוזות עבר אבודים.

מאידך גיסא, אם עבר הסרט את מבחן הזמן תמיד תמצא בו בראיה שניה — ובנסיון החיים שהועמס עליך מאז — דברים שלא הבחנת בהם קודם לכן. „ז'ול וג'ים", למשל, היה בשבילי תמיד סרט ענוג־מריר על אהבה הרסנית. רק כשראיתי אותו לאחרונה יכולתי להבין מה חשוב המקום שתופסת המלחמה בסרט זה, ומה מקומה של מלחמה זו בחיי הגיבורים בעימות עם קוטב הנגד של האהבה.

האהבה והמלחמה, שניהם בסרט זה מצבים אינטנסיביים קיצוניים שבהם מוט־קע האדם מן הסדר והשלווה של חייו ונסחף אל התוהו, האקסטאזה וההרס.

דרך אגב, כאן המקום להביע תמיהה שבין שאר הנושאים שהעלה הסינמטק בסדרות סרטים, לא הועלה גם נושא המלחמה, שאינו מרפה מן הקולנוע מ־ראשיתו ועד היום. סינמטק אמביצ־יוזי, הפתוח לקורה סביבו, ושואף להט־ביע חותם במקום ובזמן שהוא פועל, היה מעלה פנורמה רחבה של סרטי מל־חמה, תקופה תקופה וסגנונה — החל מ„במערב אין כל חדש" של מיילסטון דרך „אות הגבורה האדום" של יוסטון, „הנרי החמישי" של אוליבייה, „פאיזה" של רוסליני, „מלחמה ושלום" של בונ־דרצ'וק, „בלדה לחייל" של צ'וכראי, „למען המלכות והמולדת" של לוסי, „נתיבי התהילה" של קובריק, „נבל בור־מה" של קון איצ'יקאווה ועד ל־„מ.א.ש.", „הירושימה אהובתי" ו„בושה" של ברגמן.

שבחי הסינמטק והישגיו בחודשים ה־ספורים מאז הוקם ממשיים כל כך שאין, כמדומה, צורך להוסיף עליהם יותר ממה שכבר נאמר בראשית רשימה זו. חשוב יותר להתעכב על החסר ב־סינמטק שגם הוא ממשי וודאי, לא פחות מן היתרונות. אתחיל במבחר הסרטים.

זהו מבחר לא מספק — לא משום שאין בו יצירות מופת. אלא משום ש־הוא מציע את מה שכבר הוצג בבתי־הקולנוע ובמועדוני הקולנוע המוכרים, הפועלים זה שנים בערים המרכזיות ב־ארץ („בית ליסין" בתל־אביב, „בית רוטשילד" בחיפה, מוזיאון ישראל בירו־שלים).

הסינמטק מתקיים מכל הבא ליד ו־מכל המצוי בטווח היד. מקימיו ומנהליו לא עשו שום מאמץ להפתיע בחידוש ויוצא מן הרגיל — כלומר בהבאת סרטים שמעולם לא הובאו לארץ קודם לכן ו־שהבאתם היא בבחינת נכס חשוב להשכלתו של הצופה הישראלי.

הזכרתי למעלה את שבוע קובריק ו־שבוע ויסקונטי שערך הסינמטק. אבל מתי תצוגה של קובריק בלי סרטו ה־ראשון „החרג"? ומתי תצוגה כללית של ויסקונטי בלי סרטיו האפיים מראשית הניאו־ריאליזם — „אוססיונה" ו„האדמה רועדת".

את הסרט האחרון — אופרה נאו־ריאליסטית נדירת עוצמה, שצולמה ב־כפר דייגים סיצילאני, כשהדייגים ממלאים את התפקידים הראשיים — הזדמן לי לראות בסתיו האחרון ב„תיאטרון ה־קולנוע הלאומי" — הסינמטק הלונדוני — ואני יכול להעיד שמי שלא ראה אותו אינו מכיר את הקרקע שהצמיחה סרטים כ„רוקו ואחיו" ו„הארורים".

לסינמטק הישראלי יהיה ערך ומשקל ממש רק כשיתחיל למלא את החורים ה־רבים ללא ספור בהשכלה הקולנועית שלנו.

לארץ מגיעים כרבע מן הסרטים הטו־בים הנעשים בעולם. יש יוצרים בעלי חשיבות ראשונה במעלה, ואף קלאסי־קנים, שמעולם לא שמענו את שמם. יוצרים אחרים — ברטולוצ'י, פאזוליני, בוניאל, אם למנות שלושה מני רבים — מוכרים לנו רק מסרטיהם האחרונים וה־כרות חלקית, סנסציונית, מקוטעת מאוד.

תפקידו של הסינמטק למלא את החסר. עליו ליצור לעצמו קשרים עם מוזיאונים וסינמטקים ברחבי העולם ולשאוב מהם חומר. עליו להפעיל נספחים תרבותיים בשגרירויות המקומיות ולארגן במסגרת מיוחדת של פסטיבאלים שבועיים הקר־נות חד־פעמיות של מיטב הסרטים ה־נעשים היום בעולם — סרטים אשר אין סיכוי שיגיעו אלינו בנתיב המסחרי.

הסינמטק מסתפק היום בגלגול חוזר ונשנה של סרטי פליני־ברגמן־אנטו־ניוני שכבר עשו עשרות סיבובים בכל מקום אפשרי. זה טוב. אבל רק לטווח קצר. בעתיד לא יסתפקו הצופים הנבו־נים של הסינמטק בלעיסה חוזרת ל־עייפה של חומר מוכר. אנשי הסינמטק יצטרכו להגיע אל החומר המעודכן ב־יותר, ולהציגו בפסטיבלים מיוחדים כגון אלה המתקיימים היום בכל ארץ תרבות.

חלל אחר שצריך למלא שייך לעבר — וגם כאן כמעט לא טרח הסינ־מטק הישראלי לעשות דבר. הקולנוע היא אמנות צעירה, אבל יש לה כפי ש־יודע גם הדיוט היסטוריה — ובה תקו־פות, זרמים וסגנונות. כל סינמטק ב־עולם הוא קודם כל מוזיאון לסרטי ה־עבר — וספריה של סרטים אלה. הסר־טים נאספים בקפדנות ומוצגים לצופה. תקופות תקופות, סגנונות סגנונות, נוש־אים נושאים (הקולנוע האקספרסיוניסטי הגרמני בין שתי מלחמות העולם. או הקולנוע היפני לאחר מלחמת העולם השניה וכו').

בסינמטק הישראלי ראינו פה ושם פי־רורים של תקופה זו או אחרת („אופרת בגרוש" של פאבסט, „זריחה" של מור־נאו), אבל גם זה במסגרת המצאי ב־„סטוק" המקומי. לא נעשה שום מאמץ — על כל פנים כך נראים הדברים לעין על פי התוצאות — להגיע אל מקורות חדשים. ולהעתיק סרטים שעד כה לא היו בארץ.

בעניין זה יצטרך הסינמטק לעבוד יד ביד עם המכון הישראלי לסרטים האמור להקים ספריית סרטים. כל זמן שלא יהיה לסינמטק ולמכון ספרייה משלהם הוא יוסיף להיות פונדק ארעי, המארח שוב ושוב אותם אורחים מוכרים לעייפה.

כשאני אומר ספרייה, אני מתכוון לומר גם מרפאה — מרפאה קולנועית. הסר־טים המוצגים היום בסינמטק אינם שלו. הם מגיעים אליו כפצועים אל תחנת האיסוף — שרוטים וקרועים ומטוש־טשים, לאחר שידעו ימים קשים בהק־רנות רבות שתנו בהם את אותותיהם.

כמה מן הסרטים חבולים עד כדי כך שהקרנתם הופכת מרוץ מכשולים מעצבן לעיני של הצופה. באחרים נעקרו סצי־נות שלמות, והצופה מוזמן לדלג בסב־לנות בין החורים. יש סרטים (כמו „פורט דה לילה" שהוצג לא מכבר) שבהם אף נתחלפו סדרי הסצינות מבלי שיטרח איש לתקן את המעוות.

כל זה נסבל איך שהוא בבית קול־נוע רגיל. בסינמטק — אין לו כפרה. מה היינו אומרים על ספריה לאומית המגישה לקוראיה ספרים שנעקרו מתו־כם פרקים שלמים; או על תיאטרון שהחליף בבלי דעת את סדר המערכות של מחזה מפורסם? כשתהיה לסינמטק ולמכון ספרייה משלהם, תהיה לידו גם מרפאה שתתקן עותקים נדירים ו־מעבדה. במעבדה זו יוכלו תלמידים ל־קולנוע ומבקרים לראות סרטים ליד שולחן עריכה, באופן שיאפשר להם ל־עצור את הסרט, לבדוק בו „שוטים" מיוחדים, או להקרין אותו מעמד פעם שניה ושלישית, על מנת לאבחן את הבחנותיהם האסתטיות.

במלים אחרות, סינמטק ראוי לשמו אינו יכול להיות רק אולם הקרנה ל־סרטים שנעלמו מן השוק. עליו להיות המרכז הרוחני של אוהבי הקולנוע בארץ והחממה של היוצרים והמבקרים של העתיד. ראוי שהממונים על הסינמטק ישקדו על מפעלו של מנהל הסינמטק הצרפתי, אנרי לנגלואה, לא כדי לחקותו — אלא כדי לראות בו מופת.

לנגלואה קיבל לידו ארכיון קולנוע ועשאו למרכז קולנוע עולמי. אצלו הד־ביקו, קיטלגו וגם הציגו סרטים כבכל סינמטק בעולם. אבל — וזה חשוב יותר — בין כתליו גדלו במאים כטריפו, שאברול, גודאר, רנה ואחרים.

למעשה, כל במאי „הגל החדש" ראו, חלמו ותכננו קולנוע בין כותלי הסינ־מטק. אחר כך, כשזכו לעשות את סר־טיהם הראשונים, הביאו אותם לשפוט ה„גורו" בסינמטק. בסינמטק של לנג־לואה בא הדוקומנטריסט הדגול ג'ורג' איבנס להשלים סרט תעודי ארוך על שגאל. לסינמטק בא רוסליני להשלים את סרטו על הודו. לסינמטק היו באים גודאר ואחרים לשמוע מה אומר הרבי. לנגלואה ידע תמיד לגרד תקציבים מן המוסד שניהל, על מנת לעזור לבמאים צעירים לסיים את עבודתם.

הצעירים שיעשו כאן קולנוע בשנים הבאות — אותם צעירים הממלאים ב־ימים אלה את אולם הסינמטק בהתלה־בות כה רבה — יהיו זקוקים לאי קטן בתוך הזולות, ההמוניות וקלקול המי־דות של הקולנוע בארץ. מה שקורה היום סביבם הוא מדבר ליוצר. מי יתן, ובמדבר זה יהיה להם הסינמטק מלון אורחים.

חודשים ספורים לאחר הקמתו נעשה הסינמטק הישראלי ביתה של אמנות הקולנוע בארץ, ומשכנם של הסינמאנים. בעוד בתי הקולנוע ושאר מוסדות התרבות בארץ חצי ריקים. היום, מלא הסינמטק, כמעט עד אפס מקום בקהל הטוב ביותר שאפשר לאכלסו — תלמידים, סטודנטים וחיילים שקפצו לחופשה. מדי שבוע מציג הסינמטק מבחר מעולה של סרטים מעוניינים (בתמונות כמה מן הסרטים שהוצגו לאחרונה בסינמטק. מלמעלה למטה: „חור בלבנה" של אורי זהר, „גולייית והרוחות" של פליני, „פרסונה" של ברגמן ו„התפוז המיכני" של קובריק, „המדבר האדום" של אנטוניוני ו„8½" של פליני).

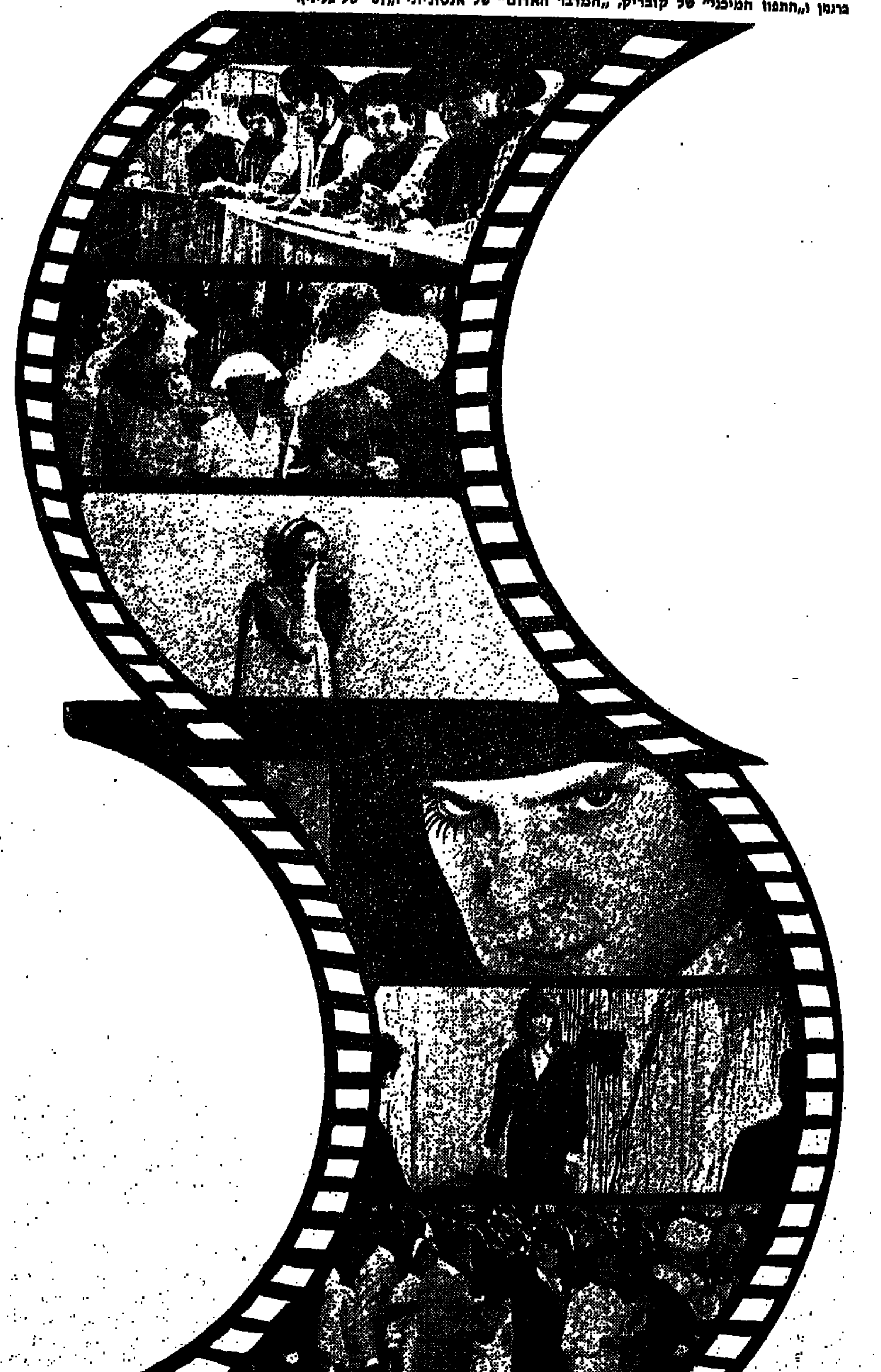

מיהו יהודי א-ל לואי דה-פינס

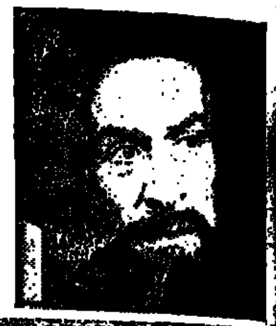

התנ... [illegible]: ויקטור פיור מחליק ישר ל... דוד של גומי-לעס

ברוך הבא רבי יעקב: אבל „רבי יעקב" איננו בדיוק רבי יעקב

הרעייה במצב חמור: הרוצחים הערביים פרצו אפילו למרפאת-השיניים

בסערת הריקוד: הח...אים במחול והרבי שאיננו רבי נסחף למעגל

שוטרים לא-יוצלחים: שלושת נציגי החוק ספגו מכות, א...מנסים להוכיח זהותם האמיתית

סוף טוב הכל טוב: פיור חוזר להיות פיור, סלימאן מתעלה למדרגת נשיא — והאזיקים מוסרים מן הידיים

מאת מ. דרומי

בוקר שמש אביבי אחד נפרד רבי יעקב, מראשי הקהילה היהודית ה-אורתודוכסית במאנהטן שבניו-יורק, מעל צאן-מרעיתו ושם פניו לפאריס בלוויית אחד מתלמידיו, שם יפגוש עם בני משפחתו הצרפתית, משפחת שמול, אשר שלושים שנה חלפו למן היום שבו ראו זה את זה לאחרונה, שם גם ישתתף בחגי-גת בר-המצווה של אחיינו ה-צעיר, דויד.

כך נפתח הסרט „רבי יעקב", ש-יוקרן בקרוב אצלנו. קונה עלי, כי כבר זמן רב אינני זוכר את עצמי צוחק כדי כך, לפעמים עד התלה-לחות העיניים. הבמאי, ז'ראר אורי — כן, זהו סרט צרפתי — הפליא לעשות. אל תחפשו כאן הומור לאניני-טעם, חיוכים דקים, משמעויות חבויות ו-רמזי-רמזים. „יותר מכל", אומר ה-איש, הנחשב בשנים האחרונות לראש וראשון בין יוצרי הקומדיות של צר-פת, „אני רוצה לשעשע את הקהל. אם אמנם מקופלת איזו בשורה ב-סרטו של כל במאי, סבורני כי אפשר לומר שזו שלי היא להסיח דעתן של הבריות מפגעי זמננו, להצחיקם ב-אמצעות יסודות שהם נקיים מאלימות ומוולגריות".

צוחקים, צוחקים, צוחקים

„רבי יעקב" קוצר הצלחה עצומה ברחבי תבל, בקרב ציבורים אנושיים שונים. הווה אומר, ז'ראר אורי גילה את מתכון-הפלא השווה לכל נפש. ואם מי שהיה שחקן — הוא הופיע גם בסרטים אמריקניים כגון „הפרס", עם פול ניומן ו„המסע" עם יול בריגר — לפני שנהפך, ב-1959, לבמאי, לא זכה ביוקרת הבינלאומית של טריפו, גודאר או רנה, הוא יכול להתנחם בכך, שהצופים בסרטיו אכן שוכחים את צרותיהם וצוחקים, צוחקים, צו-חקים.

הסרט האחרון של אורי הוא קו-מדיה של טעויות. כלומר, הוא בנוי על יסוד-מוסד קומי, אשר רבים ו-עצומים נדרשו לו במרוצת הדורות. רבי יעקב נשאר רבי יעקב, אך טועים בו וחושבים שהוא התעשיין הצרפתי, הלא-יהודי, ויקטור פיור, ואילו ויקטור פיור נאלץ להתחפש לרבי יעקב כדי להציל את חייו מידי רוד-פיו, ורודפים אלה הם בת-בעת שוט-רים ורוצחים פוליטיים. כי יחד עם פיור נמלט מפניהם המנהיג הצפון-אפריקני מוחמד לארבי סלימאן, ש-באין-ברירה משנה את דמותו ומופיע כנושא-כליו של הרבי. ומה בעניין הבר-מצווה של דויד? הלא פיור אינו מבין מאומה בדיני היהדות, אף-על-פי שכל יהודי הרובע הפא-ריסאי המסויים — המקיים את צביונו העיירתי המובהק — יוצאים לקדם את פניו בברכה ובהערצה.

ומה בעניין טקס-הנישואין של בתו של פיור, האמורה להתקדש לאשתו של בן הגנראל בכנסית המפוארת? ומה על-אודות נהגו של פיור, סא-לומון, שהוא, במקרה, יהודי, ולא סתם יהודי, אלא שאר-בשרו של רבי יעקב? מה יעולל סאלומון, שפוטר על-ידי פיור איש-החימות משום שסירב לעשות כל מלאכה בשבת, כ-אשר ייתקל ברבי יעקב המזוייף? מה יעשו פארס ומרצחיו, המבקשים לחסל את סלימאן, הנהגת מאחדת העם אי-שם במדינת הצפון-אפריקנית, ש-ממשלת צרפת מחזרת אחריה במרץ כזה בגלל הנפט שלה? מה תעשה ז'רמיין אשת פיור, רופאת-השיניים הקנאית, הסבורה שבעלה ברח עם

(הסוף בעמוד 37)

פורים בא פורים בא!

„אנו נתגבר" — עם „ישרואליק" של דוש, וכובע טמבל, חקי וסנדלים.
מ„עולמו של וולט דיסני" — מיקי מאוז. עם כיפה שחורה, שתי אזנים לבנות, בגד לבן וצמוד, מכנסים תפוחים — וכפפות.
„ציקלופ" — של ד"ר דוליטל או סתם פיראט עליז, במטפחת, כיסוי עין ועגיל מוזהב.
„יונת השלום" — יכולה לשמש כוואריאציה חדשה לנושא העופות. ולא לשכוח, את עלה הזית.
„פיה טובה" — לכל הילדות האוהבות להתקשט בשמלה ארוכה ומרשרשת וכל צבעי האיפור של אמא.

מאת יהודית חנוך

כשנכנס אדר מתחילות אמהות בישראל לסבול מנדודי שינה. תחפושת, תחפושת, איזו תחפושת? קאובוי? כבר היה קאובוי בשנה שעברה. יפאנית? אילו יכולנו לזכור, למי יש בבית קימונו. מקסיקני? אינדיאני? היפי? את כולן כבר ניסינו. ואולי, ואולי נצליח להמציא פעם תחפושת מקורית באמת. תחפושת שתזכה את מחמדנו, באיזה פרס ראשון או לפחות שני?

האמת היא, שיש כאן הרבה „מהומה על לא מאומה" לילדים כלל לא איכפת, אם התחפושת מקורית או לא כל כך מקורית. אצלם העיקר כל הטרחה שמסביב לתחפושת. הבחירה, הכנת התחפושת וההתרגשות שמסביבה. הבנים רוצים שיהיה בתחפושת אלמנט מלחמתי כלשהו, רצוי אקדח או לפחות חרב. הבנות, שתהיה השמלה ארוכה, מאריג מרשרש, עם הרבה צבעי איפור של אמא על הלחיים, העיניים והשפתיים — וזהו.

העיקר, להתחיל בהכנות כמה ימים לפני פורים, שיהיה זמן להתעסק בתחפושת, למשש, למדוד. אבל לא יותר מדי זמן, שאחרת, תחוסל התחפושת בטרם זמנה — ונצטרך להמציא אחת חדשה.

מבחינה מעשית חשוב שיהיו בתחפושת שלושה דברים. שתהיה נוחה. אין מראה עצוב מילד קטן הנושא על גבו שריון מפח באי־נוחות בולטת. שתהיה גמישה. כלומר, עשויה כך שתתאים לפורים קר וסוער או חמסיני — שכן, לעולם אין לדעת איזה פורים יביא עלינו שר מזג האוויר. וכלל אחרון וחשוב, שתהיה בטוחה. אין להשתמש בקש, צמר־גפן או חמרים מתלקחים בנקל.

ועתה לתחפושות. אפשר כמובן לבחור בתחפושות הפשוטות והקלסיות, קאובוי, אביר, אסתר המלכה. אל הכמעט נצחיות למרות שגם בתחפושות יש אופנה. זוכרים את הפורימים שהמון אפריקאים ואפריקאיות הסתובבו ברחובות? אני מוכנה להתערב, שהשנה בקושי יימצא אחד לרפואה. בפורים הזה, יש להניח, נראה המון צנחנים ושריונאים וטייסים זעירים. אם כי, קשה לומר, כמה מילדי ישראל יהיו ל„ערבים" בכסיות ועקאל.

סרטי הטלויזיה משפיעים ללא ספק על דמיון הילדים ויכולים לשמש השראה לתחפושת. מ„עולמו של וולט דיסני", אפשר לקחת דמויות רבות שלא קשה להכינן. מה גם, שבחנויות הצעצועים מוכרים „ראשים" מוכנים של גבורי וולט דיסני. פלוטו, דונאלד־דאק ואחרים. גם דוקטור דוליטל ישמש בוודאי מקור לתחפושות. הדוקטור וחבורתו — רעיון טוב לחבורת ילדים המבקשים להתחפש בקבוצה.

ספרי ילדים שמשו מאז ומתמיד מקור לא אכזב לתחפושות פורים. „עליסה בארץ הפלאות" והשטן — לאחות גדולה ואח קטן. „כיפה אדומה" — עם או בלי ה„זאב" ואיזו ילדה לא תרצה להיות ליום אחד פיה טובה בשמלה ארוכה ושרביט קסמים? הנסיכים והנסיכות איבדו, ללא ספק, מהפופולריות שלהם בשנים האחרונות. אך „סיראנו דה ברז'ראק" שנואה על המסך הקטן לאחרונה, יזכה בוודאי למעו. קים רבים.

ומה על התחפושות הפשוטות בתכלית שאפשר להכינן בחצי שעה? דייג במגפי גומי, חכה ועליה תלוי דג גדול גזור מקרטון מוכסף. „מוכר באלונים", בבגד עם טלאים צבעוניים וצרור באלונים קשורים למקל, ביד אחת. ואולי, תחפושת ברוח הזמן והשעה. „ישראליק" הקטן של דוש, בחקי וכובע טמבל עם שני רבועי קרטון תלויים על הכתפיים ועליהם „אנו נתגבר" או כל סיסמא אחרת, הראויה להתפרסם. או „יונת השלום" — בבגד לבן צמוד. כובע עם מקור וענף זית — ביד? כאמור, לא כל כך חשוב מה התחפושת. העיקר, מה שמסביבה. ההכנות, ההתרגשות והרוח הפורימית עליזה ושמחה.

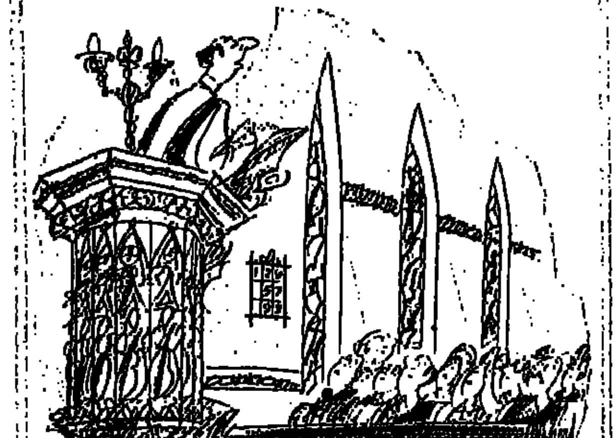

„...ועכשיו נתפלל כולנו תפילת הודיה לנפט. אבקש מכולם לכרוע בכיוון מכה".

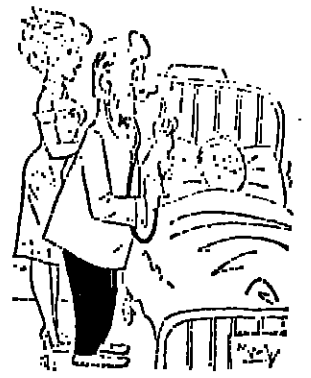

„הבעיה שלנו להקים אותך כדי שתוכל לשלם את החשבון".

„...ו באמת הקלה, סוף סוף אני יודעת איפה הוא".

„אנחנו מחפשות מנהיגה וכולם ממליצים על אשתך".

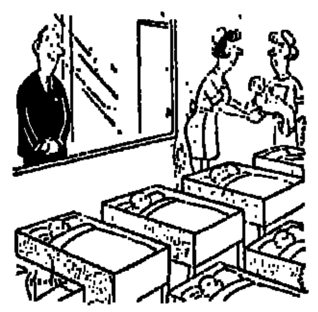

„תראי לו את זה, הוא בדיוק ער!"

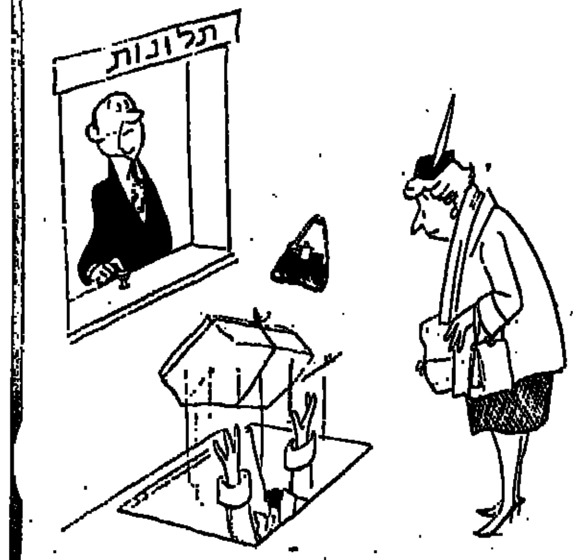

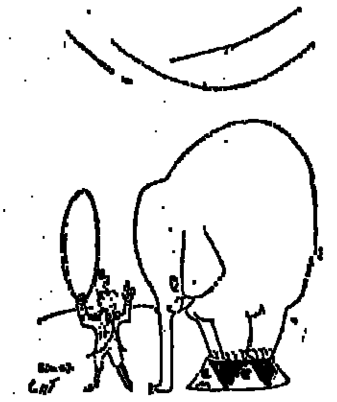

„איך אתה יודע שאינך יכול אם עוד לא ניסית!"

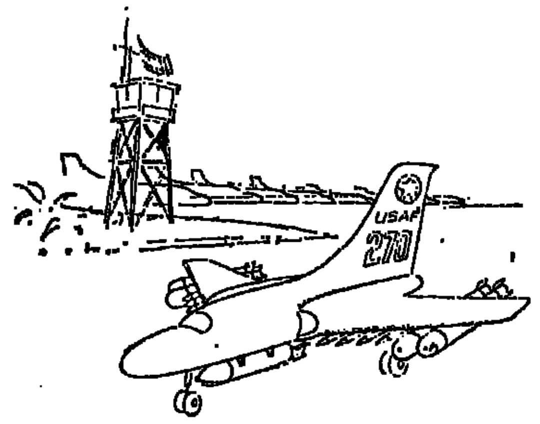

„עצור! ברגע זה קיבלנו טלפון מאלמוני, שטוען כי הטמין פצצה במטוס שלך!"

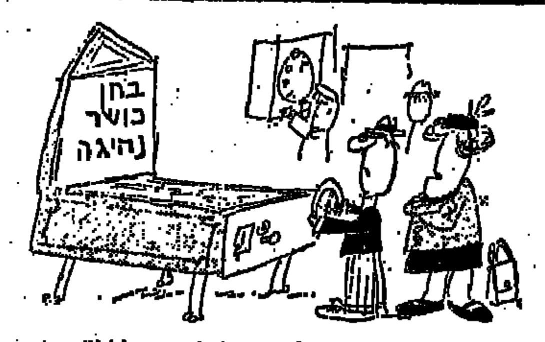

„חוק ימינה! שמאלה! עצור!!!"

— ...ותסתכל עלי כאשר אני מדברת".

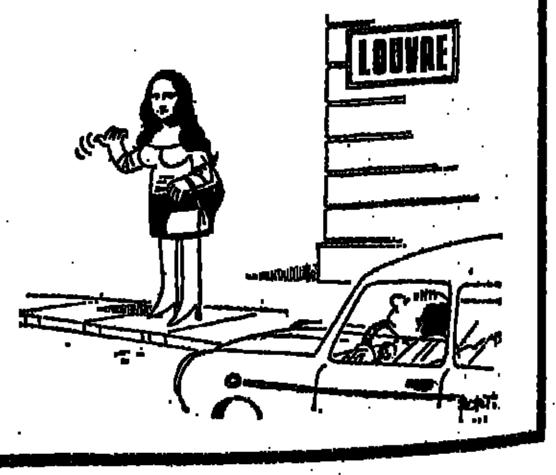

על אנשים ושפנים ו...תפוזים

לונדון

טייסי חיל האויר הבריטי לומדים את עובדות החיים האכזריות. אמנם למדו להטיל פצצות ואף להרוס עיר שלמה, אך עדיין קשה להם לעכל את האמונים שבהם מלמדים אותם לקטול שפנים...

אמר הסמל טמוודג' סמית, המלמד את פיקודיו כיצד לחסל את השפנים. הם אינם אוהבים להרוג במו ידיהם. משום שבמקרה זה מעורב האיש באורח אישי. שונה הוא הדבר לגבי לחיצה על כפתור המפעיל נשק גרעיני. השימוש בכוח הרסני כזה אינו מהוה החלטה רגשית. אבל צריך ללמד את הטייסים להתקיים במצבים קשים, אם למשל יאלצו לנטוש את מטוסם. בצילום: השיעור המתנהל מעל ארגז של תפוזי יפו.

מעז יצא מתוק

אמסטרדאם

משבר הנפט הביא בעקבותיו יתרון לאוצר ההולנדי. בזמן הנהגת הקיצוב קצר־הימים הופיעו לפתע רבע מליון אנשים שעדיין לא שילמו את מסי המכוניות. עתה נאלצו לשלם את המס הזה, אחרת לא יכלו להשיג את תלושי הדלק.

הודות לכך נכנסו לקופת האוצר של הולנד 30 מיליון גולדן בערך, שאיש לא קיוה לקבלם אי־פעם. פתה מרגישים עצמם בעלי המכוניות האלה מרומים, משום שקיצוב הבנזין ארך שבועות אחדים בלבד ובינתיים בוטל כליל.

דמי נסיעה

ריצ'ארד קלאבר בן ה־94 מהעיר לאקרוס בארה"ב קיבל מן השלטונות צ'יק בסך 374 דולארים. היה זה סילוק הוצאות הנסיעה שלו משנת 1898 כולל הריבית.

כאשר נסתיימה המלחמה בין ספרד וארה"ב שוחרר ריצ'ארד קלאבר בעיר מאנילה שבפיליפינים; אך בהוצאות הנסיעה למקום מגוריו נשא הוא עצמו. טחנות הביורוקראטית האמריקנית טוחנות כפי הנראה לאט, אך בדייקנות מפליאה.

גדוש רוחות בבולגריה

בולגריה

פעמונים, מצלתים, מסכות בעלות צורות דמיוניות, מגבעות מקושטות בנוצות של צפרים שונות: אלה הם ה„קוקרים" וה„סורוואקארים" החוגגים תוך עליצות כללית את הפסטיבל הלאומי שלהם, החוזר כל שנה באותה תקופה במערב־בולגריה.

לפי מינהג עתיק־יומין משתמשים במסכות המבהילות כדי להפחיד ולגרש את הרוחות הרעים, אך המסורת שנשארה עד הזמן הזה קשורה היום בגידול בקר ובציד.

ראשים בערפל

רומא

„איזה ערפל!" נאנק אריסטיד גוסי כאשר נהג במכוניתו לכיוון ברשה (איטליה). ברוב יאושו הוריד את החלון והוציא את ראשו, על מנת להיטיב לראות את הכביש.

„אינך מסוגל לראות אפילו את כף ידך", קילל גאטאנו רגולי, שנסע מולו במכוניתו. אף הוא הוציא את ראשו החוצה.

בקצב של צב שרכו השניים את דרכם זה לעומת זה. ואז קרה הדבר הבלתי נמנע: הנהגים התנגשו — בראשיהם. וזאת בעוצמה כה רבה, עד כי היה צורך להעבירם לבית־החולים. נזק למכונית: אפס.

המוסר בא לסנגל

סנגל

מאז ומתמיד מופיעות בסנגל רקדניות כשחזן חשוף. דבר זה עומד עתה להשתנות. הנשיא ליאופולד סנגחור, הגדיר את המינהג הזה כ„נתעב". לפקידים הורה: „עליכם לנקוט צעדים בשעת הופעות של רקדניות עם חזה חשוף. הופעות כאלה אינן מביאות כבוד לא לנשותינו ולא לארצנו".

כאשר ביקרה בשעתה להקת בלט סנגלית בישראל, הכריחו את הרקדניות ללבוש חזיות.

ארבע כנפות תבל

הזמן הוא הכסף, השאלה כמה?

ניו־יורק

פועל אמריקני זקוק ל־15 שבועות עבודה כדי להרוויח את הסכום הדרוש לרכישת מכונית, בעוד חבריו בגרמניה המערבית וביפאן זקוקים לשם כך ל־21 וחצי שבועות, בשוודיה — 27 שבועות וחצי, אנגליה — 32 וחצי, ובצרפת — 33 שבועות. (בישראל — לפחות 120 שבועות...)

לשם רכישת מקלט טלוויזיה צריך הפועל האמריקני לעבוד 36 שעות, ואילו הצרפתי — 125. כדי לקנות תריסר ביצים עובד הפועל האמריקני 11 דקות, היפאני — 22, הגרמני — 21, השוודי — 18, האנגלי — 23 והצרפתי — 33 דקות.

הכלה יפה מדי

פיטרבורו, אנגליה

הואיל וסוניה מק־קיי (26) היתה ביישנית יתר על המידה, נאלצה לוותר על משרתה בבית־חרושת למכונות בעיר האנגלית פיטרבורו 24 שעות אחרי שנתקבלה לעבודה. „היא פוטרה משום שהעלימה את דבר השכלתה האקדמאית בשעה שנתקבלה", אמר דובר החברה.

„כאשר אדם בעל השכלה כזאת בוחר בעבודה כה פשוטה, ישתעמם עד מוות", נימק את הפיטורין.

סוניה הרווקה שלמדה באוניברסיטת קמבריג' ועמדה בבחינות בפקולטה למשפטים, אמרה: „קיבלתי את העבודה רק למען הכסף". היא אף היתה מעונינת לעבוד במשמרות לילה, כדי להרוויח [illegible] כפול.

נוכח הרעש שנתעורר לרגל פיטוריה של סוניה, נחלץ לעזרתה האיגוד המקצועי שנקט צעדים למען החזרת זכויותיה של סוניה.

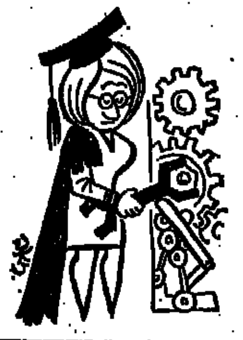

הוא שווה זהב

בומביי

הכפרית היפהפיה ממדינת טאמילנאדו (דרום הודו) נושאת את כל רכושה באזניה. מסבירה האשה: „ערך הרופיה ההודית פוחת והולך מיום ליום, על כן אני מחזיקה את כל חסכונותי בצורת זהב".

מאז שחר ילדותה נהגה לתלות קישוט זהב אחד אחרי השני על תנוכי אזניה. נוסף על האוצר הגדול שהאריך את התנוכים, יש ברשותה גם כוכבי זהב זעירים סיכות ואפילו נזם זהב מיוחד במינו. המשקל של כל המטמון הזה האריך את תנוכי אזניה עד שהם מגיעים לשכמיה. אך היא אומרת כי לא איכפת לה כיצד היא נראית בעיני אחרים, כל עוד הזהב נמצא עליה.

המשיכה לזהב בקרב נשות הודו גדולה ואין לך דבר המוצא חן בעיניהן יותר מן המתכת היקרה. בעוד ערכה של הרופיה יכול לרדת, נראה כי שוויו של הזהב נעשה יותר ויותר איתן.

גורית של ביגי

בון

זה היה טפשי מאוד. בדיוק ברגע בו עמד הפקיד מיכאל ואלד (29) מבון לעזוב את ביתו כדי להופיע כעד לפני בית המשפט, התחלו צירי הלידה אצל כלבתו ביגי. ואלד זינק לטלפון והודיע לבית המשפט: „איני יכול לבוא, איני יכול לעזוב ברגע זה את הכלבה".

שונה היתה דעתו של השופט ואלטר שמיץ־ייוסטן: „זהו תירוץ נבוב מאוד. עליך לבוא ולהביא אתך את הכלבה!" ואכן, דבר זה עשה מיכאל ואלד ובאמצע הדיונים המליטה ביגי לפתע שלושה גורים.

אחרי הלידה שעברה בהצלחה התנצל השופט והעניק מתנה לכלבה הזאת — נקניק גדול. נוסף לזה התיר לביגי, לשלושת התינוקות ולאדונם מיכאל ואלד לחזור הביתה במונית על חשבון בית המשפט.

מארלן ו[illegible]

מארלן דיטריך [illegible]לוננת על הקהל הניו־יורקי, אחרי שהופיעה בפניו כמה פעמים. קבלה האמנית בת ה־71:

„הם זורקים אלי פרחים על הבימה. [illegible]א שאין בכוונתם על ידי כך להביע לי את הערצתם. ברצונם להווכח לדעת האם עודני מסוגלת להתכופף כדי להרימם".

מחפש משרה צנועה

מר סיימור פונר, חבר חבר בית הנבחרים האמריקני, החל לסלוד מן האחריות הציבורית: „נקעה נפשי מזה", הוא אומר, „איני רוצה שיתלו בי את האחריות על הכל" — על ווטרגייט וניכסון, על זיהום האוויר, על הלכלוך בנהרות וכן הלאה..." עכשיו פירסם מודעה בעתונים שהוא מחפש „משרה צנועה".

שעון זול...

אמן הקירקס אמיליו פראיטלי מנאפולי אילף את הקוף שברשותו כך, שביצע גניבות אצל המבקרים בקירקסו הנודד.

כשהובא לדין נסתבר כי גם מן השופט נגנב לפתע השעון. הוא נתגלה אצל הקוף, אשר החל לפרק אותו. „תמיד הוא נוהג כך כשמוזדמן לו שעון זול", אמר אמן הקירקס.

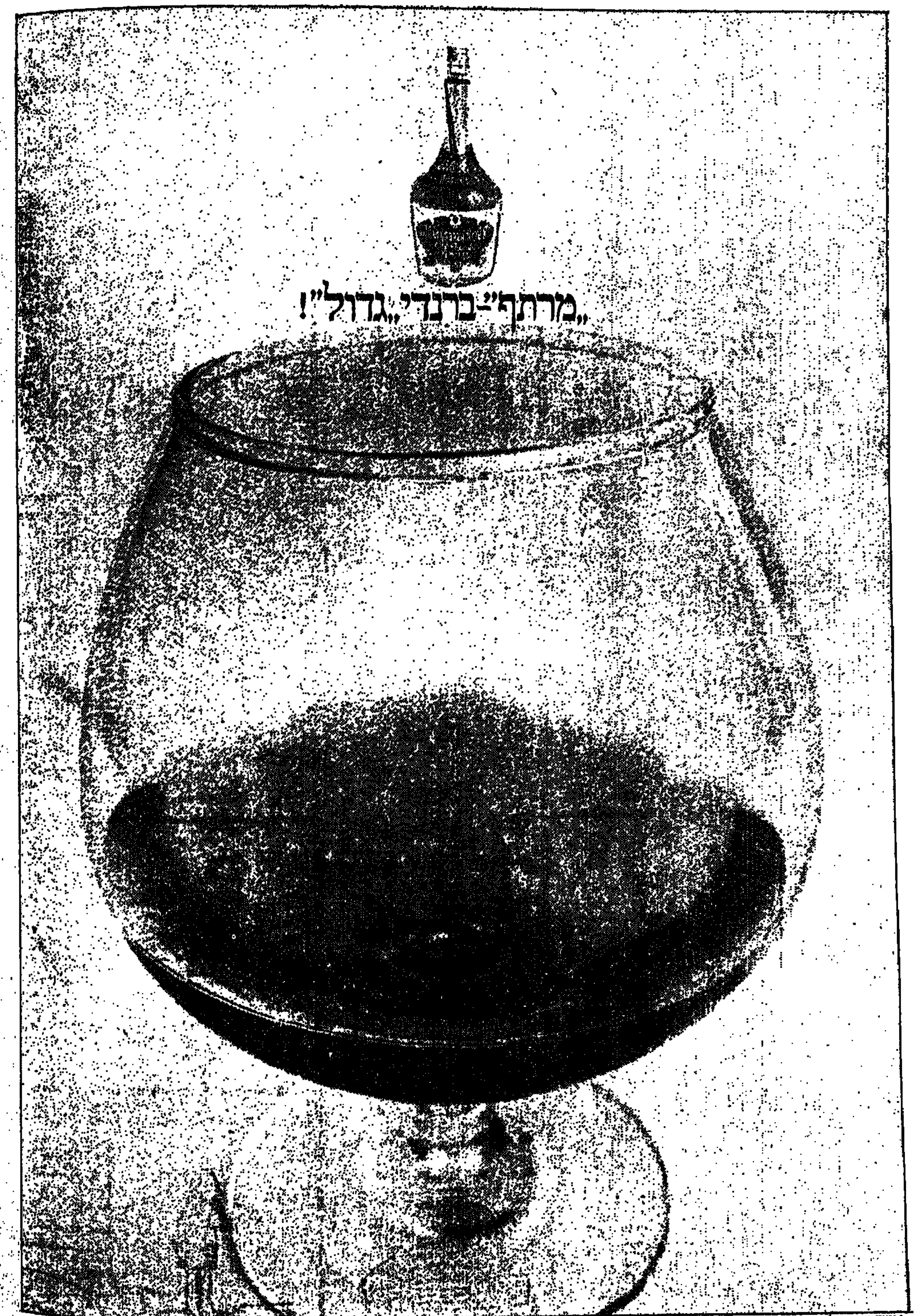

פרסום א. אריאלי

6148 לירות
זה הרבה כסף!
6148 לירות
זה מעט כסף!

במיוחד כאשר אתה יכול לשלם אותם
ב-12 תשלומים של -.429 ל"י ללא ריבית!
לאחר תשלום ראשון של -.1000 ל"י.

מערכת 4D סופר סטריאופונית (אמביופונית) של פילוט

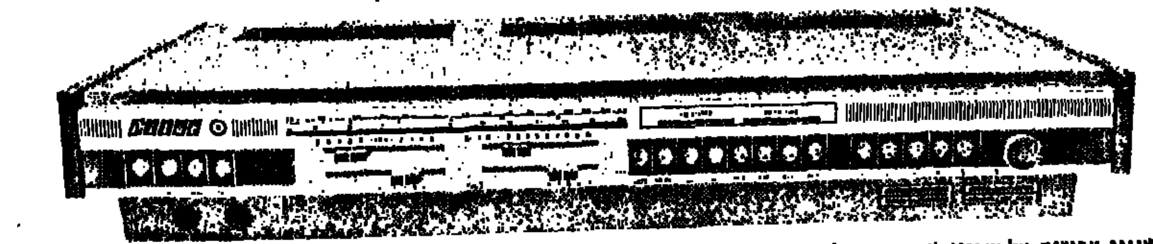

* Balance איזון ערוצים אלקטרוני * משתיק אלקטרוני לביטול הרחש בין התחנות ת-.FM * נורת בקרה אוטומטית לכיוון מדוייק של התחנות * קליטת רדיו AM * קליטת שידורי Multiplex F.M. Stereo * קביעת מיקום התחנה F.M. מראש * פילטרים קרמיים במעגלי הקליטה * מעגלים משולבים Integrated Circuits * לחצן הרגשה Loudness Control * אפשרות לחיבור וניתוק של כל זוג רמקולים בנפרד * 100 ואט הספק יציאה * רמקולים "Goodmans" 12" 4" * פטיפון Garrard Mark III ראש מגנטי Goldring G 800 H מחט יהלום.

MADE IN ENGLAND

אספקה, התקנה והדגמה בביתך - ע"י מומחי הסטריאו של פילוט.

STEREO פילוט

ת"א רדיו אורית, אחד העם 19 * ת"א פוטו סטריאו, בן-יהודה 8 * רמת-גן מוניטור בע"מ, ז'בוטינסקי 93 * גבעתיים שביט, כצנלסון 145 * רמת-השרון סיגנל רמת-השרון, סוקולוב 60 * ירושלים רדיו לוי בע"מ, שמאי 17 * חיפה רדיו ריבר, הרצל 25 * טירת הכרמל פוטו דוד, מרכז מסחרי.

מבחר סרטי השבוע
ד. אהרון

כדאי לראותם

חלום-בלהות מציאותי, האורב לכל מח-

** „רואר" („תכלת", תל-אביב):
זיק-בהנה: הכביש המהיר כזירת תוקפנית של התגוששויות-כוח אלימות. שני כלי-תעבורה — מכונית פרטית ומיכלית-דלק מפלצתית — נעים על כביש בינעירוני שמם בדהרת-טירוף רצחנית ויוצרים נוכחות קולנועית מחשמלת. סרט עלילתי ראשון של במאי טלוויזיה אמריקני צעיר, סטיבן שפילברג. אימה, מיסתורין ומתח מדביר נוצרים באמצעים מינימליים, תודות לתסריט מצויין והרבה כשרון. קולנוע מרתק. עם דניס וויבר (מקלאוד מהטלוויזיה).

** „צ'ארלי ואריק" („אלנבי", תל-אביב):
סרט מתח ופעולה עשוי-היטב, בידי הבמאי דון סיגל („הארי המזוהם"), בנוסח האופנה הבלתי-מוסרית החדשה של סרטי „הפשע משתלם": הפושע זוכה, הן בשלל והן באהדת הצופה. הקומיקאי המצויין ואלתר מאתאו, המגלם תפקיד „רציני" לראשונה בקריירה הקולנועית שלו, „מתלבש" כפספה על דמותו של שודד-בנקים קטן, הנוטל, בעל-כורחו, סכום דמיוני בלתי-צפוי מכספת בנק קטן בעיר-שדה במערב ארצות-הברית, ומסתבך בעימות כפול — עם החוק ועם זרועה הארוכה של המאפייה. מאתאו מפתיע במשחקו הדק והאירוני, וסיגל בונה את סרטו במקצועיות על מתח בלתי-פוסק.

** „זמנים מודרניים" („היכל", פתח-תקווה):
קומדיה גאונית, בת 39 שנים, המוסיפה להיות רעננה וטריה, מרגשת ומצחיקה עד דמעות, כשם שהיתה בימי זוהרו של הנווד הנצחי. סרט אילם (עם פס קול מוסיקלי) שהבקיע את מחסום הזמן ועבר אל מחוזות הפיוט הטהור. לכו לראות קלאסיקה אמיתית, ואת צ'ארלי צ'אפלין באחד משיאי גדולתו.

** „הקונפורמיסט" („אורנים", בת-ים):
משכיל איטלקי מצטרף לתנועה הפאשיסטית, ונשלח לרצוח את מי שהיה פרופסור לפילוסופיה שלו באוניברסיטת רומא, החי בפאריס. הבמאי האיטלקי הצעיר, ברנרדו ברטולוצ'י (30) שנטל את חוטי הסיפור מנובלה בשם זה מאת אלברטו מוראבייה, טווה, בכשרון מבריק, מלודראמה פוליטית סבוכה ומורכבת, העורכת מיקבלה כרונולוגית על עלייתו ונפילתו של הפאשיזם האיטלקי — בין השנים 1922—1943 — עם הסטייה הנפשית של גיבור הסרט. משחק מזהיר של ז'אן לואי טרינטיניאן בראש צוות מצויין. דומיניק סאנדה, סטפניה סאנדרלי.

** „לילה באופרה" („הדר", רחובות):
האחים מארכס באחת הפארסות הקלאסיות היותר מוצלחות של שלושת המצחיקים היהודים — צ'יקו והארפו ז"ל, וגראוצ'ו יבדל"א. פצצת-צחוק אנטיקה (שנת ייצור: 1935), שטרם גם ליווח למרות שכבות עבות של עובש טכני וצורני. גדוש הברקות מילוליות (גראוצ'ו), קטעי נגינה בנבל (הארפו) ופסנתר (צ'יקו), תעלולים מטורפים ופארודיה משגעת על האופרה, זמריה, קהלה ומנהליה. הילולה פרועה ועליזה למעריצי האחים מארכס.

** „נשיא על הכוונת" („רינה", חולון):
בשנת 1962 זממו וביצעו שרידי מחתרת האו.א.אס. התנקשות-נפל בחיי גנראל דה-גול. קבוצת המתורים הקיצוניים גזרו את דינו של נשיא צרפת למות על ש„בגד באידיאלים הפטריוטים של עמו" בהעניקו עצמאות לאלג'יריה. הם שכרו רוצח מקצועי לביצוע גזר הדין. סביב גרעינה של פרשיה זו חיבר העתונאי-הסופר פרדריק פורסייט עלילת מתח פוליטית, שהיתה לרב-מכר עולמי („יום התן"). ה„מייסטר" הקולנועי הוותיק, הבמאי פרד זינמן („בצהרי היום", „אדם לכל עת") ביצע מלאכת מחשבת בהעברתו אל הבד בהצלחה מרשימה. תיכנון מזימת הרצח, ובמקביל — ציד-האדם הנערך בעקבותיו, מתפתחים בתנופה מדהימה לקראת שיא מתח מרגשים. מרתק.

** „שובר-הלבבות" („אשל", באר-שבע):
השחקנית-מחזאית-במאית, איליין מיי, („עלה חדש"), מעמידה ראי חד ואכזרי של פרצופו העיר-בורגני של המעמד הבינוני האמריקני ובוחנתו במיקרוסקופ ממוקד היטב. קומדייה רצינית על שיממון רוחני — מרירה, אכזרית למדי וגם מצחיקה, אף כי נמנעת ונזהרת היטב מהצחקה קלה ושטחית. גיבור תסריטו של המחזאי ניל סיימון, הוא בחור יהודי מניו-יורק, אב-טיפוס של ריקא חביב, המולך שולל את עצמו ואת סביבתו; נוטש את כלתו בירח הדבש, נושא לאשה חתיכה בלונדית קרתנית. צוות בלתי ידוע מיטיב לשחק בהדרכתה המאוזנת של הבמאית מיי: צ'ארלס גרודין; ג'יני ברלין; סיביל שפהארד.

** „התפוז המיכני" („אורלי", גבעתיים):
החברה העתידנית, שתיאר המחבר הבריטי אנתוני ברג'ס, בספרו, משנת 1962 נהפכה מאז למציאות מזוויעה של התבהמות האדם ושל התפרקות יסודות התרבות האנושית — באלימות, תוקפנות שטנית ורשע לשמו. הבמאי היהודי-אמריקני סטנלי קובריק („ד"ר סטריינג'לאב"), עיבד ספר נבואי לתסריט כביר, ויצר קולנוע מסוגנן מקפיא דם בעוצמתו המהממת: פנטסיה-סאטירית, מבין המחרידות — והחשובות — שנראו אי-פעם על-גבי אקרן, ואחד מסרטי המופת של התקופה. מאלקולם מקדואל, פטריק מקיני, מרים קרלין.

** „פרנזי" („עממי", כפר-סבא):
אלפרד היצ'קוק הקשיש (73), עשה זאת שוב. ביוצא-תלציו האחרון מחזיר אשף-המתח-והאימה את עטרת הבידור-העוצר-נשימה ליושנה, ומדגים שליטה טכנית וצורנית למופת. עניבות-חנק נכרכות סביב צווארן של נשות לונדון, מיהו הפסיכופאט המיני — אם החשוד הטבעי איננו הרוצח — והאם יילכד ברשתו של הסקוטלאנד-יארד בעוד מועד! ג'והן פינץ', אנה מאסיי, וויויאן מרצ'נט.

** „הטנגו האחרון בפאריס" („סמדר", ירושלים; „סבוי", חולון; „עצמאות", בת-ים):
גבר אמריקני בגיל העמידה ובורגנית צרפתיה קטנה נפגשים באקראי בדירה ריקה להשכרה בפאריס, ובלי להכביר מלים עוברים מיד לתנוחת משגל פראית. מערכת היחסים המתפתחת בין השניים מתוארת בידי הבמאי ברנארדו ברטולוצ'י („הקונפורמיסט") לקרב-עגבים גס ובהמי, שבאמצעותו נבחנים חוליו הנפשי, בדידותו ויאושו של הגבר הנאחז במין כמפלט אחרון. ברטולוצ'י מביים ומרלון בראנדו ומאריה שניידר מבצעים, ללא מעצור ומבוכה, שורת מפגשי-מין, שאחדים מהם מבחילים בגסותם הבהמית. סגנון הבימוי מסחרר ביופיו החזותי, ומשחקו המזהיר של בראנדו מבטא תהומות של יאוש והרס עצמי. לא תועבה ולא יצירת-מופת — בניגוד לדעות הקיצוניות החלוקות עליו.

סרטים אחרים

* „סקורפיו" („אופיר", תל-אביב):
ברט לאנקסטר המזדקן, בדמות סוכן חשאי בשרות ה„סי.איי.איי." האמריקני, הנחשד בעריקה בהסתר ובהעברת מידע סודי לידי הסובייטים. דינו נחרץ להעברה מן העולם, ומלאכת החיסול מופקדת בידי אלן דלון, בדמות רוצח-שכיר המוכן לירות בכל מטרה חיה תמורת תשלום הגון. מירדף סמוי מתחיל בפאריס, נמשך בוואשינגטון ועובר לווינה — עד לעימות הגלוי בין הסוכן הנרדף לצ'יידו. את יחסי השניים מתאר הבמאי מייקל וינר בריפרוף שטחי, וכמה „סיורים-מודרכים" בחוצות וינה וואשינגטון אינם מצטיינים בעניין או ייחוד כלשהו. עם פול סקופילד, שמואל רודנסקי.

* „הבלונדיני עם הנעל השחורה" („גורדון", תל-אביב):
ההקרנה הממושכת ביותר בתולדות בתי-הקולנוע בישראל: שבוע 41 (!) לפארודיה אבסורדית משעשעת של איב רובר („מלחמת הכפתורים"), המגלגלת בפיקחות קונדסית על השרותים החשאיים של צרפת, על מאבקי שררה הרוחשים תחת מסווה מלחמה בפשע, על סוכנים חשאיים המחסלים איש את רעהו בשיטות מתוחכמות ביותר של עיקוב והאזנה. רצוף תעלולים מבדחים והומור חביב ועם פייר רישאר, קומיקאי גמיש ודינאמי, בתפקיד הראשי. ברנאר בלייה, ז'אן רושפור, מיריי דארק. מבדר.

* „מי רצח את שילה?" („רון", — חיפה):
תעלומת רצח הממוקמת על יאכטה מפוארת בחוף הריביירה, ומפוזרת סימני-שאלה ומניעים בסיטונות. החשודים בכוח — כחצי תריסר דמויות וזהרות, אנשי תעשיית-הסרטים ההוליבודית. כל אחד מן העבר מעיב על כל אחד מהם. פיענוח התעלומה הגדולה — והתעלומת-המשנה — מזכיר תשבץ בלשי מיושן נוסח אגאתה כריסטי. גדוש מלל ועמוס פרטי-פרטים לעייפה. ג'יימס קובורן; ג'יימס מייסון; דיאן קאנון; ראקל וולש; ריצ'ארד בנג'מין.

* „שחק אותה, סם" („ארמון", חולון):
הרפתקאותיו המוזרות של הקומיקן וודי אלן („כל מה שרצית לדעת על המין"), בדמות מבקר-סרטים אמריקני קטן ומתוסבך, המערבל את המציאות הבדויה והזוהרת של עלילות סרטי הוליבוד משנות הארבעים, עם הריאליות המתסכלת של חייו העלובים. ברגעי ייאוש ופחדים מעלה אלן באוב סמל גברי, את אליל הוליבוד הישנה האמפרי בוגארט (פארודיה טובה של ג'ראלד לייסי) המשמשו כיועץ אישי ואב רוחני. קומדיה של סיטואציות, עוקצנית בחלקיה, משעשעת למדי, שכתב אלן עצמו וביים הרברט רוס.

* „ליידי שרה בלוז" („פאר", חיפה):
גירסתו של הבמאי הקנדי סידני ג'יי פיורי, על פרשת חייה, זמנה הסוער (שנות ה-40) ומותה ללא עת בשל התמכרות לסמים, של הזמרת הכושית האגדית, בילי הולידיי. מתוך ים ההבלים והקיטש שאות השדופות, בוצצת כיהלום מלוטש הופעת הזמרת-שחקנית, דיאנה רוס, המגלמת את רעיונה שלה על בילי הולידיי, שאולי איננו כה נאמן ואותנטי לדמותה וקולה של הזמרת המנוחה, אך עומד בזכות עצמו ומתפתח בכשרון ובכנות רגשית, ובסופו של דבר נשאר חרות בזכרון כמשאב בלעדי של עוצמה, בסרט שטחי, הנותן פירוש חד-מימדי לדמות טראגית, שכרעה והתפוררה בלחץ הדיכוי השוחק של חברת הגזעים האמריקנית. קטעי הג'ז ושירת הבלוז מבוצעים לעילא, בפי כוכבת הסרט.

* „במלכודת התופש" („שביט" — חיפה):
סרט מתח ופעולה הסובב על תככי ריגול סובייטי וריגול-נגדי בריטי. מבויים בידי ג'ון יוסטון, המשתעשע בתרגילי הסחה והטעיית הצופה: הבוגד (ג'יימס מייסון) מתחזה כפאטריוט; סוכן הריגול הנגדי (פול ניומן) מתחזה כשודד יהלומים; ראש האינטליג'נס (הארי אנדריוס) ובתו (דומיניק סאנדה) מתחזים כראשי רשת-פשע. הכל מתחזים למה שאינם והצופה נדרך, נמתח ומתבלבל, בלא שידע על מה ולמה. חוטי העלילה מוליכים מספסלי הפרלמנט בלונדון, אל מפרציו הציוריים של האי מאלטה ואל ערבותיה הבוציות של אירלנד. עשוי היטב, אף כי חסר חותם וייחוד, כמצופה מ„קאליבר" כיוסטון.

* „עד שהגט יפריד בינינו" („המגדל", חולון):
הבמאי האיטלקי פיוטרו ג'רמי, שידע לדלות מלוא חפניים צחוק סאטירי ממוסד הנישואין האיטלקי („גירושין נוסח איטליה"), חוזר אליו, לאחר התיקון בחוק, שהתיר את שותפיו מעבותות השיעבוד הקאתולי: צעיר רומאי תמים וביישן, מחזר אחר נערה מלאכית ומגלה, כי נשא לאשה ספחת מרושעת. הפעם נמנע ג'רמי מנעוץ סיכות אירוניות בדמויותיו והסאטירה שלו, נהפכת לפארסה קלילה ופושרה. דאסטין הופמן האמריקני לוהק בתפקיד ההולם יותר שחקן-אופי איטלקי.

* „הרפתקה בפוסיידון" („חוף", חדרה; „סטודיו", דימונה):
בדרכה מניו-יורק לפיראוס, הוצפה אניית נוסעים ישנה, ה„פוסיידון", על-ידי נחשול אדיר, נתהפכה על פניה וירדה למצולות הים התיכון. סרטו של הבמאי רונאלד נים מתאר את הסכנות והתלאות הנוראות של מתי-מספר ניצולים, המתגברים על אש, מים ועלייה בדרך מנוסתם ממלכודת-המוות השוקעת, אל פתח ההצלה. מלודראמה מותחת, פעלולים טכניים וקוליים ותפאורה מרשימה של אניה הפוכה. ג'ין הקמן, ארנסט בורגניין, שלי וינטרס.

* „בסימטאות הכרך" („חויאס", עכו):
בסרט הפשע החדש של הבמאי הכושי גורדון פארקס („שאפט") עדיין שרויים אנו בסביבה חברתית מוכרת בתוככי סימטאות הארלם. נוסחתו המסורתית הבדוקה היא — סמים, אלימות ומין, בתוספת המיסמה הגזענית של הגטו הכושי — „שחור הוא יפה". עלילת הסרט מספרת על „שחור עליון" (רון או'ניל) מוכר קוקאין, השואף להיחלץ חי ועשיר ממעגל הפשע, ולחיות חיים מכובדים והגונים על חשבון חלכאיו ונדכאיו של הגטו השחור. מזויף, נבוב ומרגיז באי-מוסריותו.

* „ההתנקשות" („תודי", נהריה):
שיחזור מוסווה של פרשת מהדי בן-ברקה מנהיגה הגולה של האופוזיציה השמאלית למשטרו של מלך מארוקו חסן וראש המשטרה החשאית שלו הגנרל אופקיר בסרטו של הבמאי הצרפתי איב בואסה („יומנו של שוטר"), על חטיפתו וחיסולו של בן-ברקה, בשנת 1965 בפאריס. הסרט מתבסס על החקירה, שלא הושלמה עד תומה עד עצם היום.

1. אטריקס מגן על עור ידייך. נייר תרגישי בהבדל: תודות ל-SILICONE שהוא מכיל פועל כבכפפה בלתי נראית המאפשרת לעורך לנשום. אטריקס מגן על עור ידייך בפני מים, דטרגנטים ולכלוך.

2. אטריקס מטפח את עור ידייך. אטריקס מטפל בעור מחוספס ביעילות והופך את ידייך לעדינות ומטופחות תודות ל-GLYCERINE שהוא מכיל. השתמשי באטריקס לאחר כל עבודה ולאחר כל נטילת ידיים.

הופץ בישראל: אלפא חברה לקוסמטיקה בע"מ

מעתה גם באריזת חסכון גדולה

מיומנו של קצין קרבי

המשך מעמוד 21

קרובות, רק בסוף הקרבות נודע ל־דמתי כי הבן נמצא אי־שם בגיזרה השכנה. המפקד נתן לו ג'יפ וכל החברה שנקראת „סיירת שוק הכר־מל", יצאה לחפש את הבן האובד. הג'יפ היה גדוש. חבר'ה אחד אחד, רחבי גרם, כבדים, רואים שהם בעלי גוף מאלה שיודעים להניף גרזן, יוד־עים להתמקח, יודעים לקלל בשבע שפות. חצי יום נדדו בין היחידות ולבסוף, ממש סמוך אלינו, רק אר־בעה ק"מ מחניון הטנקים שלנו, מצאו את הסיירת של הבן. הגברים מגודלי הגוף עמדו בצד, מתבוננים מתחת למצח הכבד, איך שמואל דמתי מחבק את בנו, טופח על שכמו ומאמץ אותו חזק חזק. רק אחר כך, כאשר ניפנה מהאב, חיבק אותו כל אחד מהגבר־תנים הללו בלפיתת דב שיכלה להפ־ריח את נשמתו, אילולא גם לבן היו שרירי ברזל. הוא הרי גדל בשוק הכרמל. הוא מכיר את החיבוק של הברנשים הללו.

פרידה אחרונה

לוחצים ידיים. נוטלים את הקיטבג ויוצאים לדרך. חזרה הביתה. חזרה אל השוק. יוצאים דמתי ועזיז. ד"ר אריה חוזר לבית חולים „הדסה" ואת שמואל בנקלר תוכל לראות ליד הגה האוטובוס. האריות הזקנים של הגדוד. ואת היתה המלחמה האחרונה שלהם. מכאן ואילך... מי יודע?

בינתיים מתפתלת הדרך הביתה. בינתיים הקיטבג מעיק על הכתף. בינתיים נשאר טעם לחיצות היד בכפם, טעם החיבוקים, טעם הקפה האחרון ששתינו, ריח המדורות שהש־אירו מאחוריהם. ריח הזכרונות. עש־רים שנים בגדוד אינן הולכות ברגל.

הרגע הגדול של תינוקך:

ארוחות הבשר של "גֶרבֶּר" הגיעו מארה"ב

וזהו גם הרגע הגדול שלך
כי ארוחות הבשר הנודעות של „גרבר" הן הטעימות
והמזינות ביותר שתוכלי לתת לתינוקך:
בשר בקר, עוף ותרנגול־הודו, כולן בתוספת ירקות.
בכל צנצנת ארוחה כשרה ומוכנה להגשה.
שמחי את תינוקך עם ארוחות הבשר של „גרבר" —
ותיהני גם את!

הוראות שימוש:
פתחי ושימי את הצנצנת
במים חמים לפני ההגשה.

להשיג בכל בתי המרקחת. סופרסרקט. שופרסל וכל־בו שלום.

כשר, מוכן להגשה

ירקות ובשר בקר | ירקות ובשר עוף | ירקות ובשר תרנגול־הודו

"גֶרבֶּר"-המזון הבריא ביותר לתינוקך

כשר Ⓤ

המפיץ הבלעדי: חב' ירדני בע"מ, ת"א טל. 621993

פרסום א. אריאלי

יהודית

מכירת סוף העונה

הנחות גדולות

על כל שמלות הריון
פתוח כל היום

יהודית

ת"א, רח' הכרמל 39
טלפון 56980
(גוש שלישי מפינת אלנבי)

בקלה-
בכל תפריט
כמנה עיקרית

בקלה-
הדג הטרי
הטעים והמעודן

בקלה-לכוח ולבריאות

דג הבקלה
אפשר להשיג
בסופרמרקטים
ובחנויות הדגים
המובחרות.

לקבלת מתכונים
נא לפנות
לת.ד. 7011
הקריה, ת"א.

קריזן

התשובה "הטוטאלית" לקשקשים

"קריזן" השמפו החדש של "וולה" נגד קשקשים

WELLA

"וולה" - מוניטין בינלאומי לקוסמטיקת השיער

ספר החודש

88.— ל"י (במקום —.110)

רק עד 31.3.1974

4 כרכים הדורים

תולדות האמונה הישראלית

מאת: פרופ' יחזקאל קויפמן

אחד המחקרים החשובים והיסודיים ביותר בתולדות צמיחתה של האמונה הישראלית שותפרסמו בנודע המקרא. ספר ששינה עולם ותפיסות בבקורת המקרא.

עם ההזמנה 18 ל"י, היתרה 14 ל"י לחודש

ספר האגדה

מאת ח.נ. ביאליק וי.ח. רבניצקי 2 כרכים
52 ל"י. עם ההזמנה 16 ל"י היתרה 12 ל"י לחודש

ספר הכוזרי

מאת יהודה הלוי בתרגום יהודה אבן־שמואל
46 ל"י. עם ההזמנה 13 ל"י היתרה 11 ל"י לחודש

דברי ימי עם עולם

מאת פרופ' ש. דובנוב 10 כרכים
135 ל"י. עם ההזמנה 23 ל"י היתרה 16 ל"י לחודש

לכסיקון מקראי

בעריכת מ. סוליאלי ומ. ברכוז 2 כרכים
76 ל"י. עם ההזמנה 16 ל"י היתרה 15 ל"י לחודש

כתבי זיגמונד פרויד

5 כרכים מיטב כתביו של אבי הפסיכואנליזה
95 ל"י. עם ההזמנה 20 ל"י היתרה 15 ל"י לחודש

סידרת הקלסיקנים העבריים

22 כרכים בתבנית גדולה בכריכת הדר
כתביהם של: ביאליק, פרץ, אחד העם, מאפו, שניאור, ברנר, פיכמן, ברקוביץ, טשרניחובסקי, מנדלי מוכר ספרים, גורדון, יעקב שטיינברג, יהודה שטיינברג, ברדיצ'בסקי, יעקב כהן, ש. בן־ציון
600 ל"י. עם ההזמנה 100 ל"י היתרה 50 ל"י לחודש

ששה סדרי משנה

מפורשים בידי פרופ' חנוך אלבק
115 ל"י. עם ההזמנה 25 ל"י היתרה 15 ל"י לחודש

אמנות העולם

תרבויות העולם הגדולות באמנות, אמריקה הקדומה, קדמת אסיה, סיני, אפריקה, בודהיזם, תקופת האבן, מצרים, יאפאן, איראן הקדומה, הודו
סידרה בת 10 כרכים, 60 רפרודוקציות צבעוניות בכל כרך
390 ל"י. עם ההזמנה 90 ל"י היתרה 50 ל"י לחודש

לכבוד עמוד בעים רח' מזא"ה 58, ת.ד. 149, ת"א. טל. 622991
אנא שלחו לי תוך 14 יום את הספרים: ....
שם ומשפחה ....
כתובת ....
טלפון ....
מקום העבודה ....
מקצוע ....
תאריך ....
חתימה ....
על ההתחייבות זו, מורשים לחתום רק בני 18 ומעלה.

חדש מרס בלבד
75.— ל"י ליום
כולל מסים

מלון גלי זוהר ים־המלח
הזמנת מקומות: ת"א, שד' רוטשילד 88 טל. 626888
מלון גלי זוהר, סדום, טל. 057-86051/4
תחבורה למלון: אוטובוס „אגד" ישיר מת"א כאשה 8.30

אם את בלונדינית

חפפי את ראשך בקמיל שמפו המעמיק את גוון שיערך הבהיר והמוסיף לו ברק ורכות.

מיוצר ע"י Bio-Medilan Ltd.

מועמד לאוניברסיטה!

עבורך אנו עורכים קורס הכנה בהתכתבות למבחני הכניסה באנגלית

מאחורי הקורס עומדים אנשי אוניברסיטה היודעים בדיוק מה אתה צריך לדעת כדי להתקבל אליה.

גזור ושלח
לכבוד המכון הישראלי לשפות
ת.ד. 4068 רמת־גן
נא לשלוח אלי פרוספקט בלי התחייבות
שם ....
כתובת ....

מכון ישראלי לשפות

תל־אביב: אבן גבירול 30 טל. 252337
חיפה: נורדאו 30 טל. 667040

חדרי שינה
ברזילאיים ואירופאיים

ארון 4 דלתות, מיטה כפולה, טואלט עם ראי ושרפרף
במחיר החל מ־2,750 ל"י

רהיטים סלונים

טומה, רח' בן־יהודה 92, ת"א טל. 231421
אולם תצוגה, רח' סמולנסקין 1 פינת בן־יהודה

הזמנות לבתי מרגוע ומלונות בכל הארץ, ללא תשלום נוסף

רח' גורדון 28 תל־אביב. טל. 222042.
סניף רמת־גן: רח' המעגל 1 (פינת ביאליק 53)

קל

הקץ לג'וקים

שמד

חיסול חרקי הבית עם אחריות לשנה
תל־אביב — 03-449554
אשקלון — 051-7019
חיפה — 04-522656
טבריה — 067-50488
אגרונום א. צבעון
רשיון משרד הבריאות 15

ביום ראשון תפתח חנות לנעלי ילדים ונוער

„נעלי צילה"

בהנהלת הגב' צילה
(לשעבר מנהלת בחנות נעלי „פילי")
מומחים בהתאמת נעלים אורטופדיות גם לפי מירשם רופא.
רחוב טשרניחובסקי 1 פינת אלנבי 39 ת"א

(המשך מן העמודים האמצעיים)

מאהבה? מה יעשה פיוור, הבורגני הצרפתי הקלאסי, הטוען, שהוא, כי מובן, אינו גזען, אך מודעזע לנוכח נישואי לבן ושחורה?

אלו רק מקצת הקושיות הכרוכות בסרט. הכל יבוא על מקומו בשלום, אבל עד אשר יסתדר, חזקה עליכם שלא תדעו את נפשכם מרוב עליצות, אלא אם כן זעומי־עפעפיים אתם ללא תקנה.

בני דודים כבני־אדם

הואיל וז'ראר אורי בחר ברקע יהודי כדי לבדר את צופיו, אין הישראלי יכול להבליג על נימה של השתתפות נפשית בסרט. הוא מוכן — אולי — לסלוח לבמאי על כל מיני שטויות שנתמלטו פה ושם מתחת לשרביטו, מפני שבסופו של דבר היהודים, יהודי ה„שטטל" הפאריסאי, הם בני־אדם חמים, משפחתיים, ששים לעזור ואינם נרתעים כשיש צורך להסתכן לשם הצלת הרבי־האורח היקר. אם תרצו, גם סלימאן, הערבי הצפון־אפריקני, הוא, קודם כל, בשר־ודם, וכשהוא לוחץ את ידו של סאלומון, היהודי שהציל את חייו, צפה הנקודה הבלתי־נמנעת כמו מאליה: האחווה האנושית מתגברת על כל המעקשים הפוליטיים, והשניים מוכיחים, כי הם לא רק „בני דודים" במובן הלאומי, אלא אף בני־אדם. ומה בעניין פיוור, התגלמותה של הצרפתיות על כל השלילי והחיובי שבה? גם הוא, הקאתולי הנאמן, הוא בראש וראשונה בן־אדם. „בסרט זה", אומר אורי, „רציתי ליצור סרט מצחיק, אבל גם להזכיר לצופים את המוצא המשותף של היהדות, הנצרות והאיסלאם".

הרצון הזה להזכיר, האלמנט הנוסף הזה של חום־לב אנושי, הוא שמשווה ל„רבי יעקב" צביון מעט שונה משאר סרטיו של אורי: תוך כדי צחוק נהפך הסרט לאגדה המושתתת על יסוד האחווה.

מי אוהב זרים?

אבל כלום היה אורי מגיע להישג קומי־אנושי כזה בלא הדמות המרכזית של סרטו, לואי דה פינס, המגלם את דמותו של פיוור?

לואי דה פינס, העומד על סף שנתו הששים, נחשב לקומיקאי החשוב ביותר של צרפת. הבמאי שלו קובע, כי הוא איננו רק שחקן קומי מצויין אלא ניחן בסגולה נדירה: הוא מקעת־עצבים סימפאטית. והצדק עם אורי. בדה פינס הכשרון לעורר אהדה למי שהזעם וקוצר־הרוח תוססים בו ללא־חשך, ופעם בפעם גם מתפרצים כהר־געש עשן כלפי כל מי שאיננו נחפז לפנות לו דרך או למלא את דרישתו. דה פינס אין בו — בטיפוסים הקולנועיים שהוא מעצב — סבלנות לעולמנו עמוס הביורוקראטיה, שהטכנולוגיה המפותחת שלו עשתה אותו מורכב כדי כך, שהאדם ניצב אובד־עצות בפניו. כל תנועה מתנועותיו של האיש קטן־הקומה מעידה על הלאבה הרותחת בתוכו. תווי־פניו אינם יודעים מנוח, זרועותיו מתנועעות בטמפראמנט שהוא יותר כ:תם גאלי, הילוכו הברווזי מתיז ניצוצות של אנרגיה מפעפעת לעברים. לא ניחא לו, לפיוור הצרפתי־הקאתולי, השמרן, לבוש החסיד היהודי שנתעטף בו בעל־כורחו. היהודים והערבים גם יחד, אינם חביבים עליו, והנה דווקא הוא נקלע למוקד של תסבוכת יהודית־ערבית. הוא — בעצם, כל זרים מעוררים בו אי־נחת — לומד להכיר את הצד השני של המטבע. אנחנו צוחקים, מקרטעים מחמת צחוק, ולומדים — יחד עם דה פינס־פיוור — את מה שהבמאי ביקש ללמדנו. אבל הצד הדידאקטי הזה מובלע בין הלהטוטים וההתחבולות הקומיים ואיננו רובץ על הצופה כקורת בית־הבד.

הוא בכל־זאת מוזמן

יש לזכור, כי „רבי יעקב" הוא קומדיית סלפסטיק, שמשמשים בה כל הכללים הקלאסיים. ז'ראר אורי התמחה בבדיחות חזותיות: בסרט זה הוא מציב שיא של לא פחות מ־1500 בדיחות נפרדות!

בכלל, כמו סרטים אחרים שלו גם „רבי יעקב" הוא מפעל אישי מאוד. אורי שולח יד בכל צעד מצעדי ההפקה, מכתיבת התסריט (בצוותא עם דניאלה תומפסון וג'וזי אייזנברג) ועד לעריכה הסופית. בדרך כלל נדרשות לו שנתיים להשלמת סרט, אבל, לדבריו, הזמן שהוא מוציא בעבודה זו הוא מקור עונג בשבילו, מפני שהוא עושה את אשר ברצונו ובדרך שהוא מבכר לעשותו. „אם ההצלחה פירושה היכולת להגשים רצונו של אדם, אזי רשאי אני לומר, כי נחלתי נצחון", הוא אומר, „אך בכל סרט, בין הצלחה ובין אם כשלון, הקלפים מונחים על השולחן, ואני הנחתי אותם שם לטוב ולרע. זוהי אחריות ענקית והיא מפחידה ומרגשת בעת ובעונה אחת".

אך יהיו סרטיו אישיים ככל שיהיו, נקודת־הראות היסודית של אורי, המפתח שהוא מציע לבעיית הצטמצמותו של קהל צופי־הסרטים, אין לטעות בה: „יש ליצור סרטים בשביל הקהל ולא בשבילך".

בשביל הקהל טורחים איפוא ז'ראר אורי ושחקניו, לואי דה פינס — שבאחרונה ייחד את הופעותיו לבמת־התיאטרון ו„רבי יעקב" הוא סרטו הראשון למן 1971 — וסוזי דלייר (ז'רמיין פיוור), מארסל דאלו (רבי יעקב המקורי), קלוד ז'ירו (סלימאן), קלוד פייפלי (מפקח־המשטרה אנדריאני), רנצו מונטאניאני (פארס), אנרי גיטבר (סאלומון), ז'אנט בראגדט (הסבתא ציפה) וז'אן ארבר (מוישה). יש שכר לעמלם.

א־פרופו סאלומון: התמונה, שבה הוא מגלה למעבידו, כי הוא יהודי, היא אחת הפנינים של הסרט. ובכלל, ידו של סאלומון על העליונה בכל ההתנגחויות „הבינגזעיות", וכאשר מתנצל פיוור באוזני רבי יעקב: „עלי להתוודות לפניך... אני איננ י יהודי", סאלומון הוא המשיב לו: „אין דבר. אתה בכל־זאת מוזמן".

מוזמן למה?

את, לטכס בר־המיצווה של דויד, שזו הפעם ינצח עליו רב אמיתי ולא מי שלא זו בלבד שאיננו יודע עברית, אלא גם ששפה זו נכתבת מימין לשמאל איננו יודע.

עכשיו הוא כבר יודע. ובעצם, עכשיו הוא כבר יודע דברים רבים שקודם לכן לא העלה אותם כלל על דעתו.

איוניר, אלד, דורינא, פייר קרדין מזמינות אותך למבצע

אופנת יוקרה במחירי הפתעה

50%

בחנויות איוניר אך ורק במלונות דן ושרתון

הנחה ממשית על דגמי העונה!
משך המבצע לזמן מוגבל.
המכירה רק ליחידים
התחלת המבצע 3.3.74

איוניר
בתי האופנה הראויים לאמונך

פרסום ציפט

שיחות ליד המדורה

(המשך מעמוד 15)

הדברים בטרם נקראנו למלחמה ביום הכיפורים? האם עצרנו במשהו את הסחף שהתחולל בכל תחומי החיים. בחברה. בכלכלה, בסדרי השלטון וביחסי האנוש"?

ה„גייסות של אפריקה" שבים הביתה מהורהרים, חדורי רצון לשנות את פני הדברים. ה„צנטוריונים" האלה — צנחנים, שריונאים לוחמי קו ראשון אשר חלקם באו בפעם המי־יודע־כמה באש — קיפלו כבר מאהליהם במערב. שם נקברו מוצביהם בחול והם „נושאים ציונה נס ודגל", כדבר השיר. הם מבקשים לראות בשעה הנוראה, שהחלה בצהרי יום הכיפורים, שעת רצון „לארץ ישראל האבודה".

„מאז ששת הימים הפכנו לחברת של הישגים" אמרו. „כאן, בימי ההמתנה, לאורך תעלות המים מול גגות הרעפים האדומים של איסמאעיליה ועל רכסי ג'ניפה למדנו לדעת. כי חברת הערכים חשובה יותר לאין ערוך. שעת הרצון שבאה עלינו במחיר הנורא, בתוך ההלם, עצורה. אם ניקח בה חלק, להיות שעת תיקון".

השעות הקטנות סביב מדורות נמשכות עתה במזרח התעלה. ברמת הגולן, בבקעת הירדן. אפריקה כבר שייכת לעבר. עוד פרק בהישגי מלחמות ישראל. „הישג בשדה המערכה מעולם לא היתה בו הוכחה לצדקת דרך", הם אומרים. באפריקה, ברמת הגולן, בימי „ההסתכלות". עשוי אולי להיוולד דבר חדש.

יורדים בחוצות ניו־יורק

(המשך מעמוד 11)

חברים ואף מבקרים בארץ אם יש אפשרות. המצליחים יותר מקיימים גם קשר בדרכים אחרות — למשל, בדרך כל תרומות למגבית וברכישת „בונדס". היו ימים שמוסדות ציוניים וישראלים סלדו מקרבתם של נדבנים מסוג זה ונמנעו בכוונה מלקבל מהם תרומות. אך הזמן עשה את שלו. „יורדים" שהצליחו מאוד מבחינה כלכלית — הם ותרומותיהם רצויים כאן. יש מהם הממלאים גם תפקידים־של־כבוד במגביות שונות. זכורים מקרים, שראש הממשלה, הגב' גולדה מאיר, סירבה להושיט ידה ל„יורדים" [illegible] לשלום על אדמת ניכר. הזמנים השתנו וגם ההתנהגות היא [שונה] עתה. צבר צעיר, שירד לפני 4 שנים, אמר לי בתגובה לטיעונים שהעליתי בפניו לשם הוכחת חוסר הטעם בהמשך ישיבתו בארה"ב. „כאן יש לי סיכוי לעשות כסף, הרבה כסף, ואז יכבדו אותי יותר גם בישראל". אחר הצביע על פלוני ועל אלמוני „יורדים" שהצליחו מאוד בארה"ב, היושבים עתה אצל כותל המזרח בציבוריות היהודית והציונית ושעריהם של גדולי ישראל פתוחים לפניהם תמיד.

כר לפעולה

אחד משליחי התנועה הקיבוצית, הנימנה עם אותם מעטים המנהלים אורח חיים צנוע ביותר גם בתקופת שליחותם, ושנתקל גם הוא בתגובות כאלה בפגישותיו עם „יורדים" ועם אמריקנים מועמדים־לעליה, אמר לי: „תרומתם הכספית של ,יורדים' למגבית ול,בונדס' — חיובית. אך התרומה החינוכית — מפוקפקת מאוד". הוא סיפר, כי באחד הכינוסים הכלכליים של בעלי הון יהודיים מן התפוצות שנערך בירושלים, נדהם לפגוש בין אורחי הכבוד כמה „יורדים" עתירי הון. הוא העיר על כך לשרים. בפיהם לא היה הסבר. הם שתקו.

בקרב ה„יורדים" מצויים גם כאלה שנשארו ישראלים להלכה, אם משום שקשה להם להשיג אזרחות אמריקנית ואם משום ש„עדיין לא החליטו סופית". יש ביניהם היושבים כבר 10 עד 15 שנים בניו־יורק, עובדים שם ומנהלים אורח חיים אמריקני, אך מחזיקים בידיהם את הדרכון הישראלי בצד „הכרטיס הירוק" האמריקני.

קהיליית ה„יורדים" היא רבגונית. מצויים בה אנשים בני גילים שונים, יוצאי עדות שונות, בעלי מנטליות שונות, ונושאי מטענים נפשיים וערכיים שונים. יש ביניהם טיפוסים חיוביים ושליליים, בעלי הכרה לאומית ורגשות יהודיים וגם אטומי לב ורגש. למעלה מכל ספק הוא, שבקהילייה הגדולה, הזאת, המפוזרת והמפורדת, טמון פוטנציאל ניכר. היו מקרים — לפי שעה, לא רבים — שבניהם של „יורדים" שבו לארץ ועשויים, ברבות הימים, להחזיר את הוריהם לישראל.

כאן — כר נרחב מאוד לפעולה. בשום פנים אסור לזנוח את הקהילייה הזאת ולוותר עליה. אם לא למען ה„יורדים" עצמם — לפחות, למען בניהם כדאי להשקיע מאמצים ואמצעים כדי לקרבם לישראל ולנסות להחזירם אל חיקה. למרבה הצער, לא היה עד כה טיפול רציני בהם. לא היתה התעניינות מיוחדת ב„יורדים", עכשיו רוצים להתחיל בפעולה. מדובר בהקמת מועדון באחד הרבעים היהודיים שבו יערכו פעולות מיוחדות בשביל „יורדים".

פעילות בקרב הקהילייה של ה„יורדים" עשויה להיות לברכה. אם שליחים מטעם המדינה והתנועה הציונית, שליחים בעלי תודעה ערכית, יתעניינו בהם — יתכן מאוד, כי לא מעטים מהם יתחילו שוב לגלות עניין בישראל ואולי גם יבקשו דרך לחזור אליה.

וראוי לזכור כי בניו־יורק בלבד יושבים כיום, כאמור, לא פחות מ־100,000 „יורדים".

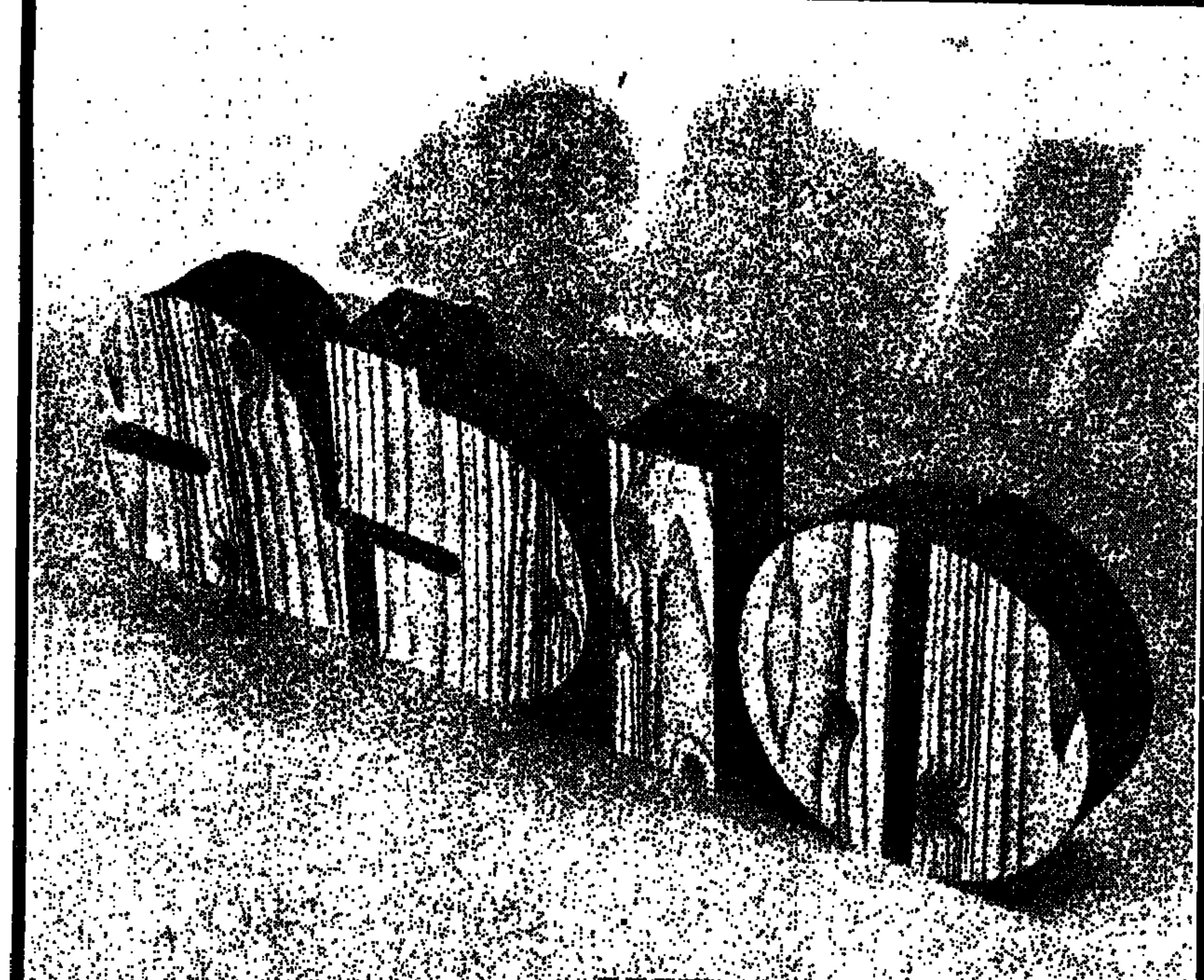
שם חדש
עם מסורת
ארוכה
עשרות שנות נסיון בעבודת עץ תוך הקפדה מתמדת ועדכנית בתהליכי הייצור מביאים לך את מערכות רהיטי - סולב מעץ אשור משובח. מערכות סולב הן באיכות גבוהה, עצוב נאה וחדשני ובשלל צבעים. סולב מייצרת מערכות רהוט לחדר הילדים, לחדר השינה ולפינת האוכל.
סולב יצואן מצטיין - זכה בפרס עצוב המוצר.
בקש רהיטי סולב - הרהיט העשוי עם כל הלב.
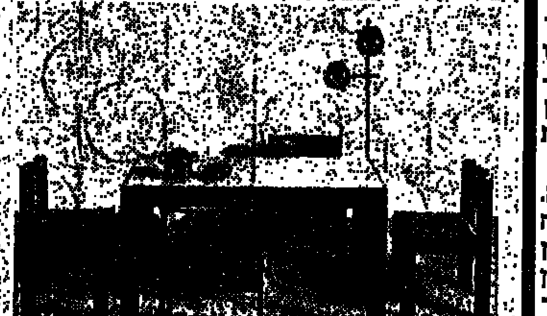
סולב מפעלי רהוט ועץ של סולל בונה
להשיג בחנויות הרהיטים המובחרות ברחבי הארץ

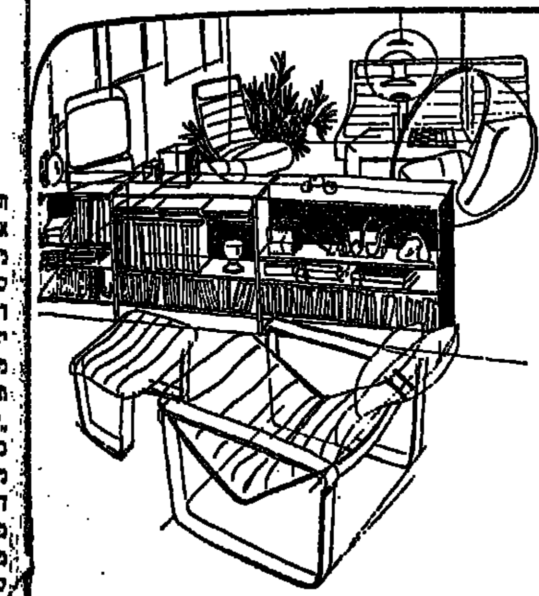
הכל
מציגה
את פאר
הריהוט
ראו את המבחר העצום
של ריהוט ביתי מיובא,
שטיחים ואהילים
באולם התצוגה המרווח
•בוטיק מתנות מרחיב
הכל bali
רהיטי יבוא בע"מ רחוב דיזנגוף 190, קומה ב'

אנגלית, צרפתית, ספרדית,
גרמנית ועוד בביה"ס לשפות,
היחיד שברשותו מעבדה
לשונית מסוג
Audio Active
Comparative

פרסום מי־טל
לבחירתך: קורסים, שעורים פרטיים
ומעבדה אישית בהשאלה
מועמד לאוניברסיטה
נפתחות כיתות הכנה באנגלית
לאוניברסיטה
מכון ישראלי לשפות
תל־אביב: אבן גבירול 30, טל. 252337
חיפה: נורדאו 30, טל. 667040

הממרחים למיניהם מתיקרים
מחירי האבוקדו - יציבים.
סיבה נוספת להעדיף
ממרחי אבוקדו טעימים:
חומרים: אבוקדו גדול, רבע כפית מלח, שן שום מעוכה, 2 כפיות מיץ לימון טרי.
אופן התכנה: קלפי את האבוקדו ומעכי אותו במזלג או דרך מסננת רשת. הוסיפי את יתר החומרים וערבבי היטב.
לגיוון אפשר להוסיף: 2 כפות זיתים קצוצים דק או 1—2 כפות ביצים קשות ומרוסקות דק או 1—2 כפות גמבה כבושה קצוצה דק.
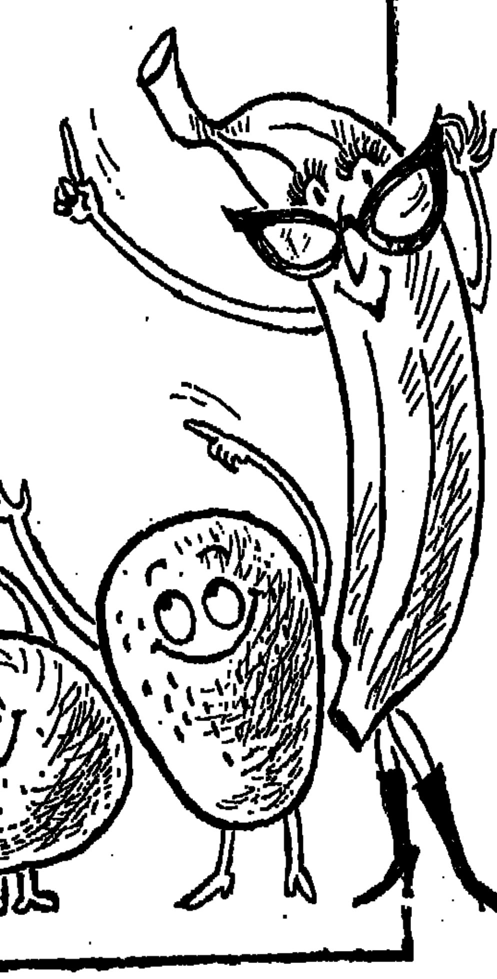
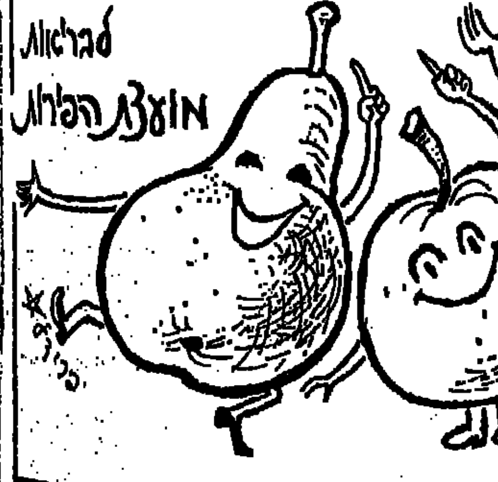
מבריאות
מועצת הפרות

אל תשלחי
כסף!

מריס' שעור לדוגמא
תלמדי לתפור חצאיות, חולצות, שמלות שלחי עוד היום את התלוש הרצוף בזה ותקבלי פרוספקט חינם ושעור ראשון לנסיון ללא כל התחייבות.
שם .... גיל ....
רחוב .... עיר ....
☐ נא לשלוח לי שעור לנסיון לבגדי נשים
☐ נא לשלוח לי שעור לנסיון לבגדי ילדות
נא לסמן ב־X
ת.ד. 4402 תל־אביב

בוטיק
למידות גדולות
הנחה ממשית 20% על כל הסחורות
מעילים, חליפות ושמלות
בדגמים חדישים
מבחר עשיר בגדלים עד 54
אופנת זייפר
תל־אביב, רחוב בן־יהודה 102

שמלות הריון
חליפות, טוניקות, מכנסים ארוכים, סרפנים ושמלות ערב

מאשה ★ MASHA
תל־אביב, המלך ג'ורג' 4 א', קומה ב' פינת מרכז בעלי מלאכה (ע"י אלובין). פתוח כל היום ללא הפסקה טל. 282515

עתידך בידך!!!
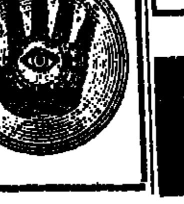
יעוץ לעתיד לפי כף היד וכתב היד בנישואין, עסקים, גילוי כשרונות. הכוונה מקצועית.
ארדון יצחק, דרך בן־צבי 16, כניסה ב', דירה 13 יפו, ליד אלהמברה. טלפון 886902. שעות הקבלה: — מ־10—1, 4—8. ביום ו' מ־10—2.

מדפים וספריות
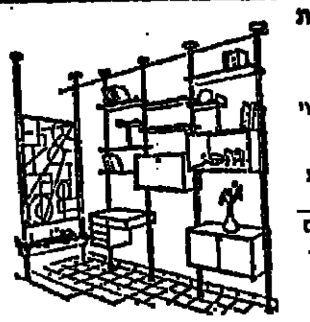
להרכבה עצמית
ברים, מזנונים,
שולחנות כתיבה,
מחיצות ואביזרי נוי
עיצוב וסידור
חנויות ומחסנים
המכירה בסיטונות
וליחידים
ספריות על עמודים
לתלמידים בהנחה.
✱ תצוגה מתמדת במקום
✱ פתוח כל היום.
א. את י. יוזביץ בע"מ
נחלת־בנימין 120, טלפון 821610

הקדם למסור מודעתך ל„לוח מעריב"
— מספר ימים לפני מועד פרסומה

הקורס החדש והיעיל ביותר לאנגלית

חידוש מיוחד: חודש נסיון - חינם

אנו טוענים שבידנו הקורס היעיל והמעניין ביותר בעולם כולו.
כיצד אנו יכולים להוכיח זאת? זה פשוט. אנו מציעים תקופה של ארבעה שבועות לניסיון, בה תנסה ותחליט אם תנך מרוצה מהלימוד. אם לא תהיה מרוצה, נחזיר לך את כל שכר הלימוד בסוף החודש, ללא היסוס.
בידנו להציע לך הצעה זו, היות והסדרה החדשה של „אנגלית שוטפת" בת שש ספרים, עמדה במבחן בשנה שעברה אצל יותר מ־2000 תלמידים. השיטה חינה יעילה יותר אצל 95 מתוך 100 תלמידים. שיטה זו מעניינת! תלמידים מתקדמים בעלי השכלה תיכונית או אוניברסיטאית, בדרך כלל מצטרפים לכיתות בספרים: 4, 5 או 6. בכל אחד מהספרים ברמה המתקדמת ישנו מידע מעודכן על נושאים מודרניים כמו חוקת ארה"ב וסמכויות הנשיא, בעיות חברתיות הנוצרות מלקיחת סמים ואלכוהול וכן ניתוח המצלמות הנגסיות אינסטמטיות שניתן ביחידה על צילום בספר 6. הנושאים המבדחים הם „נימוסים בחברה מערבית" וכן „מיסים והמנעות מהם". בספרים שברמות הבינוניות והתחלתיות התלמיד יכול להשתמש בנסיעה לחו"ל בכל משפט שהוא למד. כמו כן ישנו חומר קריאה המהווה מדריך נסיעה ללונדון, ניו־יורק, וושינגטון, הכולל פרטים מדוייקים כמו בספר „ניו־יורק ב־10 דולר ליום".
במשך שני החודשים הראשונים יכול תלמיד מתחיל באמת ללמוד אנגלית שתאפשר לו להסתדר בלונדון. לאחר ארבעה חודשים נוספים ידיעתו תאפשר לו להסתדר ולפעול בכל מקום בעולם.
הלימוד בכיתה הוא דינמי הרבה יותר ממה שחנך מסוגל לשער. תלמד אנגלית שוטפת ממש — המאפשרת לך להבין הרצאה ברמה אוניברסיטאית ולהביע את עצמך בדיבור שוטף וטוב, או לקרוא ספר רגיל ללא עזרת מילון.
בסוף ספר 5 ידיעתך תהיה מספקת כדי לעבור את מבחן הבגרות (אנו מציעים כיתות לבני הנעורים בשעות אחה"צ המאוחרות — פעם בשבוע).
בסוף ספר 6 יעברו התלמידים את מבחן טופל — המבחן הנדרש מכל תלמיד הרוצה ללמוד באוניברסיטה אמריקאית. תינתן תעודה על השגת ידיעת אנגלית שוטפת. עד עתה עברו כל התלמידים שגמרו ספר 6 מבחן זה! גם בכיתות הקורס ללשון, בעלות המחיר הגבוה ביותר, התשלום הוא רק 3.15 ל"י לשיעור. אנו מציעים גם קורס גבוה לשיחה לכל אלו הקוראים ומדברים אנגלית. הצעת חודש הנסיון בחינם לרמה זו בעינה עומדת.
לשם פרטים נוספים ובוחן שיבוץ, הכנס לאולפן בכל יום, בין השעות 4—7 בערב (בתל־אביב פתוח האולפן גם בבוקר בין 9—11.30).

אולפן אמריקאי

הקורס החדש והיעיל ביותר

לאנגלית שוטפת

תל־אביב — רח' אסתר המלכה 5 (בין כיכר דיזנגוף לרח' פרישמן)
ירושלים — רח' שלומון 1, ככר ציון
חיפה — רח' ביאליק 13
שעות הקבלה —
בימים א'—ה' בשעות 1.00—7.00 אחרי־הצהריים
(בתל־אביב גם בין 9.00—11.30 בבוקר)
רוברט גולדברג, מנהל האולפן

האם אתה מתעניין בגראפיקה? האם אתה מוכן ללמוד את אמנות הגראפיקה בביתך בזמנך הפנוי? סטודיו
בשתוף המכונים האמריקאים להשכלה בכתב
יבחנו בביתך את כשרונך והתאמתך למקצוע הגראפיקה!

לכבוד
„המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב", ת.ד. 28124 תל־אביב, למס' 77
אבקשכם לשלוח אלי, ללא כל התחייבות כספית מצידי, חוברת הסברה ומבחן התאמת כשרון למקצוע הגראפיקה.
1 שם .... כתובת .... טל ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

בית המדרש הממ"ד למורות ולגננות
קרית החינוך „עזתה"
נתיבות, ת.ד. 20 — טלפון: 057-94081

הרשמה לשנה"ל תשל"ה החלה!

בוגרות תיכון עיוני־דתי — יכולות להרשם למסלולים הבאים:
1. גננות דו־שנתי.
2. מורות לגיל הרך — דו שנתי.
3. מורות לביה"ס היסודי — דו שנתי.
4. מורות בכירות לבי"ס יסודי — תלת שנתי.
המורות יכולות להתמחות במקצועות הבאים:
יהדות, מלאכה, חינוך מיוחד.

בדבר פרטים והרשמה — נא לפנות למזכירות ביהמ"ד.

שרטוט טכניקום

בנין · טכני (מכונות)

עיצוב פנים - שרטוט

בפיקוד משרד העבודה

חיפה הרצל 44. ת"א בן יהודה 28

משרד החינוך והתרבות
מינהל החינוך

הודעה להורים

משרד החינוך והתרבות מודיע כי

הרישום וההעברות של תלמידים למוסדות חינוך

יתקיים במועדים הבאים: —

מוסדות חינוך יסודיים

י"א אדר תשל"ד (12 במרץ 1974) — כ"ח אדר תשל"ד (22 במרץ 1974).
חייבי רישום: —
גני ילדים — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשכ"ט (22.12.68) ר"ח כסלו תש"ל (9.12.69).
בתי ספר — כל הילדים שנולדו בין א' טבת תשכ"ח (2.1.68) ו־ל' כסלו תשכ"ט (21.12.68).

מוסדות חינוך על יסודיים

י' ניסן תשל"ד (29 במרץ 1974) — כ' ניסן תשל"ד (12 באפריל 1974).
חייבי רישום תעברה: —
לכיתות ט' — כל התלמידים שסיימו ח' כיתות של בית־ספר יסודי (שאיננו חטיבת בניים).
לכיתות י' — כל התלמידים נישובים בתם חל חוק לימוד חובה בכיתות י' שסיימו ט' כיתות בבית ספר שאיננו צמוד לחטיבה עליונה.
הודעות מפורטות על סדרי ההרשמה יפורסמו על לוחות המודעות.
רשימות חישובים בתם יחול חוק לימוד חובה בכיתה י' יועברו אל מנהלי רשויות החינוך המקומיות. הבעלויות על בתי הספר ומנהלי בתי הספר במועד מאוחר יותר.

הטכניון — מכון טכנולוגי לישראל
משרד העבודה — משרד החינוך והתרבות
המכון הממשלתי להכשרה טכנולוגית

מודיע על

פתיחת ההרשמה למועד האביב לכתות הרגילות ולכתות לנשים

א) למסלול יום במגמות ההנדסאים

אלקטרוניקה	תעשיה וניהול	בניה
מכונות	מחשבים	אוירונוטיקה
	הנדסה רפואית (ביו הנדסה)	

ב) למסלול יום במגמות הטכנאים

אלקטרוניקה	כימיה	בניה
מכונות	מכשור ובקרה	

ג) למסלול הערב

הכשרת מורים הנדסאים	קדם הנדסאים	טכנאי אלקטרוניקה
הנדסאי חשמל	טכנאי מכונות	טכנאי בניה

● פרטים:

א) תנאי קבלה
1) מתקבלים/ות לכתות ההנדסאים ו/או הטכנאים מסיימי/ות י"ב כתות בתי ספר עיוניים ו/או מקצועיים לרבות בעלי/ות תעודת בגרות אקסטרנית.
2) לכתות הטכנאים יכולים/ות להרשם גם בעלי/ות תעודת גמר של י"א כתות אשר מקבלים/ות למודי השלמה.

ב) מענקים והלוואות
1) ללומדים/ות במסלול יום נתנות הלוואות של 2,000 ל"י לשנת למודים (בתנאים נוחים).
2) לנשים הלומדות בקורסים לנשים תנתנה הקלות ולנוגעות בדבר עזרה בקליטת ילדיהן במעונות יום, עפ"י אפשרויות מקומיות.
3) תלמידים/ות נצרכים/ות נהנים/ות מקרן המלגות של משרד העבודה.
4) תלמידים/ות מחוץ לחיפה נהנים/ות מהשתתפות בהוצאות בדמי נסיעה ו/או בשכר דירה.

ג) פרטים נוספים
ניתן לקבל בכתב או בע"פ במשרד ביה"ס הארצי להנדסאים בקרית הטכניון חיפה ת.ד. 4459 (אוטובוס 19, 19/1).

ההרשמה — כל יום בשעות 09.00—14.00
בימים א' ג' 09.00—18.00

מדרשת שדה־בוקר בנגב
משרד החינוך והתרבות
המחלקה להכשרת עובדי הוראה

צעיר וצעירה

לימדו באוירה מיוחדת ובנוף קסום מקצוע שהוא יעוד
בבית־המדרש הממלכתי למורים ולגננות
במדרשת שדה־בוקר בהר הנגב

נפתחה ההרשמה לשנת תשל"ה

המגמות:
1. גננות
2. מורות לגיל הרך
3. מורים ומורות לביה"ס היסודי
4. מורים לבתי ספר שדה ולטבע

משך הלימודים שנתיים או שלש שנים.
התמחויות: הומניסטיקה, ביולוגיה, הדרכה בבתי ספר שדה, חינוך חברתי.
ליד המוסד קיימת פנימיה, מתקני ספורט, ובריכת שחיה.
במסגרת הלימודים ינתנו שעורים מיוחדים באנגלית ובמתמטיקה לתלמידים אשר לא עברו או לא ניגשו עדיין לבחינות הבגרות.
חייבי גיוס ישרתו בעתודה הפדגוגית בתקופת לימודיהם.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב למזכירות בית המדרש הממלכתי למורים ולגננות, מדרשת שדה־בוקר, הר הנגב.

בסמ"ת
בית הספר להנדסאים וטכנאים
הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

הרשמת תלמידים ותלמידות לשנת הלימודים תשל"ה 1974/75 לכתות ט'-י'

לכתות ט' מסיימי כתות ח' של בתי ספר יסודיים
לכתות י' מסיימי כתות ט' בחטיבות ביניים ובבתי ספר תיכוניים, שאין בהם חטיבות ביניים.

בית הספר מקנה:
* תעודת בגרות — למסיימי י"ב שנות לימוד — המקנה זכות ללימודים אקדמיים בטכניון ובאוניברסיטאות.

ובנוסף עליה:
* תעודת טכנאי — למסיימי י"ג שנות לימוד.
* תעודת הנדסאי — למסיימי י"ד שנות לימוד.

המגמות המקצועיות

* אלקטרוניקה	* מכונות
* חשמל	* מכונאות רכב ודיזל
* מכשור ובקרה	* בניה
* קרור ומזוג אויר	* כימיה
* בזק	

ההרשמה תתקיים ביום ו', 29.3.1974 בין השעות 8—13, ובימים א', ב' 31.3.1974, 1.4.1974 בין השעות 8—18, בבנין ביה"ס.

על המועמד/ת להביא אתו/ה:
1. תעודת השליש השני של ביה"ס (עם הציונים) + צלום תעודה זו.
2. העתק תעודת לידה.
3. תעודת זהות או תלוש רשום של הנרשם/ת.
4. 3 תמונות דרכון.
5. על הנרשמים לכתה י' להמציא אף תעודה של כתה ח'.

* יעוץ והכוון למועמדים ניתן בכל יום שלישי, בין השעות 8—12 לפנה"צ, ובימים ראשון וחמישי בין השעות 15—18 אחה"צ, בחדר מס' 21 בבנין הראשי של בית הספר, רחוב בלפור פינת נוסדה.
* שכר לימוד מדורג.

גרפיקה

נפתחים קורסי ערב בתל־אביב • בחיפה
מתקבלים רק בעלי כשרון ונתונים מתאימים לאחר מיון קפדני. בוגרי הקורסים יקבלו הפניה למקומות עבודה מתאימים — בהתאם להישגיהם.
לקבלת פרטים נא לצלצל לטל. 739193 ת"א, טל. 669041 חיפה.

או מלא וגזור:
לכב' המדרשה לגרפיקה ולציור, (1)
שליד „סטודיו ציזר", ת.ד. 36239 תל־אביב
נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה
שמי .... גיל ....
כתובתי ....

בבי"ס לגזירה ותפירה
נפתחים קורסים חדשים
ההרשמה מ־3 אחה"צ עד 7
איכנשטיין
תל־אביב, רחוב פינסקר 9

כתיבה במכונה
תלמדו ב־12 שעות
בבי"ס למסחר
„רימון"
ת"א, רח' דיזנגוף 85
טלפון 281985
שיטה עיוורת
פיקוח ממשלתי

בית הפקיד
חיפה
מודיע על פתיחת קורס

הנהלת חשבונות

למתחילים ולמתקדמים (סוגים 2—1)
הפתיחה 7.3.74
פרטים והרשמה במזכירות בית הספר רחוב מאיר 44 חיפה, טלפון: 524103 בין השעות 08.00 — 19.30

ציור ותיכנון אופנה

המרכז לאופנה

Institut de Coupe et de Haute Couture.

נפתחים קורסי ערב

מתקבלות בעלות כשרון ונתונים מתאימים. בוגרות הקורסים יקבלו הפניה לבתי־אופנה ומקומות עבודה אחרים בהתאם לחישגיהן.

לקבלת פרטים, נא לצלצל טלפון: 739193 ת"א. או גזרי ושלחי את התלוש הרצ"ב.

לכבוד
המרכז לאופנה, ת.ד. 36239 ת"א, לטש: 85.
נא לשלוח לי פרוספקט חינם על הקורסים.
שם ....
כתובת .... גיל ......

אוניברסיטת תל־אביב

דיקאנאט הסטודנטים

אל הסטודנטים המגוייסים תלמידי אוניברסיטת תל־אביב

פטור משכר לימוד ומילגות קיום

דיקאנאט הסטודנטים החל בינוים אלה בטיפול בבקשותיהם של סטודנטים מגוייסים הזכאים לפטור משכ"ל ומילגות קיום.

לפטור משכ"ל ולמילגות קיום זכאים סטודנטים מגוייסים אשר שירתו או משרתים שירות מילואים בצה"ל במשך 75 יום — ברציפות או לסירוגין בין ה־6 בספטמבר 1973 עד ל־25 בספטמבר 1974 כמפורט לחלן.

לפטור משכ"ל זכאי סטודנט כנ"ל עבור שנת ה־לימודים תשל"ד או תשל"ה — לפי בחירתו.

למילגת קיום זכאי סטודנט כנ"ל עבור שנת הלי־מודים תשל"ד אשר השתחרר משירות המילואים והחל כבר בלימודיו.

מילגת הקיום לזכאים תשולם עבור כל חודש שירות, (לצורך זה 25 ימי שירות יחשבו כחודש) ועד ששה חדשים ובכל מקרה לא יותר מסה"כ חדשי הלימוד ותקופות הבחינות בתשל"ד.

גובה המילגה והקריטריונים הקובעים זכאות מפורטים בחוזר מיוחד לסטודנטים מגוייסים אשר אותו נקבל הפונה יחד עם טופס הבקשה.

טופס הבקשה לפטור משכ"ל ולמילגות קיום ניתן לקבל במשרד דיקאנאט הסטודנטים בנין מקסיקו.

מועמדים אשר יתקבלו לשנת הלימודים תשל"ה ואשר שרתו שירות מילואים כאמור לעיל זכאים אף הם לפטור משכ"ל.

האוניברסיטה על סגל עובדיה ותלמידיה מצפה לשובכם בשלום ולהשתלבותכם המהירה בחיינו האקדמיים.

בית הספר הריאלי העברי בחיפה

הרשמת תלמידים חדשים לשנת־הלימודים תשל"ה לכתות־היסוד ב'—ו'

תתחיל ביום חמישי, כ' באדר תשל"ד 14.3.74.

פרטים והרשמה לכתות ב'—ו' יסודיות במשרד ה... בבנין הראשי של ביה"ס בהדר־הכרמל, ביום ה... של ההרשמה בשעות 08.30—13.00, ובכל יום ... 12.00—13.00, ובימים שני וחמישי גם בשעות 16.00—17.00 (בימי חול המועד פסח — ... 12.00—13.00 בלבד).

שכר לימוד מדורג: כתות היסוד של ביה"ס ... ממעמד של כתות מוכרות על ידי משרד החינוך ... בות, ונוהג בהן שכר־לימוד מדורג לפי הפחתה ... ע"י משרד החינוך. על ידי כך ניתנת אפשרות ... בכתות אלו גם לתלמידים מוכשרים, שהוריהם ... אמצעים מוגבלים.

ההרשמה לכתה א' — יסודית נמשכת ... מקומות ובאותן שעות.

ההרשמה לכתות התיכוניות — בהתחלת ...

הפסח: פרטים יבואו.

כתיבה במכונה תלמדו ב־12 שעות

בבי"ס למסחר „רימון" ת"א רח' דיזנגוף ...

שיטה עיוורת

המכונים ל בחינות הבגרות בביתך

אנו נכין אותך בביתך, בזמנך הפנוי, ולפי הקצב המתאים לך. למועדי הבחינות הנוחים לך. טובי המורים בארץ יבדקו את שיעוריך. כל לומד רשאי להשתתף בהרצאות ותרגילי סיכום בשלוחת המכון הקרובה אליו - ללא תשלום נוסף.

הנחה של 25% לחיילים.

קורסים נוספים בכתב

- תכנות מחשבים
- רדיו אלקטרוניקה כולל חלקים ומכשירים
- צילום — כולל מכשירי פיתוח
- גרפיקה שימושית
- פרסום ויחסי ציבור
- אדריכלות פנים

לקבלת תכנית לימודים חינם פנה אישית או שלח התלוש הרצ"ב לת.ד. 28124 תל־אביב. (1)

שם: .... מעוניין בלימוד: ....
כתובת: .... טל. ....

בכל מקום בארץ פנה אישית או בכתב ל ת.ד. 28124 ת"א	תל־אביב רח' סלומון 7 (תחנה המרכזית)	חיפה רח' בלפור 5 (בנין הועד למען החייל)	רמת־גן רח' ז'בוטינסקי 61 (מול קולנוע רמה)	באר שבע רח' הרצל ...	
	חולון רח' סוקולוב 48 (ליד הסופרמרקט)	פתח־תקוה רח' ההגנה 17 (במרכז)	ירושלים רח' אוריסט 8 (מול קולנוע עדן)	נהריה רח' יעקב ...	

המכללה הישראלית להשתלמות בהתכתבות

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

האם אתה אוהב לצלם?

האם אתה אוהב לצלם? האם אתה מתעניין בצילום? האם אתה מוכן ללמוד את מקצוע הצילום בביתך בזמנך הפנוי? האם ידוע לך כי תחסוך מאות לירות על ידי פיתוח הגדלה והדפסת צילומך במו ידיך בעזרת המכשירים שישלחו לביתך. סטודיו A בהנהלת יוסי זילברגליט בשיתוף עם המכונים האמ־ריקאיים להשכלה בכתב יבחנו בביתך את התאמתך למקצוע הצילום ללא תלות בגיל והשכלה

לכבוד
המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב 1
ת.ד. 28128 למסי' 75
אבקשכם לשלוח אלי ללא כל התחייבות בספית מצידי חוברת הסברה על קורס הצילום ומכשירי ההגדלה, ומבחן התאמה כושר למקצוע הצילום
שם .... גיל ....
כתובת .... טל' ....

המכונים האמריקאים להשכלה בכתב

זה טנק רוסי שלנו

(סוף מעמוד 7)

וכאשר ביקש ספקטור לעמוד על המקת, חדל המפקד יואל לחייך חיוכים. „לא זזים מכאן. בפקודה". לאחר מכן הבינונו כולנו, שכל אותה העת לא היה פנוי לשיחות רעים. שלמעשה, היו הכוחות במצב כוננות גבוהה, עם אצבע על ההדק. שחיכו אותו לילה לפרוץ מלחמה מחודשת הנה־הנה.

אז — רק אז נדלק ספקטור ותאדמה בערה תחת רגליו· עכשיו העת להיות שם. במקום של הסכנה. עכשיו העת להביא את המשקפות ואת המצפנים ואת הסוודרים ואת הפנסים. עכשיו העת לגבר להיות בקו הראשון.

יואל לא אמר מאום. הוא לא עמד לפרש לו, שהקו הראשון הוא כאן לא פחות מאשר מעבר לתעלה.

המתח ירד. דיווחו מה שדיווחו, ולקראת סוף הישיבה בחדר המלחמה הוזמנו לשבת עם האנשים· וישבו עם סביב השולחן ראשים שחורים, בלוריות מלאות סבוכות שיער, וכאלה ששיבה זרקה בשערם, וכאלה שסיפרו בעצב שפעם היתה פה בלורית. סביב שולחן הפיקוד, ישבו אנשים, שיכלו בקלות להיות אבות ובנים, והיתה ביניהם דרך ארץ והתחשבות והאוזנה קשובה לדעת הצעירים. מין אחוות לוחמים מעבר להבדלי גיל, מעמד, אינטרסים. פער הדורות שכן כאן כמו ברכה. כמו שאבו כוח ותבונה זה מזה. זה היה מפגש דורות, ועדות, ועבר והווה ועתיד וריעות שבחיבה רבה, שבכבוד הדדי.

חברת רולקס מכריזה על:

מבצע

חריטת שם - חינם

על כל עט **שֶפֶר** אימפריאל 2

הגש לידידך (או לעצמך) מתנה יפה, אישית, שימושית ולא יקרה עט שפר אימפריאל 2 במבחר צבעים: בורדו, שחור, כחול או אפור.

אנו נחרוט על העט (ללא כל תוספת מחיר) את שמך או שם חברתך, שם מקבל השי או כל טקסט אחר.

SHEAFFER, the proud craftsmen

משווק בישראל ע"י **רולקס** בע"מ

להשיג בחנויות המובחרות או בסוכנויות רולקס: ירושלים, רח' אהליאב 18. תל־אביב, רח' יהודה הלוי 44 חיפה, דרך יפו 19

לקניה ישירה פנה לרולקס ירושלים והעט יישלח לביתך.

לכבוד
רולקס בע"מ
ת.ד. 603
ירושלים
מע.־1.3

הנני מבקש לרכוש עט שפר אימפריאל 2 בצבע .... ולחרוט עליו את השם (השם יכול להכיל עד 23 סימני חריטה לרבות רווחים):

תמורת העט שאקבל הנני מצרף סך ־.15 ל"י.
שם ....
כתובת ....
תלוש זה ניתן למסירה בכל אחת מהחנויות המובחרות למכשירי כתיבה.

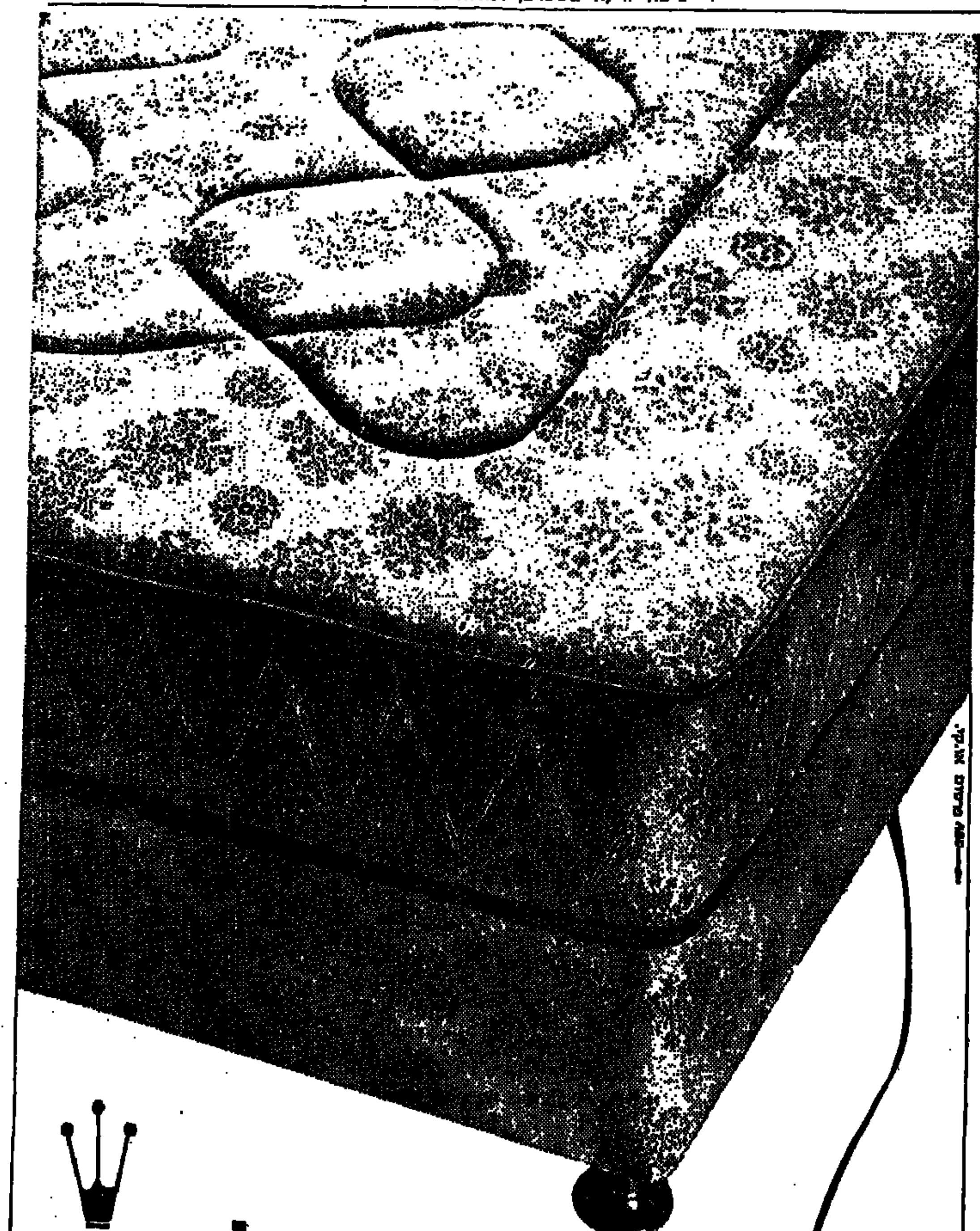

המיטה המלכותית

רעיון חדש לחיי הלילה שלך

אם חלמת פעם על מיטה אידיאלית, הרי המיטה המלכותית של עמינח היא התגשמות חלומותיך. היא רכה, היא גמישה, היא יפהפיה, ממש תענוג לשכב עליה. שתי מערכות קפיצים, המותקנות במיטה ובמזרון, תומכות בגופך לכל אורכו.

ואם חשבת שמזרון קפיצים כבד, הרם מזרון מלכותי זה ותשנה דעתך. אין צורך להחליף את כל הריהוט, המיטה המלכותית משתלבת בכל סגנון ומקשטת כל חדר. השתרע (עוד השבוע) על המיטה המלכותית של עמינח, לא תרצה לקום...

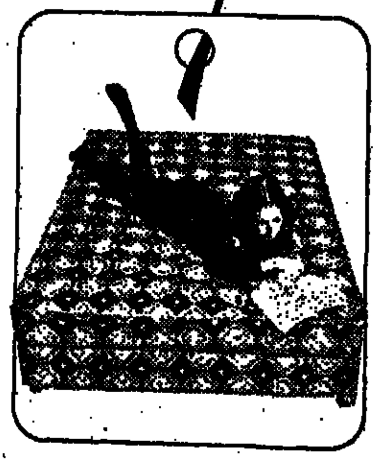

עמינח

תעשיות מיטות ומזרונים בע"מ · מושב ניר צבי, טל: 965650

להשיג בחנויות שקם, המשביר לצרכן, מרס ובחנויות רהיטים מובחרות. תצוגה במפעל בניר־צבי.

צעירים אלה מצאו עתידם בים

ב. בשן

רבים מהצעירים של היום מתלבטים. מה ללמוד? באיזה מקצוע לבחור? איך להסתדר בחיים? איך לא להכנס לשגרה ולבזבז את החיים? בקיצור — מה לעשות עם עצמם בעתיד, כשהיום הם צריכים להחליט ולבחור בדרך ואתגר.

כמובן, הרבה תלוי באופיו של הצעיר. הרבה בכישוריו. לרבים מהצעירים

אולי משם תבוא הישועה, יימצא הפתרון. משהו לא שגרתי. עתיד בטוח. מעמד. הכנסה טובה (גבוהה, אם אפשר...).

צעירים אמיצים אלה — מצאו.

הם בחרו במקצוע הימי. היו נכונים לאתגרים. השקיעו מאמץ ועבודה, למדו והגיעו. כיום הם חובלים (קצינים - שלישים) בצי הסוחר הישראלי. הם מפליגים באניות ומגיעים ל-

יתרונם רב ואפשרויות הקידום במקצוע מהירות — זמן בים (SEA TIME) והמשך לימודים מקדם אותם בדרגה — ובשכר. לאחר כל 12 חודשי עבודה — 3 חודשי חופש. לנשואים שבהם אפשרות לקחת את משפחתם איתם להפלגה אחת בשנה ואפילו יותר. הם שלמים עם עצמם. הגשימו חלום. גאים במקצועם ותורמים לביסוס הכלכלי והבטחוני של מדינתם.

שלושה מהחובלים הצעירים על גשר הפיקוד עם מדריכם בשיעור עיוני

צוערי קורס חובלים על הסיפון בשיעור מעשי בעת התקשרות לרציף

„נשבר" ממחשבה על חיי שגרה של השכמה בבוקר וריצה לעבודה בשעה קבועה (עם סנדוויץ') עם שעות עבודה קבועות וחזרה הביתה בשעה קבועה. קצת מנוחה, קצת בילוי (לפעמים) — והביתה לישון בכדי לקום למחרת ולעשות שוב את אותם הדברים. אחת לשנה חופשה קצרה בת שבועיים, שירות מילואים שנתי — ולפני שמספיקים לאמר „ג'אק רובינסון" הם התבגרו בשנה...

מחפשים. מחפשים אתגר, מחפשים דרך. מחפשים „משהו מעניין" — שיש בו עתיד. עוברים על המודעות הקטנות בעתון יום שישי,

נמלים בכל רחבי תבל. רואים עולם. מכירים את לונדון וניו־יורק, את האיים הקאריביים ואת המפרצים הגדולים של קנדה; פינות נידחות באפריקה ואתרים אקזוטיים במזרח הרחוק. אופקים חדשים נפתחים בפניהם ועולמם מתרחב והולך. הבנתם את העולם והחיים בו מעמיקה ללא שעור ובמספר שנות הפלגה הם צוברים נסיון חיים שאנשי חוף לא יגיעו אליו גם לאחר שישים שנות חיים. שכרם גבוה ללא כל השוואה לשכרו של צעיר שסיים זה עתה את הכשרתו במקצוע אחר, בחוף.

אלה הם הצעירים שסיימו את הכשרתם כחובלים ומכונאים והצטרפו „למשפחת" הימאים — קציני צי הסוחר הישראלי. ביניהם ילידי הארץ ועולים חדשים. כל אחד — גבר.

זה על הסיפון והגשר וחברו בחדר המכונות, אחד קצין חשמל ומשנהו קצין רדיו. הם נקלטים בקורסים השונים והמגוונים בהתאם לכישוריהם האישיים ולפי בחירתם האישית. המקצועות מגוונים. הבחירה אפשרית.

שתים הן הדרכים לקצונה בצי הסוחר: לימודים בבית ספר תיכון מקצועי במקצועות הים או באמצעות קורסים של הרשות לחינוך והכשרה ימיים לאחר סיום השירות בצבא.

צעירים מעוניינים יכולים לפנות למשרדי הרשות — רח' נתן (קייזרמן) 11, חיפה ולקבל חומר בכתב.

רב החובל של א. מ. לימון, מר ב. ברקוביץ, מעניק תעודת הסמכה לחניך המצטיין וודי מוריץ, בטכס צנוע שנערך באוניה.

מודעה

סאדאת: בין הבונקר למעון הנופש

(המשך מעמוד 3)

עדי־נמל חופשיות ואזורים פטורים ממכס, מיסים ופיקוח ממשלתי, להנהיג שינויים במבנה הסקטור הציבורי ולעודד את שכבת בעלי ההון לפעול בתחומים יצרניים.

הטשטוש השיטתי של הנאצריזם ניכר בכל. באחרונה החזירה הממשלה את הבעלות על בתי־הקולנוע לידים פרטיות, לתקופת נסיון של שנה. הלאמת בתי הקולנוע היתה הלאמה ראשונה במשטרו של נאצר אחר שנטל את השלטון בהפיכת יולי 1952. סרט וכמו „הניצול", שנושאו מאסר שרירותי וכליאה ללא משפט על־ידי „חוגים בעלי השפעה" בתקופתו של נאצר, נוסלם עתה בקאהיר.

בעיצומה של מלחמת יום הכיפורים, כאשר עדיין לא היה סאדאת בטוח לאן יתגלגלו הדברים, אמר כי תבוסת יוני 1967 נגרמה לא בשל מחדלי ההנהגה המדינית (קרי הנשיא נאצר) אלא באשמתם של מפקדי הצבא. אבל בימים אלה ממש מוציא הנשיא המצרי לחופשי את האשמים במחדלים — צלאח נצר, (ראש המודיעין בשנת 1967), שמס אל דין בדראן (שר ההגנה) צדקי מחמוד (מפקד חיל האויר) שנשפטו למאסר עולם.

סאדאת חנן גם את סגן ראש הממשלה המצרי לשעבר, עבאס רדוואן, שנאסר ב־1968, ומוצטפא אמין, ממניחי היסודות של העתונות המצרית שנעצר ב־1965 בעוון ריגול.

אחיו תאומו של מוצטפא אמין, עלי אמין, שהיה כל אותה עת בגלות, הוזמן למצרים לתפוס את מקומו של עורך „אל־אהראם" מוחמד חסנין הייכל.

חתנו של נאצר התפטר

להדחתו של הייכל אין, לכאורה, קשר ישיר עם תהליך הדה־נאצריזציה, ובכל זאת כתב „אל נהאר" הבירותי: „הסיבה ההגיונית להדחתו של הייכל היא שמתח במאמריו האחרונים בקורת על התנהגותה של מצרים כלפי ארה"ב שעה שסאדאת שוקד למנוע פרסום דברי ביקורת על מדיניותו. אך זוהי הסיבה הגלויה בלבד, בעוד שהסיבה האמיתית היא שצילו של עבד אל־נאצר אינו יכול להמשיך ולהתקיים אחר העלמותו של המקור".

הדחתו של הייכל גרמה להתפטרותו של האתם צאדק, חתנו של נאצר, ואשתו הודא עבד אל־נאצר, בתו הבכירה של נאצר, מעבודתם ב„אל אהראם". האתם ניהל את המכון ללימודים אסטרטגיים שהיה מסונף לבית „אל אהראם" ואשתו היתה מופקדת על האגף המיוחד למורשת אביה. כאשר נודע לסאדאת על התפטרותם ביקש מעלי אמין, העורך החדש של „אל אהראם", לנסות ולשכנעם לחזור בהם.

אמין ניסה, אבל כאשר עמד האתם צאדק על דעתו אמר לו במלים מפורשות: „עליך לראות את עצמך כדבר אחד, ואת נאצר כדבר אחר".

„אנחנו דבר אחד", השיב צאדק בכעס, „ואני לא אוכל לשתף פעולה אתך".

כאשר נודע הדבר לשר ההסברה האתם הפטיר בשלווה: „הניחו להם ללכת".

תהליך הליברליזציה משולב היטב בתהליך הדה־נאצריזציה. כאשר בישר עלי אמין על החלטתו של סאדאת לבטל את הצנזורה על כתבות של עתונאים מקומיים וכתבים זרים. כדי להתאים את העתונות לדפוסים מערביים, לא שכח לציין, כי מדובר בביטולה של צנזורה „שהיתה נהוגה במצרים זה 22 שנה", כלומר. מאז עלייתו של נאצר לשלטון.

אכן, יש לבדוק יישומו של צעד זה למעשה. ימים אחדים לאחר ביטולה של הצנזורה כינס עבד אל־קאדר האתם, שר ההסברה ומנהל בית „אל אהראם", את עורכי העתונים והורה להם להמנע מהתקפות על ארה"ב ובריה"מ „בשל רצונה של מצרים לשמור על יחסי ידידות עם כל המדינות".

במחיקה השיטתית של עיקבות הנאצריזם במצרים ובעליה המסחררת ביוקרתו של סאדאת בעקבות המלחמה לא היה די כדי ליצור תהליך של „סאדאתיזם". סאדאת נישא עתה על גלי התהילה בשל „נצחון מצרים במלחמה" אבל לא על גלי כריזמה או בזכות רעיונות פוליטיים.

בתוך ההמון המצרי המריע וגם בצמרת יש קולות המתנגדים למדיניותו. יש הסבורים כי מצרים עשתה ויתורים גדולים מדי בחתימתה על הסכם הפרדת הכוחות עם ישראל ושגתה בנטיתה הנלהבת והפזיזה מדי לעבר ארה"ב.

לגבי הסכם ההפרדה טענו אחדים, כי מצרים הבהירה בתחילה שלא תסתפק בפחות מן השליטה במעברים בסיני, לא תוציא אף חייל או כלי נשק מן הגדה המזרחית של תעלת סואץ ולא תפתח את התעלה על פי תכתיב ישראלי.

אולם, בפועל, נסוגה מצרים מתנאיה הראשונים. היא הסתפקה ברצועה צרה בגדה המזרחית, דיללה את כוחותיה ממזרח לסואץ וחרף הכרזותיה בעניין פתיחת התעלה הורה הנשיא סאדאת להתחיל במלאכת ניקויה.

החשדות בקרב מתנגדי מדיניותו של הנשיא המצרי גברו אחר שהתברר, כי בהסכם ההפרדה עם ישראל יש גם סעיפים סודיים. „אם אותם סעיפים שפורסמו היו כה גרועים למצרים, כמה גרועים אותם סעיפים שצריך לשמור אותם בסוד?"

סילוק המתנגדים

מצרים רבים חושדים בד"ר קיסינג'ר שהוא תכססן המנסה לתמרן את מצרים לעמדת בידוד ולהביא לכך שמצרים תקבל את תכתיביו לגבי העתיד באזור.

סאדאת מנצל היטב את גלי האהדה להרחקת המתנגדים — בתחילה סילק את הייכל, ואחריו את חאפז איסמעיל, יועצו לעניני בטחון לאומי.

כדי להמשיך ולהנשא על כתפי ההמון, עושה סאדאת מאמצים קדחתניים להחיש את פתיחת השלב השני של ועידת ז'נווה, שבו ידובר על נסיגת ישראל „מכל השטחים הכבושים". כך הוא רוצה להוכיח, כי הסכם הפרדת הכוחות שעליו חתמה מצרים איננו „הסדר סופי" ואיננו חזרה אל הסטאטוס־קוו שנגדו התמרדו הסטרטגים המצריים בדיוק לפני שנה.

חדש בחיפה והסביבה
תקון ובטוח
מכונות כביסה ומקררים ביתיים
לשרותכם מעבדה לתקון מהיר מכונות כביסה ומקררים ביתיים מכל הסוגים
★ תקון ★ צביעה ★ החלפה ★ מכירה
שרות הצפון רחוב הרצל 113 חיפה טלפון 83117
✱ גזור ושמור: תלוש זה שוה —.30 ל"י.
בדיקה ויעוץ ללא תשלום וללא התחייבות למשך 60 יום.

שם המזמין	כתובת מלאה	טלפון	סוג המכשיר	מהות התקלה

הערה: את תלוש ההזמנה יש לשלוח בדאר לפי הכתובת:
שרות הצפון רחוב הרצל 113 — חיפה.

לאנשי משק־חום
חסוך דלק במפעלך
על־ידי התקנת מערכות בקרת־חום
של: PYE-ETHER
גוון באפשרויות הבקרה, דיוק, אמינות
פנה ל־ ר. ד. ט. הנדסת אלקטרוניקה בע"מ
רחוב סוקולוב 46 רמת־השרון, טלפון: 478216-7

נהג, אל תתעלם מחייל שבדרך, קחהו עמך וסעו לשלום

לסוחרים בלבד
הגיע
המשלוח הראשון של
שואבי האבק
GOBLIN
פאר תוצרת אנגליה
✱ 400 ווט
✱ 750 ווט (עם כפתור וסות)
✱ דגם רגל, שואב וחובט שטיחים
המכירה בסיטונאות
יואל ישראל
השקעות ייבוא ומסחר בע"מ
כצנלסון 113 גבעתיים
טלפון 762384

אופנת בגדי הריון
דוגמאות חדישות במבחר גדול
„כלילת יופי"
ת"א, דיזנגוף 109
טל. 231948

וילונות מאיר

חמצן לחולי לב
אלקטרוסיגנל

בגדי הריון לאה
במבחר גדול מחירים נוחים
נחלת־בנימין 6, תל־אביב

בחיפה
בגדי הריון אליבה
בית הקרנות
רח' הרצל 18, בחצר ה...
טל. 660314

יום ו'

1.3.74

6.55 (צ) למגויס ולמשפחתו
8.05 (א) קלסיקה מוסיקה. פאס־קוני: סונטה לשני אורגנים; קרל־פיליפ־עמנואל באך: ט־ריו סונטה בסי־מינור לחליל, אבוב, צ'לו וצ'מבלו; דבר־ז'אק: שלישיה בפה־מינור לפסנתר, כנור וצ'לו אופוס 65
9.05 (א) התזמורת הסימפונית ירושלים: א. ו. שטרנברג „אור יהונתן" (מנצח: איתן לוסטיג); במהובן: מיסה ב־דו־מז'ור (עם מקהלות: בני־צח ווילי גוהל)
10.05 (א) התזמורת הסימפונית. באך: סויטה מס. 3 לתזמורת (מנצח: גבי רודן); חבר: קונצ'רטו לקלרנית ולתזמורת (סולן: יונה אטלינגר)
10.55 (צ) הסיפור המוסיקלי
11.55 (צ) מה חדש־ צורך אברהם פלג
12.05 (א) קונצרט צהריים. שוברט:

יהורם גאון
טעם המן 4.05 (צ)

סימפוניה מס. 9 („הגדולה").
1.25 (א) מוסיקה קמרית. שוברט: רביעיה מס. 1 לכלי קשת; קופלנד: „רטסקי", שלישיה לכנור, צ'לו ופסנתר.
1.30 (צ) הנקודה היהודית
2.05 (צ) קינוח קל
2.10 (ב) עד ארבע
3.05 (א) קבלת שבת
3.55 (צ) הספרות השבוע
4.05 (צ) תוכניתו של יהורם גאון
4.06 (ב) המורה הזיכרון
4.06 (ב) כי מפתו במוסיקה קלא־סית
4.30 (א) חדש בתקליטיה
4.30 (ב) אנשים מדברות
5.05 (א) מוסיקה קלאסית בבק־שתך: רוסיני: פתיחת העורב הלקחן; רחמנינוב: קונצ'רטו מס. 2 לפסנתר ולתזמורת.
5.05 (ב) „אוצר קרבי" תכנית של מלחמת יום הכיפורים

שבת

2.3.74

6.05 (א, ב) שעון מוסיקלי
6.05 (צ) שבת בבוקר
7.06 (א, ב) זמר זמר לך
8.05 (צ) שחרית לשבת: שלמן: פתיחה ברה־מז'ור (סויטה); סמארטיני: קונצ'רטו בפה־מז'ור לחליל ולתזמורת; פר־גולזי: קונצ'רטינו מס. 1 ב־סול מז'ור לכלי קשת.
8.05 (צ) סבתות (עד 12.00)
8.10 (ב) שירים
8.55 (ב) נוף ארצנו
9.05 (א) עולם המדע
9.35 (א) חידון מוסיקלי
10.05 (א) יומן השבוע
10.05 (ב) קלאסי קל
11.05 (א) המסך עולה: „בתפקיד מיוחד" מאת מריו פרטי
11.05 (ב) עם חיילים
12.05 (א) „מה שהיה" מאירופי ה־חודש שחלף
12.05 (ב) „מהרנה־קרוז" לסנט־אנר
12.05 (צ) מבזק שבועי

סוזי אבן
שאלות אישיות 1.05 (צ)

1.05 (א) קונצרט. ראבל: „דפנים וכלואה", מוסיקה לבאלט. המנצח: שארל מינש
1.05 (ב) בימות ובדים
1.05 (צ) שאלות אישיות לסוזי אבן
1.40 (ב) נעימות קלות
1.50 (ב) זכרונות אייי
2.05 (א) לאם ולילד
2.05 (ב) היום השביעי. שעתיים עם יוסי בנאי
2.30 (ב) שירים ושערים (עד 5.30)
3.05 (א) מוסיקה קאמרית: היי־דן: רביעיה ברה־מז'ור, אי־פוס 76, מס. 5, לכלי קשת (רביעית אמדאוס); ברהמס: רביעיה בדו־מינור, אופ. 60, לפסנתר ולכלי קשת (ארתור רובינשטיין וחברי רביעית גוארנרי).
4.05 (א) אני ותפילתי
4.05 (צ) האדם השלישי

יום א'

3.3.74

8.05 (א) קונצרט בוקר. פולאר: סונטה; מנדלסון: סימפוניה מס. 11 בפה־מינור; מוצארט: אבדנכה בדו־מז'ור
9.05 (א) קונצרט בוקר: ליסט: הפרלודים, ודבוז'אק: קונ־צ'רטו בלה־מינור
9.55 (צ) למגויים ולמשפחתו
10.05 (א) קונצרט בוקר: י. ס. באך: „וריאציות גולדברג" (פרנק פלג — צ'מבלו).
10.55 (צ) מלה בסלע
11.55 (צ) סיפורי המוציא הרא־שונה
12.35 (א) קונצרט צהריים קופ־לנד: „בילי הנער", סויטה
1.25 (א) קונצרט צהריים. מר־צארט: דיברטימנטו
1.30 (צ) לעולם לא אשכח
2.05 (צ) קינוח קל
2.10 (ב) כאן אהוד מנור
3.05 (ב) „לי ולך"
3.30 (א) יצירתו של חיים הפז

פרנק פלג
קונצרט 10.05 (א)

3.50 (א) ספר חדש — סקירה
4.05 (א) הידון מוסיקלי
4.06 (ב) מבעד הפזמונים הלו־עזיים (עד 6.45)
4.30 (א) מוסיקה ויוזה
5.05 (א) מוסיקה. באך: כוראל פרלוד לאורגן; היידן: ביטה ההרמוניה
5.55 (ב) המרוח
6.05 (א) על אנשים ומספרים
6.05 (צ) רדיו ספורט
6.25 (א) בשבילי הספרות
7.40 (א) נעימות קלות
7.50 (א) היום בתנ"ך: יחזקאל ד', ח'
8.05 (א) מבד אל בד
8.05 (צ) מבעד הפזמונים העבריים
8.45 (א) מאולמי הקונצרטים ש־לנו. חלק א', (המנצח לוקאס פוס) „מוסיקה ויוזה"; הנרי פרסל: „מוסיקה ללויתה של המלכה מארי"; לוקאס פוס: „אליפורי"; אדי הלפרן: „סי־פור קצר". חלק ב', סרטנים: סימפוניה מס. 3 בדו־מינור

10.05 (ב) הלילה עם אדרי סלע
11.25 (א) רסיטל. איירין אוליבר סופרן) עם לורדאנה פרבי צ'וסקיני (פסנתר). מיצירות סקרלטי, פיצטי, פוראסי, רד־פיגי, בארבר
11.25 (ב) הנושא במיפול
11.50 (ב) „אדום עתיק" (עד 01.00)
11.53 (צ) שיחות הצות עם המשורר יעקב בסר.

יום ב'

4.3.74

8.05 (א) קונצרט בוקר. מעבדים מוסיקליים: סלמן: רביעייה במי־מינור לחליל ולכלי קשת; ברהמס: שישיה מס. 2 ב־סול־מז'ור לכלי קשת, אופוס 26 (רביעית אמדאוס עם ססיל ארונוביץ — ויולה וויליאם פליח — צ'לו).
9.05 (א) מוסיקה נדירה. דביוסי: שיר לכת סקוטי; ו.פ. באך: קונצ'רטו לצ'מבלו ולתזמו־רת; פולנק: ארבעה מוט־טים; קראל שלמן: „מחר־לות מתושלחי" (מנצח: ג'ורג' דינגר)
10.05 (א) נגינה בצוותא. דהאו ויים (כנור ופסנתר). שוברט: דו־אר אופוס 162; אלגאר: סונטה; שאבו: סונטינה
10.55 (צ) רק רגע
11.55 (צ) פינתו של חיים גורי
12.35 (א) קונצרט צהריים. שלוש פואמות מאת מלחינים צר־

רבקה מיכאלי
2.10 (ב)

פתיים: דביוסי: „מנחת פ־אוף"; פרנק: „הדג'ינס", ל־פסנתר ולתזמורת; דיוקא: „כולית הקסם".
1.25 (א) קונצרט צהריים. רספיגי: „ארני רומאי" (מנצח: שארל מינש)
1.30 (צ) נ.ב., פינתו של י. לפיד
2.05 (צ) גלים צוהלים
2.10 (ב) כאן רבקה מיכאלי
3.05 (ב) לי ולך
3.05 (צ) שלוש־ארבע־חמש
3.30 (א) ספרות השאלות והתשו־בות
3.50 (א) מאוצר הספרים
4.05 (א) מינחה מוסיקלית עם סדנת הג'אז: דני גוטפריד (פסנתר), אלברט פיאמנסה (סכסופון), ג'רי גרבל (כלי הקשה), שמואל ארוך (גיטרה באס)
4.06 (ב) הפזמונים הישראלים (עד 6.45)
5.05 (א) מועדון המוסיקה של ר־שת השידור

7.50 (א) היום בתנ"ך: יחזקאל ט"ו
8.05 (א) „לולו" אופרה מאת אלבן ברג (עד 11.00)
8.05 (צ) הפזמונים הלוהטים
9.05 (ב) תיקים מספרים ושרים
9.52 (ב) נעימות קלות
10.05 (ב) עד חצות עם מרים המיר
10.05 (ד) הלילה עם עדנה שביט
11.25 (א) סיפורדיו: „מסעי הצפ־רירי" מאת ק. דודוב

יום ג'

5.3.74

8.05 (א) מיצירות ברהמס: שיר למקהלה; חמישיה בסי־מינור לקלרנית ורביעית כלי קשת; רפסודיה לאלט, מקהלת גב־רים ותזמורת
9.05 (א) קונצ'רטו מס. 2 בסי־במול מז'ור לפסנתר ולתז־מורת (סולן ארתור רובינ־שטיין).
9.55 (צ) יש בעיות
10.05 (א) קונצרט בוקר. ואלסים על שירי אהבה; סימפוניה מס. 3 בפה־מז'ור (מנצח: קרלו־מריה ג'וליני).
10.55 (צ) מלה בסלע
11.55 (צ) מה לעשות
12.35 (א) קונצרט צהריים. שוס־טקוביץ: סימפוניה מס. 9
1.25 (א) מוסיקה קמרית. מנדל־סון: וריאציות קונצרטיות לצ'לו ולפסנתר, אופוס 17; יאן־לדיסלב דוסק: שלישיה לחליל, פסנתר וצ'לו בפה מז'ור

יואב תלמי
קונצרט 8.30 (א)

1.30 (צ) זה מזכיר לי
2.05 (צ) קינוח קל
2.10 (ב) מפה ועד בכלל
3.05 (ב) לי ולך
3.30 (א) שיעור בתלמוד
4.05 (א) צלילי עשרה: „המוסיקה ואני"
4.05 (צ) נא לצלצל
4.06 (ב) דרכון לזמר
5.05 (א) כבקשתך: ראמו: סויטה לקלרנית ופסנתר (יונה אט־לינגר ופנינה זלצמן); ראו־בל: „קברו של קופרן" (גר־סה לפסנתר)
5.05 (ב) גבהרת פזמוני המצעדים
6.05 (א) על אנשים ומספרים
6.05 (ב) כשהיסמין פורח
6.05 (צ) מיתלה ג'ידי 1974
6.25 (א) הדרכה לחקלאים
7.05 (צ) ממנה אליך
7.25 (א) קלאסי וקל
7.50 (א) היום בתנ"ך: יחזקאל י"ב
8.05 (א) זכרונות א־
8.05 (ב) הרוסם הרוגע

8.30 (צ) כרצונכם
9.05 (ב) „אחרי קרבי": תכניות על מלחמת יום הכיפורים

יום ד'

6.3.74

8.05 (א) התפתחות הסימפוניה מ־המאה ה־18 ועד היום
10.05 (א) צלילים מן הקמפוס: ג'רום בריי (בריטון) ויונתן זק (פסנתר). פולנק: שירים בא־נאליים; ראבל: „אלבוראדה דל גראסיוזו"; וולף: אר־בעה שירים; דיפארק: שני שירים; קופלנד: באלאדות אמריקניות
10.55 (צ) מידת הדין
11.55 (צ) הסקופ שלי
12.35 (א) קונצרט. שוברט: פתיחה במי־מינור; בריטן: סימפוני־יה פשוטה
1.25 (א) קונצרט. דבצי: קונצ'רטו ברה־מינור לחליל ולתזמורת; אנטוניו פאקיני: פתיחה „ה־אכרה בתצר"
1.30 (צ) תחזית הספורט
2.05 (צ) קינוח קל
2.10 (ב) כאן אהוד מנור
3.05 (ב) לי ולך

אהוד מנור
2.10 (ב)

3.30 (א) למורה
3.50 (א) מאוצר הספרים
4.05 (א) פליכס מנדלסון: דיוקנו של יוצר
4.05 (צ) מצעד המרגנית
4.06 (ב) משירי המסך הגדול
5.05 (א) צלילי ביאנו
5.05 (ב) מכל הבא לבל
5.30 (א) „גלי־קול"
5.50 (ב) נעימות קלות
6.05 (א) נוף ארצנו
6.05 (ב) שירים מבית אבא
6.05 (צ) מן הקצה אל הקצה עם אריק לביא ושושיק שני
6.10 (א) על עבודה ועובדים
6.40 (א) המשנה היומית
7.05 (צ) תיבת נוח
7.40 (א) נעימות קלות
7.50 (א) היום בתנ"ך: יחזקאל י"ג, י"ד
8.05 (א) כאן בבית
8.05 (צ) כרצונכם
8.45 (א) פרקי חזנות כבקשתך
9.05 (ב) הבו זמר

10.05 (ב) הסוד השבועי
10.05 (צ) הלילה עם יעקב אגמון

יום ה'

7.3.74

תענית אסתר (ערב פורים)

8.05 (א) „מגוון אמנים" עם להקת החצוצרות, הזמר יאן פירס, שלישית גרימיו; הפסנתרן אלפרד ברנדל, הזמרת מונ־סרה קבאלה, נגן הצ'מבלו פרנק פלג, נגן המפוחית־הפה לארי אדלר, הזמר פול רובסון והמקהלה הקמרית של אוק־לנד
9.05 (א) צלילי באלט. קבלסקי: „הליצנים"; פ. סטון: „ה־חלילן המופלא" (מנצח: לי־אונרד ברנשטיין); סאטי: „פאראד"
9.55 (צ) למגויס ולמשפחתו
10.05 (א) „התחנה העליונה": 500 שנה של להיטים
10.55 (צ) מלה בסלע
12.35 (א) קונצרט. פרוקופייב: סימפוניה בלה־מג'ור
1.05 (צ) זה קרה זה קרה
1.25 (א) קונצרט. פגניני: קונ־

ניצה שאול
„טוב לשתות" 9.00 (טלוויזיה)

צ'רטו מס. 3 במי־בג'ור ל־כנור ולתזמורת
2.05 (צ) קינוח קל
2.10 (ב) כאן רבקה מיכאלי
3.05 (ב) לי ולך
3.30 (א) יצירתו של חיים הפז
3.50 (א) ספר חדש: סקירה
4.05 (א) התזמורת הסימפונית ירו־שלים. „עתיק מול ישן". ה־מנצח: יואב תלמי. הסולן: יאיר קלס. ביצירות באך־סטוקובסקי; אלבן ברג, נחום אמיר, רוסי וסטראבינסקי (עד 5.55)
4.05 (צ) נא לצלצל
4.06 (ב) מהדורה עברית
5.05 (ב) בקשה אישית
6.05 (א) קריאות במגילת אסתר
6.05 (ב) שירים שאהבנו
6.05 (צ) תיבת ההלוויות של גלי צה"ל
7.05 (צ) יומן שיטון
7.25 (א) קלאסי וקל
7.50 (א) שיחה על מגילת אסתר

9.05 (צ) משירי הפזמים
9.05 (צ) לקט מתוכניות הגלים הצליפים
10.05 (א) מבוין לכשמחה
10.05 (ב) מסקול
10.05 (צ) הלילה עם יוסף לפיד
10.52 (ב) נעימות קלות
11.25 (א) „ערביות עם התזמורת" מהלולה מוסיקליות מאת בר־לין
11.25 (ב) אני שלך ואת שלי

הטלוויזיה הכללית

(שבת)

3.00 משפחה פרטרידג'
3.25 לקראת שבת
6.00 חדשות עברית + ערבית
6.04 סרט צלילתי (ערבית)
7.45 חדשות (ערבית)
8.05 שיר שבת
8.10 השבוע יומן אירועים
9.10 סרט: „ידידות אמיצה" עם מרתר האוורד, אן טוד ו־קלאוד מאיינס
10.36 צלילי לילה. יצירות מאת: קורלי, בטהובן, איבר, סמר־טיני, פולוק, מוצארט. קש־תנים: התזמורת הקאמרית הירושלמית בניצוחו של שמ־עון משמרי והחמישיה הישר־ראלית לכלי נשיפה מעץ.

(ראשון)

10.00 בידור לילדים
10.30 סרט קולנוע: „הנער מברוק־לין" עם דני קיי, וירג'יניה מאיו, ורה אלן
12.20 „אגל ראובני" סרט תעודי של הצייר ראובן
6.00 חדשות עברית + ערבית
6.04 דיש עם שיר (ערבית)
6.32 החידושים המצאות
6.45 בידור חייל: מרי המפקים
7.30 חדשות (ערבית)
8.00 המבדיל בין קודש לחול
8.30 מבט לחדשות
9.10 אירוויזיון
10.00 מבט ספורט
10.50 בידור חייל עם בולי פליקס
11.30 פסוקו של יום והחשות

הטלוויזיה הלימודית

07.50 פרשת ט' — זהר ישר ● 08.15 השבוע ד' — ציר המספרים השלם ● 08.40 פרקי ספרות ● 09.05 השבוע ד' — כל משל ומשל ● ...

תכניות קבועות

5.55 (א, ב) מה טובו אוהליך יעקב
6.05 (א, ב) התעמלות בוקר
6.05 (צ) צלילי בוקר
6.15 (א, ב) שעון מוסיקלי
6.59 (א, ב) רבע של עברית
7.25 (א, ב) זמר זמר לך
7.55 (א, ב) אור ירוק
8.10 (ב) בוקר טוב
8.30 (צ) דיש עם שיר
8.55 (צ) בעקבות החדשות
10.05 (ב) כאן בבית
10.05 (צ) חמים וטעים
11.00 (צ) עברית לעם
11.15 (א) שידורים לתלמידים

הטלוויזיה הכללית

5.30 חדשות
5.32 קרקס
5.40 דקטרי
6.00 חדשות (ערבית)
6.32 סרטים במעיירים
6.45 זו בעייתנו: „המכהך העברי־ישראלי בספרות הערבית" (תרגום עברי)
7.30 חדשות
8.00 שידור ישיר מבית הכנסת של „מגילת אסתר"
8.30 מבט לחדשות
9.00 „טוב לשתות" עם ישראל גוריון, ניצה שאול, בני אמדורסקי, ...
9.45 סרט: „ברנשים ותחומים" עם ...
00.15 פסוקו של יום וחדשות.

הטלוויזיה הלימודית

חדשות

05.00 (א, ב, צ); 06.00 (א, ב, צ); 07.00 (א, ב, צ); 08.00 (א, ב, צ); 09.00 (א, ב, צ); 10.00 (א, ב, צ); 11.00 (א, ב, צ); 12.00 (א, ב, צ); 1.00 (א, ב, צ); 2.00 (א, ב, צ); 3.00 (א, ב, צ); 4.00 (א, ב, צ); 5.00 (א, ב, צ); 7.00 (א, ב, צ); 8.00 (א, ב, צ); 9.00 (א, ב, צ); 10.00 (א, ב, צ); 11.00 (א, ב, צ); 00.00 (א, ב, צ); 01.00 (א, ב, צ); 02.00 (א, ב, צ); 03.05 (א, ב, צ); 04.05 (א, ב, צ)

יומני חדשות

07.05 (א, ב) היום הזה; 08.05 יומן הבוקר (צ); 12.05 יומן הצהריים; 1.05 (א, ב) בצהרי היום; 5.05 (צ) יומן ערב; 7.05 (א) היום הזה; 00.05 (א, ב) הלילה הזה; 00.05 יומן חצות

א — רשת א'
ב — הגל הקל
צ — גלי צה"ל